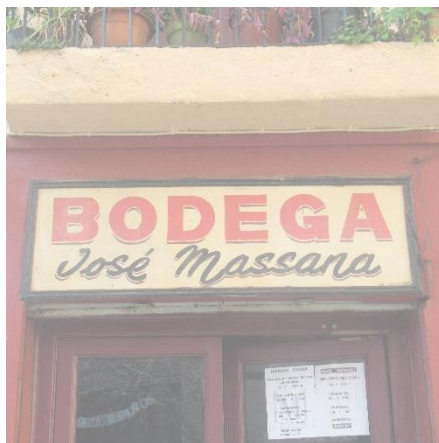

ESTUDI, AVALUACIÓ I CATALOGACIÓ DE LES BODEGUES EMBLEMÀTIQUES DE BARCELONA

Març de 2020

ESTUDI, AVALUACIÓ I CATALOGACIÓ DE LES BODEGUES EMBLEMÀTIQUES DE BARCELONA

Promotor:

Ajuntament de Barcelona
Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat
Arquitectura Urbana i Patrimoni
Departament de Patrimoni Arquitectònic Històric i Artístic

Ajuntament
de Barcelona

Autor:

Josep Font Piqueras

Data:

Març de 2019

Ajuntament
de Barcelona

Sumari

1.	Antecedents.....	1
2.	Motiu	1
3.	Objecte	1
4.	Objectius.....	2
5.	Treballs realitzats.....	2
6.	Criteris	3
7.	Resultats de l'estudi.....	4
7.1.	Establiments emblemàtics.....	4
7.2.	Establiments amb elements tangibles històrics destacats.	4
7.3.	Particularitats rellevants.	5
7.4.	Establiments amb elements històrics no singulars.....	6
7.5.	Elements específics de bodegues.....	7
7.6.	Particularitats decoratives, sense valor històric.....	8
7.7.	Edificis.....	9
8.	Quadre resultat de l'avaluació.....	9
9.	Conclusions	10
10.	Bibliografia.....	11

PLÀNOLS

FITXES DE CATÀLEG

FITXES D'AVAUACIÓ

1. Antecedents

El 26 de febrer de 2016 l'Ajuntament de Barcelona va aprovar definitivament el *Pla Especial de protecció de la qualitat urbana: Catàleg de protecció arquitectònic, històric i paisatgístic dels establiments emblemàtics de Barcelona*, que s'havia aprovat inicialment l'any 2015.

Aquest Pla Especial és un nou instrument de protecció del patrimoni, que se suma a la resta del planejament urbanístic, específicament establert per garantir la preservació d'un sèrie d'establiments comercials de la ciutat que s'han considerat emblemàtics ja que mantenen elements tangibles rellevants d'una llarga trajectòria històrica.

El Pla Especial s'emmarca en la política de preservació i millora de la qualitat urbana, en aquest cas emfatitzant el patrimoni històric que representen aquests establiments històrics. L'aprovació d'aquesta nova normativa va anar acompanyada de mesures de promoció i foment d'aquests comerços.

El catàleg inclou un total de 211 establiments de la ciutat, englobats en tres categories establertes segons l'interès dels elements històrics que preserven. Únicament 30 d'aquests 211 establiments són considerats de gran interès.

L'antecedent directe del Pla Especial era el "Pla específic de protecció i suport als establiments emblemàtics", una mesura de govern establerta a principis de 2014. L'any 2012 la Direcció de Comerç i Consum havia realitzat un cens dels presumibles establiments emblemàtics, que prenia com a base la relació d'establiments històrics inclosa en les publicacions de 2003 i 2007 sobre aquesta temàtica, que eren fruit de la en la campanya "Guapos per sempre", iniciada l'any 1994.

2. Motiu

L'any 2019 la Gerència d'Ecologia Urbana de l'Ajuntament de Barcelona va decidir avaluar la inclusió de diverses bodegues històriques i carismàtiques de la ciutat en el Catàleg d'establiments emblemàtics, amb l'objectiu de fomentar la preservació d'aquest tipus d'establiments.

Amb aquesta finalitat, l'11 de juliol de 2019 la Comissió de Govern va adoptar l'acord de suspensió de llicències a un total de 31 establiments (BOPB 12/07/2019) per evitar-ne preventivament possibles alteracions físiques. Seguidament va encarregar la realització d'un estudi que avalués els valors patrimonials d'aquests establiments, que majoritàriament es tracten de comerços tipus bar-bodega.

Aquesta avaluació s'ha dut a terme entre finals de l'any 2019 i inicis del 2020, el resultat de la qual és aquesta memòria i les fitxes adjuntes.

3. Objecte

La finalitat d'aquest estudi és avaluar les característiques històriques dels establiments inclosos en el llistat prèviament establert, analitzant la conservació d'elements arquitectònics, decoratius i funcionals amb valors significativament rellevants culturalment i, per tant, susceptibles de catalogats.

El propòsit és valorar si els locals comercials disposen d'elements tangibles suficientment destacats perquè l'establiment, en el seu conjunt, pugui ser considerat presumible de ser inclòs en una ampliació del Catàleg d'establiments emblemàtics de Barcelona.

4. Objectius

L'avaluació s'ha encaminat a donar resposta a l'objecte de l'estudi, és a dir a valorar els elements tangibles d'interès que tinguin especial rellevància i que en conjunt preservin el caràcter històric d'un establiment.

Amb aquest objectiu s'ha analitzat els elements físics presumiblement històrics de cada establiment, tant exteriors com interiors, estudi que s'ha recolzat amb una recerca de la trajectòria històrica tant de l'edifici com del comerç.

L'estudi incorpora una descripció de l'estat actual dels edificis i dels establiments, no únicament dels elements presumiblement històrics, amb l'objectiu de disposar d'una visió global de cada comerç que ofereixi el testimoni del seu caràcter en conjunt. Aquesta perspectiva és el que permet argumentar la possible pervivència d'una condició emblemàtica.

5. Treballs realitzats

Per a l'avaluació de l'estudi s'ha dut a terme els següents treballs:

1. *Anàlisi d'antecedents*: estudi dels precedents de la ciutat de la Barcelona, fonamentalment del Catàleg d'establiments emblemàtics de 2016, així com examen d'altres casos similars (p.ex. Sabadell, Sevilla, Palma) i estudi del coneixement del bodegues de Barcelona.
2. *Visita d'inspecció*: visita a cadascun dels establiments objectiu de l'estudi, en la que s'ha observat i analitzat l'estat actual i els elements tangibles d'interès. La visita s'ha dut a terme a tots els establiments del llistat, a excepció el següents dos casos:
 - Bodega Carlos. Tancada des de l'agost de 2019, únicament s'ha pogut observar de l'exterior.

- Bodega Costa Brava. En obres en el moment de visita (febrer de 2019), únicament s'ha pogut observar de l'exterior.

3. *Documentació fotogràfica*: s'ha dut a terme un reportatge fotogràfic complet tant de l'exterior com de l'interior dels establiments. En total s'ha seleccionat un total de 1.164 fotografies, que formen de l'arxiu digital d'aquest estudi.

No ha estat possible fotografiar les bodegues Carlos (tancada; sí documentada per l'exterior), Costa Brava (obres) i Casas (declinació de la propietat).

En aquests tres casos l'avaluació de les bodegues s'ha realitzat a través de les múltiples fotografies de lliure accés existents en la web (WWW).

4. *Recerca històrica*: s'ha realitzat una recerca històrica de cadascun dels establiments a través d'informació disponible digitalment, principalment procedent d'arxius i de premsa històrica, que s'ha complementat, i en determinats casos contrastat, amb una entrevista als propietaris del establiments i amb informació procedent del web. També s'ha dut a terme una recerca bibliogràfica, que ha resultat molt limitada atesa l'especificat del caràcter dels comerços objecte d'estudi.

Aquesta recerca ha estat imprescindible per avaluar i confrontar el caràcter històric dels establiments amb els possibles elements tangibles d'interès. S'ha consultat 15 referències bibliogràfiques, 40 d'hemeroteca històrica i un total de 207 webs.

5. *Fitxes d'avaluació i anàlisi*: redacció de continguts de cadascuna de les fitxes de l'avaluació, per les que s'ha pres el model del *Catàleg de protecció arquitectònic, històric i paisatgístic dels establiments*

emblemàtics de Barcelona, que en algun punt ha estat modificat per incrementar la informació referent als comerços.

Després dels apartats referents a la identificació de l'establiment (adreça, referència cadastral, dades de l'edifici), es relacionen els elements **presumibles** d'interès que s'hi ha detectat. Seguidament es fa una descripció de l'estat actual de l'exterior i l'interior de l'establiment.

Les fitxes inclouen un total de 12 fotografies, 2 de principals (exterior i interior) i 10 de complementàries, de l'edifici, exterior, interior, mobiliari, decoració o detalls.

6. *Fitxes de catàleg.*

En els establiments que s'ha determinat una conservació d'elements qualificada per la catalogació, es presenten les fitxes de catàleg d'acord amb el model del *Catàleg de protecció arquitectònic, històric i paisatgístic dels establiments emblemàtics de Barcelona*. Aquestes fitxes inclouen 14 fotografies per il·lustrar els elements tangibles i l'estat actual de l'establiment.

6. Criteris

El criteri que s'han establert per la determinació del possible interès han estat la conservació d'elements històrics tangibles d'un establiment comercial genèric, tant de l'exterior (edifici, accés, rètol), com de l'interior (paviment, sostre, estructures, mobiliari), que s'han anotat i avaluat no únicament per si sol sinó també en el conjunt de l'establiment.

D'altra banda, atesa l'especificitat de la tipologia dels comerços estudiats, també s'ha documentat elements propis d'aquests establiments (botes, bastiments, barres, neveres), malgrat que es tracta de mobiliari difícilment catalogable en una normativa de planejament urbanístic, tant pel seu limitat valor (manca

d'excepcionalitat; limitada perdurabilitat) com pel condicionant físic, que en molts casos pot suposar un perjudici injustificat (manca de valors) pel desenvolupament de l'actual o de futures activitats comercials (barreres físiques, reducció d'espai). Tot i així, la documentació d'aquests elements recolza, primer, l'anàlisi en conjunt d'aquests establiments i, segon, testimonia la seva existència.

Els criteris de valoració s'ha fonamentat principalment en els aplicats en el *Catàleg de protecció arquitectònic, històric i paisatgístic dels establiments emblemàtics de Barcelona* i en les *Directrius de contingut per als catàlegs de béns protegits i plans de protecció*.

Per a l'establiment de les categories de protecció s'ha seguit també el criteri del *Pla Especial de protecció de la qualitat urbana: Catàleg de protecció arquitectònic, històric i paisatgístic dels establiments emblemàtics de Barcelona*, que en síntesi és el següent:

- **Categoria E1: establiments de gran interès.**
Establiments d'interès remarcable a nivell patrimonial, històric, artístic i/o paisatgístic que conserven la majoria dels seus elements patrimonials.
- **Categoria E2: establiments d'interès.**
Elements i conjunts patrimonials d'interès singular, que conserven parts destacables dels seus elements patrimonial.
- **Categoria E3: elements d'interès paisatgístic.**
Elements que formen o han format part d'un determinat paisatge urbà que han quedat totalment o en part desvinculats de l'establiment original.

7. Resultats de l'estudi

De l'anàlisi de l'estudi realitzat se'n desprèn la següent avaluació:

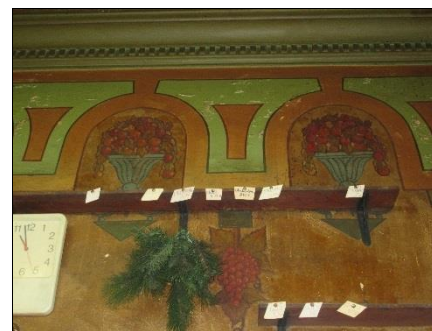
7.1. Establiments emblemàtics

Del total de 31 elements es considera que únicament 2 manifesten un conjunt de suficients elements històrics tangibles per ser considerats de caràcter emblemàtic. Es tracta de la Bodega Vendrell i de la Bodega Sopena.

La **Bodega Vendrell** (Diputació, 110; Eixample) conserva el seu caràcter antic a través de diversos elements estructurals i d'acabat. Es a rellevant la preservació de la pintura de les parets de la botiga, original, presumiblement de la dècada de 1930, de temàtica vitivinícola. Conjuntament es conserva el paviment de rajola hidràulica i el sostre motllurat, de la mateixa època, fet que permet una conservació unitària de l'antic establiment. Altres elements també destacables són un singular sistema de servei d'oli a doll situat a la paret dreta de la botiga i l'altell situat en la rebotiga, de doble escala de fusta. Diversos mobles són també originals.

La **Bodega Sopena** (Clot, 55; Sant Martí) conserva de forma excepcional l'antiga botiga de licors de la família Guixer. D'acord amb la recerca històrica, l'aspecte de la botiga hauria de remuntar-se a l'any 1927, a tot estirar a l'any 1934, quan Bonaventura Guixer Casals va instal·lar la botiga per vendre els licors produïts en la seva fàbrica del Poble Nou. L'aspecte interior és d'estil noucentista evolucionat des del modernisme. De l'establiment en destaca la conservació unitària de l'aspecte, tant a través del paviment de rajola hidràulica (monocolor, intercalat amb petites

tessel·les decorades amb escuts i figures, models que es van començar a aplicar precisament a partir de mitjan la dècada de 1920¹), del conjunt de mobiliari corregut a les parets, fet a mida, i de coronament motllurat, del que en són especialment rellevants les dues vitrines, i de les dues portes de la botiga, tant l'exterior, amb retolació de l'època en la tarja superior, com la de la rebotiga, corredissa i amb les inicials de Bonaventura Guixer.

Bodega Vendrell, pintures i motlures.

Bodega Sopena, amb mobles i acabats d'època.

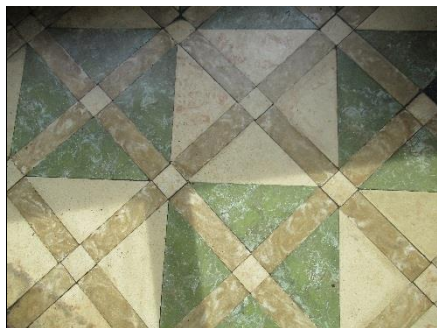
7.2. Establiments amb elements tangibles històrics destacats.

Un conjunt d'altres establiments disposen d'elements tangibles d'interès històric, però aquests elements són aïllats i no formen un conjunt suficientment ampli per ser considerar l'establiment com emblemàtic. Les reformes realitzades successivament en aquests comerços han eliminat total o parcialment la resta dels elements originals i, per tant, les parts que romanen intactes, per bé que interessants, resulten descontextualitzades i, en general, hi manca una notable coherència amb la resta de l'establiment.

¹ González-Navelles Farrús, Natàlia, *El mosaic hidràulic i la casa Orsola Solà i Cia*, Projecte final de Grau, UPC, inèdit, 2010, p.66.

Ens referim per exemple als paviments de rajola hidràulica (Bodega Salvat, Bodega Quimet, Bodega Lluís i parcialment al Celler Miquel), als antics arrambadors de ceràmica (Bodega Salvat, Bodega J. Cala) o alguns elements estructurals com les columnes de ferro colat (Bar del Toro, Vermuteria del Tano) o les voltes de mocador i arcs escarsers del la Bodega Carlos. A la bodega Quimet hi destaca la conservació parcial d'un sostre motllurat.

Entre aquest grup d'establiments destaquen les bodegues Salvat, Carlos, Marín, Quimet i J. Cala, que són els que sumen més valors tangibles, tot i que el global de l'establiment no és suficientment extraordinari.

Bodega Salvat, paviment de rajola hidràulica.

Celler Miquel, paviment de rajola hidràulica.

Bodega Quimet, sostre motllurat.

Bodega Carlos, voltes de mocador.

7.3. Particularitats rellevants.

Hi ha elements tangibles aïllats que són remarcables per la seva singularitat o pel seu caràcter històric i actualment amb escassos paral·lels. Cal valorar la possibilitat d'establir mesures de protecció particulars per aquests elements aïllats o si més no, la possibilitat de que siguin degudament documentats per salvaguardar-ne els seus valors històrics i culturals.

En aquest sentit són rellevants els següents elements:

- Antics rètols de fusta i pintats de la Bodega Marín, de la Bodega Massana i de la Bodega J. Cala, que són els únics antics de la relació d'establiments estudiats.
- Arrambadors de ceràmica de les Bodegues Salvat i J. Cala.
- Nevera de gel de la Bodega J.Cala, amb singular lleixa de marbre i aixetes.

Bodega Marín, rètol exterior.

Bodega Marín, rètol interior.

Bodega Massana, rètol exterior.

Bodega J. Cala., rètol exterior.

7.4. Establiments amb elements històrics no singulars

Un ampli grup dels establiments estudiats disposen d'elements històrics, com són les portes de fusta antigues (bodegues Montse, Toro, Sergio, Miquel, Tano, Costa Brava, Manolo, Quimet, Massana, Lepanto, Lluís, J. Cala), els sostres de revoltons sobre bigues de fusta, en aquests casos propi del s. XIX (bodegues Montse, Masia, Sergio, Marín, Carol i parcialment Massana, Tano i Casas) i de revoltons sobre bigues de ferro, propi de finals del s. XIX i primer terç del s. XX. (Miquel, Montferry, Pep, Eduardo, J. Cala i parcialment Ros i Fermín).

Les portes de fusta, per bé que antigues, són d'estil comú, habituals en establiments i habitatges d'entorn mitjan s. XX i no representen per si soles un tret susceptible de catalogació.

Tampoc són extraordinaris els sostres de revoltons col·locats sobre bigues de fusta, o menys els suportats sobre les més freqüents bigues de ferro, que són encara àmpliament localitzables en nombrosos immobles de Barcelona d'entre els segles XIX i XX.

La presència d'aquests elements en molts dels establiments estudiats és senyal de que no són una particularitat. Aquests elements tangibles per si mateixos no representen un argument suficient per catalogar els establiments.

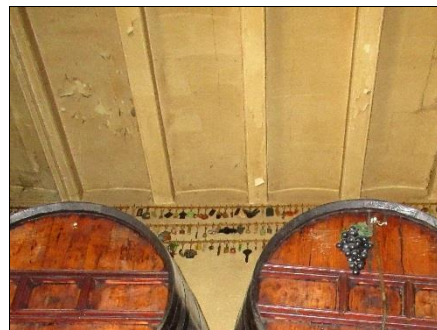
Bar del Toro, portes de fusta..

Bodega Lluís, portes de fusta.

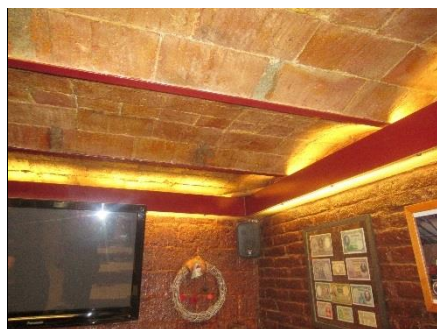
Bodega Sergio, revoltons sobre bigues de fusta.

Bodega Carol, revoltons sobre bigues de fusta.

Bodega Eduardo, revoltons sobre bigues de ferro.

Can Ros, revoltons sobre bigues de ferro.

7.5. Elements específics de bodegues.

En l'estudi i avaluació s'ha tingut en compte la valoració dels elements específics de bodegues, com ara les botes de vi, els bastiments per les botes o les barres de bar/taverna. Aquests elements s'han estudiat atesa l'especificitat tipològica del conjunt de comerços objecte d'estudi. Val a dir, però, que no tots aquests comerços ni són ni han estat mai bodegues, com ara el Bar Leo o el Moll del Rebaix.

Hi ha una sèrie d'establiments que conserven els bastiments i les botes tradicionals de les antigues bodegues. Destaquen especialment

l'excel·lent conjunt de botes i bastiments de la Bodega J.Cala, també els de la Vendrell o les botes de les bodegues Marín, Massana i Manolo.

Diversos comerços conserven també les històriques neveres de gel, d'obra, característiques aproximadament del període entre 1945 i 1960, o les neveres de moble, de fusta, poc més tardanes. En destaca, com s'ha exposat, la nevera de la Bodega J. Cala.

En alguns casos mereix ressaltar algunes barres de bar, com el cas de les antigues barres del Bar del Toro o de la Bodega Salvat, o també el plafó ceràmic de 1973 que guarneix al frontal de la barra de la Bodega Gol.

Com abans s'ha exposat, aquests elements, per bé es tracta de testimonis de la història de l'establiment o de l'edifici, i per tant amb valors culturals, no són excepcionalment singulars.

Respecte les botes caldrien estudis molt específics per determinar l'antiguitat dels casos presumiblement antics, que són pocs; l'antiguitat de les botes observades és discutible en molts dels casos. Per altra banda es tracta de recipients que han de ser contínuament mantinguts per assegurar la seva funcionalitat i que progressivament, a causa de desperfectes, són reemplaçats.

Les antigues barres de bar identificades són poques; presumiblement tan sols 4. Cap d'elles mostra un excepcional rellevància ni en morfologia ni en materials. El mateix succeeix amb les antigues neveres d'obra (9) o de moble (5). Per considerar una excepcionalitat a aquests elements seria imprescindible dur a terme la recerca i l'anàlisi dels exemplars existents en els centenars de bars i restaurants de Barcelona. A jutjar pel que ja assenyala la freqüència d'aquests elements detectada en els establiments estudiats, possiblement els resultats d'aquest estudi incidirien en una manca de singularitat.

Aquests elements específics de les bodegues no implanten per si mateixos un caràcter emblemàtic als establiments. Ara bé, avui dia, la presència d'alguns d'aquests elements històrics, com ara les botes de vi, transmet un caràcter carismàtic, tradicionalista i d'antigor, als comerços que en tenen.

La seva presència fins i tot arriba a ser un reclam comercial. És per aquest motiu que precisament les empreses de begudes acostumen a proporcionar botes als establiments, que acaben esdevenint tant un element transmissor d'aquesta antigor com també de propaganda. Si bé en la majoria dels casos estudiats encara s'utilitzen les botes per la venda de vi a granel, el cert és que la majoria les mantenen per la personalitat que proporcionen a l'establiment. Hi ha casos on s'han deixat de forma purament ornamental i sovint ja fora del lloc original. Per tant, cal no confondre una atmosfera peculiar amb els possibles valors patrimonials.

Com també avançàvem, un supòsit de catalogació d'aquests elements (botes, barres, neveres), que pel s'ha dit seria de difícil justificació, tindria implicacions i comportaria condicionants en l'espai útil dels establiments, no només l'actual activitat sinó també per a les futures. Tant és així que els mateixos comerços estudiats ho exemplifiquen: la majoria dels establiments, malgrat la conservació de botes, han traslladat els bastiments que les suporten fora dels llocs originals, col·locant les botes bé en alçada o arraconades, amb l'objectiu d'aconseguir espai per la col·locació de taules (Gelida, Quimet, Montferry, Fermín, etc.). Això suposa que aquests objectes mobles han estat traslladats del seu lloc original; per tant estan ja històricament descontextualitzats.

En qualsevol cas, els elements específics de bodegues poden ser objecte de documentació per a la salvaguarda dels seus valors històrics.

Bodega J. Cala, bastiments i botes de vi.

Bodega Manolo, bastiments i botes de vi.

Bar del Toro, barra.

Bodega Salvat, barra.

Bodega Salva, nevera.

Bodega Eduardo, nevera.

7.6. Particularitats decoratives, sense valor històric.

Cal esmentar algunes originalitats i extravagàncies, com ara la copiosa decoració del Bar Leo dedicada al *cantaor* Bambino, les col·leccions de clauers de les bodegues Carol i J. Cala o la també copiosa i heterogènia decoració de la bodega Cal Pep. Aquests elements indubtablement ofereixen una singular i marcada personalitat als establiments, però en cap cas són elements de rellevància històrica que esdevinguin un motiu de catalogació. El Bar Leo és indubtablement carismàtic, però no per això emblemàtic, en el sentit d'equivalent als establiments inclosos en el catàleg

municipal de 2016. Determinats exemples d'aquestes originalitats són dignes d'anàlisi etnogràfica, com així ha estat en alguns casos².

Bar Leo, decoració particular.

Bodega Cal Pep, decoració particular.

7.7. Edificis

L'estudi dels diversos establiments també ha conduït al millor coneixement dels edificis on s'integren. Si bé no correspon a l'objecte de l'estudi, en futures revisions del catàleg del patrimoni arquitectònic i històric de Barcelona és recomana avaluar la inclusió dels següents edificis:

- C. de Almirall Aixada, 8 (Ciutat Vella), conservació de bona part de les característiques històriques dels edificis originals de la Barceloneta.
- C. de Sant Carles, 34 (Ciutat Vella), conservació de bona part de les característiques històriques dels edificis originals de la Barceloneta.
- C. Diputació, 110 (Eixample), edifici modernista, projectat per Salvador Puiggròs i Figueras.

- C. del Rector Triadó, 27 (Sants), edifici comercial-industrial projectat per Pere Bassegoda i Mateu, que també n'era el propietari.
- C. Joaquim Valls, 66 (Nou Barris), edifici original del primer terç del segle XX, exemple del primer urbanisme, escassament conservat.

8. Quadre resultat de l'avaluació

ESTABLIMENTS EMBLEMÀTICS	ESTABLIMENTS AMB ELEMENTS RELLEVANTS AÏLLATS.	ESTABLIMENTS SENSE ELEMENTS RELLEVANTS
Bodega Sopena	<i>Grup 1</i>	Bodega Montse
Bodega Vendrell	Bodega Salvat	Bodega la Masia (Botiga)
	Bodega Carlos	Bodega Sergio
	Bodega Marín	Bar Gelida
	Bodega Quimet	Bodega Gol
	Bodega J. Cala	Bodega Montferry
	<i>Grup 2</i>	Bodega Iturre
	Celler Miquel	Bodega Cal Pep
	Vemuteria del Tano	Bodega Casas
	Bodega Manolo	Bodega Costa Brava
	Bodega Massana	Can Ros
	Bodega Lluís	Bar Lepanto
	Bar del Toro	Bodega Eduardo
		Bodega Carol
		Bodega Fermín
		El Moll del Rebaix
		Bar Leo
		Bodega Nadal

² Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), *Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona*, Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.

9. Conclusions

L'estudi dels 31 establiments tipus bodega de la ciutat de Barcelona, realitzat a través de la inspecció física i complementat mitjançant la recerca històrica, conclou el següent:

- Dels 31 establiments estudiats, únicament 2 disposen d'una suma de diferents característiques històriques que permet considerar-los com emblemàtics i catalogables en un instrument de protecció.
- Aquests dos establiments poden ser admesos en la categoria "E2 – Establiments d'interès" del *Pla Especial de protecció de la qualitat urbana: Catàleg de protecció arquitectònic, històric i paisatgístic dels establiments emblemàtics de Barcelona*, ja que conserven parts destacables dels seus elements patrimonials originals.
- Una agrupació d'11 establiments disposen d'elements tangibles de certa rellevància, però són aïllats i inconnexos amb altres pervivències històriques que, en general, han desaparegut. D'aquest conjunt, 5 establiments agrupen dos elements tangibles significatius (rètols, paviments, sostres, estructures) (Grup 1), els altres únicament un element rellevant (Grup 2).
- La resta d'establiments, un total de 18, no disposen de cap element de rellevància.
- Alguns elements rellevants aïllats poden ser objecte d'una protecció específica o, si més no, emparats per una protecció documental que en salvaguardi els valors històrics.
- Molts dels establiments disposen de romanents de la seva trajectòria històrica, però aquests elements no són particularment

singulars ni inherents a una catalogació (sostres de revoltons, antigues portes vidrieres d'estil comú, paviments, etc.). Aquests elements són fruit de la pervivència, generalment isolada, d'elements constructius d'edificis que daten de finals del segle XIX i primera meitat del segle XX.

- Atesa l'especificitat dels establiments estudiats, tipus bodega, es detecten elements propis d'aquest de comerços, alguns de certa antiguitat (algunes botes de vi, barres, neveres). Aquest elements per si mateixos no estableixen un caràcter catalogable als establiments. En determinats casos, aquests elements poden ser objecte de documentació per la salvaguarda del seus valors històrics.

10. Bibliografia

Llibres i articles

- Ajuntament de Barcelona, *Anuario estadístico de la ciudad de Barcelona*, Año VII, 1908, p. 191.
- Ajuntament de Barcelona, *Comerços amb història del Districte de Gràcia*, document digital, 2015.
- Ajuntament de Barcelona, *Gasetta municipal de Barcelona*, Any IV, núm. 25, 20 de juny de 1917.
- Ajuntament de Barcelona, *Gasetta municipal de Barcelona*, Any VI, núm. 8, 20 de febrer de 1919.
- Ajuntament de Barcelona, *Gasetta municipal de Barcelona*, Any XXXV, núm. 45, 8 de novembre de 1948.
- Ajuntament de Barcelona, *Gasetta municipal de Barcelona*, Any XL, núm. 84, 30 de novembre de 1953.
- Ajuntament de Barcelona, *Gasetta municipal de Barcelona*, Any XLI, núm. 51, 20 de desembre de 1954.
- *Anuario-Riera. Guía práctica de industria comercio de España*, Barcelona, 1901.
- Artigues, J.; Caballé, F.; Tatjer, M., *El llegat fabril al nucli antic de Barcelona. Cens de fàbriques i edificis actuals de Ciutat Vella amb activitat industrial entre el segle XVIII i principis del XX*, MUHBA, Documents, 6, Ajuntament de Barcelona, 2013.
- Fàbregas Oliveras, Bernat; Llobet Gràcia, Olga; Camps Escribano, Laura. «Bodegues de Barcelona: una mirada crítica del procés de transformació urbana dels diferents barris de la ciutat de Barcelona». *Revista d'etnologia de Catalunya*, 2009, Núm. 34, p. 108-10.
- Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), *Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona*, Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.
- Fontané Sánchez, Jaume, *Estudi històric i catalogació de les façanes d'una illa de l'Eixample*, Projecte final de carrera, EPSEB, 2010, p.38
- González-Novelles Farrús, Natàlia, *El mosaic hidràulic i la casa Orsola Solà i Cia*, Projecte final de Grau, UPC, inèdit, 2010.
- Marín Pizarro, Albert; Roura Expósito, Joan; Llobet Gràcia, Olga; Camps Escribano, Laura; Fàbregas Oliveras, Bernat. «Bodegues de Barcelona. Eines per la vertebració dels barris». *Revista d'etnologia de Catalunya*, 2016, Núm. 41.
- Regué i Roig, Martí, "Josep Solé i Alsedà. Les Bodegues Montferry. La família Rovira", Memòries d'una vida a Cubells, *La Palanca. Publicació d'Artesa de Segre i Comarca*, núm. 262, gener de 2004, p. 22-23.
- Tatjer Mir, M.; *La Barceloneta, del siglo XVII al Plan de la Ribera*, Libros de la Frontera, 2, Barcelona, 1973.

Prensa

- *Ara*, 21.09.2014. Vall, Toni; "Un oasi al mig de la Barceloneta".
- *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958.
- *El Diluvio*, 04.08.1906
- *El Diluvio*, 21.12.1924
- *El Diluvio*, 12.11.1922
- *La Barceloneta. Publicació Independent de comunicació de barri*, núm. 173, juliol de 2015.
- *La Burxa*, núm. 195, juliol de 2015; Peralta, Jordi, "Un reducte dels anys vint al cor d'Hostafrancs".
- *La Burxa*, núm. 201, març de 2016; Peralta, Jordi, "Bodega Salvat: la tradició com a eina de supervivència".
- *La Prosperitat*, maig de 1998.
- *La Vanguardia*, 30.06.1917.
- *La Vanguardia*, 03.12.1921.
- *La Vanguardia*, 09.11.1925.
- *La Vanguardia*, 15.09.1925.

- *La Vanguardia*, 16.03.1930.
- *La Vanguardia*, 08.03.1935.
- *La Vanguardia*, 14.10.1939.
- *La Vanguardia*, 09.10.1941.
- *La Vanguardia*, 27.10.1956.
- *La Vanguardia*, 22.11.1961.
- *La Vanguardia*, 18.06.1969
- *La Vanguardia*, 26.10.1972.
- *La Vanguardia*, 19.08.2009
- *La Vanguardia*, *Vivir*, 07.01.2002; Winterhalder, A., "El ocaso de las bodegas".
- *La Vanguardia*, *Revista*, 25.03.2007; Vilallonga, Isabel de, "Las bodegas se resisten a desaparecer".
- *La Vanguardia*, *Vivir*, 18.07.2008; Col·lectiu 5 a la taula, "Antigua bodega de barrio".
- *La Vanguardia*, *Què fem*, 19.08.2011; Torrents, Anna; "La ruta del vermut".
- *La Vanguardia*, *Què fem*, 14.10.2011; Tomàs, Anna, "Bodegues de barri. Un recorregut per vuit negocis molt autèntics".
- *La Vanguardia*, *Què fem*, 11.05.2012, p. 5
- *La Vanguardia*, *Vivir*, 10.11.2013; Jolonch, Cristina, "La hora del vermut".
- *La Vanguardia*, *Què fem*, 20.12.2013; Alcaraz, Carmen, "Reivindiquem l'esmorzar de forquilla!"
- *La Vanguardia*, *Vivir*, 10.10.2014; Col·lectiu 5 a la Taula, "De obligada visita"
- *La Vanguardia*, 23.06.2017; Tomàs, Anna, "El vermut, rei de l'aperitiu".
- *La Vanguardia*, 13.07.2019, Sancho, Jesús; "Los últimos vermouths de la Bodega Carlos?".
- *L'Independent de Gràcia*, núm. 347, 11 de juny de 2010

- *Mirador*, 15.11.1934
- *El Periódico*, 2.10.2013; Moya, Mireia, "Bares anclados en el ayer".
- *El Periódico*, 9.03.2015; Vendrell, Ramón; "Bambino vive en Barcelona"
- *El Periódico*, 08.07.2016; Vendrell, Ramón; "Buenas anchoas en Detroit".
- *El País, Quadern*, 16.09.2010; Sancho, Xavi, "El retorn de la bodega".
- *Poble Nou*, núm. extraordinari festa major, 09.1927.

Webgrafia

Bodega Montse

<https://beteve.cat/economia/bodegues-de-barri-transformar-se-per-continuar-dempeus/>
<https://www.diagonalperiodico.net/culturas/barrio-visto-desde-la-barra.html>
<http://domingovermutero.blogspot.com/2010/10/de-vermuteo-por-el-raval-primera-parada.html>
<https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/visitar/20181123/mejores-bodegas-barcelona-resistencia-7148633>
<http://la-servilleta.blogspot.com/2013/08/bodega-montse.html>
<http://mededebebe.com/bar-bodega-montse-arc-de-sant-agusti-5/>
<https://www.timeout.es/barcelona/es/restaurantes-cafes/bodega-montse>
<http://www.vadebraus.com/la-guia-de-la-barcelona-taurina/bar-bodega-montse-situado-numero-arc-sant-agusti-1324159482168/>

Bar del Toro

<http://mededebebe.com/bar-del-toro-sant-vicenc-13/>
<http://www.vadebraus.com/la-guia-de-la-barcelona-taurina/>

Bodega la Masia

<http://www.bodegalamasia.es/web/contacto.php>

Bodega Sergio

<https://es-es.facebook.com/BarBodegaSergio>
https://www.ara.cat/societat/costa-Barceloneta-volem-marxar-facin_0_1197480438.html

El Moll del Rebaix

<https://barcelonasecreta.com/tapas-gratis-en-barcelona/>
<https://www.barelmolldelrebaix.com/>
<https://www.bravasbcn.com/2009/10/el-moll-del-rebaix.html>

<https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20160418/401181674504/barceloneta-alquiler-precio-metro-cuadrado.html>

Bar Leo

<https://www.ccma.cat/tv3/Tallerdoc-recree-la-Barcelona-canalla-dels-anys-60/noticia-arxiu/130566/>
https://elcomidista.elpais.com/elcomidista/2018/04/04/articulo/1522842954_388675.html
<https://es-es.facebook.com/pages/Bar-Leo/181621021850116>
<http://www.enocasioneseobares.com/bares/bar-leo/>
<http://meritxellcolell.com/following/meritxellcolell.com/Bar-Leo>
<https://www.timeout.es/barcelona/es/que-hacer/bar-leo>

Bodega Vendrell

<https://es-la.facebook.com/pages/Bodega-Vendrell/198483463536240>

Bar Gelida

<http://alfuniesdiuque.blogspot.com/2012/02/al-gelida.html>
<http://beta.enocasioneseobares.com/bar/bar-gelida>
<https://beteve.cat/general/bodega-gelida-establiment-histori/>
<http://casesdemenjarsambencant.blogspot.com/2010/09/bar-bodega-gelida-un-raco-gastronomic.html>
<http://elobservadorprensalibre.blogspot.com/2013/02/gente-corriente-i.html>
<https://es-la.facebook.com/pages/Bodega-Gelida/254279301357068>

Bodega Gol

<https://barcelonasecreta.com/calle-parlament-gastronomia/>
<https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/visitar/20181123/mejores-bodegas-barcelona-resistencia-7148633>
https://cat.elpais.com/cat/2019/07/12/estilo/1562928396_264305.html
<https://es-es.facebook.com/restaurategol/>
<http://joshemari2acuarelas.blogspot.com/2013/11/bares-y-bodegas-con-caracter-07-de.html>
<https://santantoniestranger.wordpress.com/2014/04/17/bar-bodega-gol-la-sal-de-la-terra/>

Celler Miquel

<https://baresautenticos.com/2012/11/12/celler-miquel/>
https://cadenaser.com/emisora/2016/09/16/sercat/1474029012_487133.html
<https://es-la.facebook.com/CellerMiquel>
<https://davidgarmen.com/trabajos/celler-miquel/>
<http://mededebebe.com/celler-miquel-castillejos-345/>

Bodega Salvat

<http://andrea-valverde-t7lc.squarespace.com/blog/2016/3/24/bar-bodega-salvat>
<https://baresautenticos.com/2011/01/10/el-nuevo-bar-salvat/>
https://cat.elpais.com/cat/2019/07/12/estilo/1562928396_264305.html
<http://cbtsans.blogspot.com/2010/03/la-salvat.html>
<http://www.enocasioneseobares.com/bares/bodega-salvat/>

<http://joshemari2acuarelas.blogspot.com/2013/09/bares-y-bodegas-con-caracter-02-de.html>
<http://mededebebe.com/bar-bodega-salvat-sagunt-51/>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/bars-i-pubs/bodega-salvat>

Bodega Montferry

<http://artista-multimedia.blogspot.com/2013/09/bodega-montferry.html>
<http://barcelofilia.blogspot.com/2012/12/bar-bodega-montferry-sepulveda.html>
https://elcomidista.elpais.com/elcomidista/2013/07/26/articulo/1374789600_137478.html
<https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/cocinas/20150716/bodega-montferry-5874702>
<https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/visitar/20181123/mejores-bodegas-barcelona-resistencia-7148633>
<http://www.enocasioneseobares.com/bares/bodega-montferry/>
<http://lahoradelbagel.blogspot.com/2013/10/bodega-montferry-sants-y-el-esplendor.html>
<https://plateselector.com/bodega-montferry/>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/restaurants/bodega-montferry-imperi-de-la-bota>

Bodega Carlos

<https://andaluciainformacion.es/campillejos/766156/un-cuadro-una-calle-una-infancia/>
https://www.ara.cat/suplements/diumenge/Adeu-al-Cosmos_0_2265973384.html
<https://beteve.cat/economia/bodega-carlos-hostafrancs-tancament-juliol-estiu/>
<http://www.enocasioneseobares.com/bares/bodega-escala/>
<http://joshemari2acuarelas.blogspot.com/2013/09/bares-y-bodegas-con-caracter-01-de.html>
<https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20190713/463425437298/cierre-bodega-carlos-hostafrancs-barcelona.html>
<https://liniaxarxa.cat/liniasants/comerc/no-esta-tot-perdut-la-bodega-carlos-es-podria-salvar/>
<https://temas.publico.es/el-quinze/2019/08/08/salvar-las-bodegas-que-custodian-el-pasado/>
<https://radiohostafrancs.cat/2019/06/24/la-bodega-carlos-tanca-pero-la-seva-memoria-queda-a-larxiu-del-districte/>

Bodega Nadal

<http://mededebebe.com/bodega-nadal-constitucio-130/>
<https://theobjective.com/further/3-bodegas-sants-la-bordeta/>

Bodega Marín

<https://bcnfoodieguide.com/5-vermuts-imprescindibles-en-barcelona/>
<https://blog.apartmentbarcelona.com/es/2018/05/03/vermut-barcelona/>
<https://beteve.cat/societat/la-bodega-marin-ruta-de-locals-classics-de-gracia/>
<https://cenarenbarcelona.org/2016/12/11/bodega-e-marin-cent-anys-servint-vermuts-a-gracia/>
<https://dondesibcn.com/2019/09/19/top-10-bodegas/>
<https://es-es.facebook.com/pages/category/Wine-Bar/Bodega-Mar%C3%ADn-Gr%C3%A0cia-178256822341991/>
<http://mededebebe.com/bodega-marin-mila-i-fontanals-72/>
<https://www.miarevista.es/ocio/fotos/las-5-vermutes-mas-clasicas/bodegamarin>
<https://rutaintegra2.es/cataluna/ruta-del-vermut-gracia-comeme-barcelona/>
<https://www.shbarcelona.es/blog/es/mejores-bodegas-gracia/>
<https://theobjective.com/further/bodegas-gracia-barcelona/>
<https://www.timeout.es/barcelona/es/restaurants/bodega-marin>

Bodega Iturre

<http://bcnpati.com/bodega-iturre/>
<https://es-la.facebook.com/pages/Bodega-Iturre/674574099220150>
<http://mededebebe.com/bodega-iturre-sardenya-361/>
<http://plansinetiquetas.blogspot.com/2013/10/la-sorprendente-bodega-iturre.html>

Vermuteria del Tano

<https://baresautenticos.com/2012/05/28/la-vermuteria-del-tano/>
<https://www.bcn cultura.cat/bars/la-vermuteria-del-tano-i-gata-mala/>
<https://elmon.cat/vadevi/vermut/vermuteria-del-tano-rectitud-i-simplicitat-la-clau-de-lexit>
<http://www.enocasionerveobares.com/bares/la-vermuteria-del-tano/>
<https://es-es.facebook.com/VermuteriaTano/>
<http://www.independent.cat/2011/07/21/la-vermuteria-del-tano-ja-es-oficial/>
<https://www.mantelacuadros.com/la-vermuteria-del-tano-tapas-y-vermut-para-un-domingo-clasico/>
<http://mededebebe.com/la-vermuteria-del-tano-joan-blancues-17/>
<https://morofi.wordpress.com/2010/04/12/la-vermuteria-del-tano/>
<https://www.rac1.cat/programes/via-lliure/20170527/422977445676/vermut-blogs-vivants-menjar-bars-restaurants.html>
<https://www.salir.com/vermuteria-del-tano-barcelona-neg-127413.html>
<https://www.timeout.es/barcelona/es/restaurants/la-vermuteria-del-tano>

Bodega Cal Pep

<http://www.enocasionerveobares.com/bares/bodega-cal-pep/>
<http://mededebebe.com/cal-pep-verdi-141/>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/restaurants-cafes/bar-bodega-cal-pep>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/menjar-i-beure/racons-especials-pels-aficionats-al-vi-i-al-cava>

Bodega Casas

<https://www.elpais.com.co/entretenimiento/cultura/de-bodega-por-barcelona-un-recorrido-por-el-tesoro-de-la-tradicion-catalana.html>
<http://www.enocasionerveobares.com/bares/bodega-casas/>
<https://es-es.facebook.com/bodegacasas>
<https://es.foursquare.com/v/bodega-casas/4cc1ca6e806246880923252f>
<http://mededebebe.com/bodega-casas-providencia-91/>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/menjar-i-beure/racons-especials-pels-aficionats-al-vi-i-al-cava>
<https://www.uvinum.cat/blog/llocs-on-beure-bon-vi-barcelona-2379195>
https://valverdedelcamino.net/ccaa/2019/07/12/catalunya/1562936294_088762.html

Bodega Costa Brava

<https://www.bcn cultura.cat/bars/bodega-costa-brava/>
<https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/la-noche/20191114/vermut-ruta-nocturna-noche-barcelona-7731900>

<https://www.facebook.com/barbodegacostabrava/>
<https://theobjective.com/further/bodegas-gracia-barcelona/>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/musica-nit/costa-brava>

Bodega Manolo

https://www.ara.cat/estils/Cinc-bars-Manolo-Barcelona-dencant_0_1828617171.html
<http://baresautenticos.com/2015/02/09/bodega-manolo/>
<https://es-es.facebook.com/bodegamanologracia/>
<https://www.shbarcelona.es/blog/es/mejores-bodegas-gracia/>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/restaurants-cafes/bodega-manolo>

Bodega Quimet

<http://acuarelis.blogspot.com/2012/09/bar-bodega-quimet-gracia-barcelona.html>
<http://baresautenticos.com/2011/07/25/bar-bodega-quimet/>
<https://www.bcn cultura.cat/bars/bar-bodega-quimet/>
<http://castellongastronomica.es/bar-bodega-quimet-en-barcelona/>
<https://www.dolcecity.com/barcelona/2015/05/bar-bodega-quimet-un-recuperado-templo-del-vermu-y-ta.asp>
<https://dondecomerbcn.wordpress.com/2017/07/27/bodega-quimet-tradicion-en-gracia/>
<https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/la-noche/20191114/vermut-ruta-nocturna-noche-barcelona-7731900>
<http://www.enocasionerveobares.com/bares/bar-bodega-quimet/>
<http://inandout.cowowo.website/bodega-quimet/>
https://www.metropoliabierta.com/b-magazine/gastro/bares-gracia_18911_102.html
https://www.lasexta.com/viajestic/escapadas/bodegas-barcelona-vermu-amigos_2016040657ea50360cf2aa7f694ac502.html
<https://www.lospalmablog.com/paises/espa%C3%B1a/catalu%C3%B1a/410-bodega-quimet-barcelona.html>
<http://www.losbonvivants.com/2011/06/09/bar-bodega-quimet-historia-y-mucho-sabor-en-gracia/>
<http://louloulopez.com/bodega-quimet-gracia-caracter-bodeguero-barrio-2/>
<http://mededebebe.com/bodega-quimet-vic-23/>
<https://periodistagourmet.com/el-quimet-de-gracia-una-bodega-autentica-%F0%9F%8D%B7/>
<http://www.presscom.es/bodegaquimet/inauguracion/index.html>
<https://rutaintegra2.es/cataluna/ruta-del-vermut-gracia-comeme-barcelona/>
<https://santantoniestranger.wordpress.com/2012/02/09/bar-bodega-quimet-el-de-gracia/>
<https://www.shbarcelona.es/blog/es/mejores-bodegas-gracia/>
<https://sitiosquevalenlapena.wordpress.com/2015/02/18/bar-bodega-quimet-en-gracia/>
<https://theobjective.com/further/bodegas-gracia-barcelona/>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/restaurants/bar-bodega-quimet>

Can Ros

<http://can-ros.eltenedor.rest/>
<https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/visitar/20180607/mejores-bocadillos-clasicos-barcelona-6852723>

https://www.metropoliabierta.com/vivir-en-barcelona/gastronomia/el-mejor-bocadillo-de-albondigas-de-barcelona_7905_102.html
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/restaurants/bar-can-ros>

Bodega Massana

<http://baresautenticos.com/2011/05/23/bodega-massana/>
<http://www.bcn.cat/horta-guinardo/ruteshg/rutes05.html>
<https://beteve.cat/economia/bodega-massana-bar-bodega-lepanto-protegides/>
<http://www.bodegamassana.com/>
<http://cheno-amesapuesta.blogspot.com/2018/02/bodega-massana-horta-barcelona.html>
<http://www.enocasionesveobares.com/bares/bodega-massana/>
<https://www.elperiodico.cat/ca/sants-montjuic/20131203/barres-amb-historia-2894169>
<https://www.elperiodico.com/es/distritos/20121017/mostradores-con-solera-2227590>
<https://es.paperblog.com/la-bodega-massana-de-horta-la-de-toda-la-vida-2685404/>

<https://www.latorredebarcelona.com/5-bodegues-barri/>
<http://mededebebe.com/bodega-massana-carrer-dhorta-1/>
<https://memoriadelsbarris.blogspot.com/2014/02/can-massana-bodega-josep->
<https://www.shbarcelona.cat/blog/cat/barres-amb-tradicio/>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/restaurants/bodega-massana>
<http://www.tvhortaguinardo.com/categories/comerc/article/485>

Bar Bodega Lepanto

<https://beteve.cat/economia/bodega-massana-bar-bodega-lepanto-protegides/>
<https://es-la.facebook.com/apgaudi/>
https://www.facebook.com/pg/barbodegalepanto/about/?ref=page_internal
<https://www.laviejaciudad.travel/post/bar-bodega-lepanto-barcelona>

Bodega Eduardo

<https://laproperitat100anys.wordpress.com/resum-reunions/comissio-del-centenari/acta-comissio-del-centenari-19-01-2019/>
<http://mededebebe.com/gran-bodega-eduardo-joaquim-valls-66/>

Bodega Lluís

<http://baresautenticos.com/2012/03/19/bodega-luis/>
<http://chezsanabres.blogspot.com/2014/11/la-esencia-del-vermut-de-siempre-en.html>
<http://www.enocasionesveobares.com/bares/bodega-luis/>
<https://www.facebook.com/BodegaLluis/>
https://www.metropoliabierta.com/vivir-en-barcelona/gastronomia/feliz-bodega-luis_13254_102.html
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/restaurants-cafes/bodega-lluis>

Bodega Carol

https://www.abc.es/espana/catalunya/abci-abogado-blinda-bares-barcelona-201909161019_noticia.html
<https://beteve.cat/economia/bodegues-cala-sopena-carol-cataleg-emblematics/>

<https://beteve.cat/economia/bodegues-de-barri-transformar-se-per-continuar-dempeus/>
https://cronicaglobal.lespanol.com/vida/alberto-moyano-bodegas-barcelona_262758_102.html
<https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/visitar/20181123/mejores-bodegas-barcelona-resistencia-7148633>
<https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/cocinas/20181224/torrezno-bodega-carol-barcelona-7213354>
<http://mededebebe.com/bodega-carol-arago-558-bcn/>
https://www.metropoliabierta.com/b-magazine/gastro/bodegas-barcelona_19349_102.html
<https://www.revistaad.es/lugares/articulos/ruta-de-bares-con-solera-por-barcelona/17791>
<https://www.shbarcelona.es/blog/es/mejores-bodegas-sant-marti/>
<https://www.timeout.es/barcelona/es/bares-y-pubs/bodega-carol>
<https://theobjective.com/further/bodegas-barrio-del-clot-barcelona/>
<https://unbuendiaenbarcelona.com/10-bodegas-barcelona/>

Bodega Fermín

https://cat.elpais.com/cat/2019/07/12/estilo/1562928396_264305.html
<https://cultibar.es/2012/08/07/bodega-fermin-la-improvisacion-de-un-dia-laborable/>
<https://www.latorredebarcelona.com/5-bodegues-barri/>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/restaurants/bodega-fermin>

Bodega Sopena

<http://baresautenticos.com/2018/05/18/bodega-sopena/>
https://cat.elpais.com/cat/2019/07/12/estilo/1562928396_264305.html
<https://cultibar.es/2014/02/09/bodega-sopena-vino-vida-vici/>
<https://www.elperiodico.cat/ca/sant-marti/20120418/barrils-amb-posit-i-sabor-1675985>
<http://www.enocasionesveobares.com/bares/bodega-sopena/>
<https://theobjective.com/further/bodegas-barrio-del-clot-barcelona/>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/restaurants/bodega-sopena>
<https://www.ultimallamadapasajeros.com/bodega-sopena-carrer-del-clot-la-tradicion-del-vermut>

Bodega J. Cala

<http://baresautenticos.com/2012/01/30/bodega-j-cala/>
<https://cultibar.es/2012/03/29/bodega-j-cala-entras-como-cliente-sales-como-amigo/>
<https://www.dolcecity.com/barcelona/2014/01/bar-bodega-icala-un-autentico-vermut-con-las-mejores.asp>
<https://www.elperiodico.cat/ca/onbarcelona/visitar/20181123/millors-cellers-barcelona-resistencia-7148633>
<https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20160707/aperitivos-asequibles-poblenou-5253723>
<https://www.facebook.com/Bar-Bodega-J-Cala-504693799542347/>
<http://joshemari2acuarelas.blogspot.com/2014/08/bares-y-bodegas-con-caracter-31-de.html>
<http://mededebebe.com/bodega-j-cala-pere-iv-460/>
<https://www.shbarcelona.es/blog/es/mejores-bodegas-sant-marti/>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/bars-i-pubs/bodega-j-cala>
<http://www.vadebraus.com/la-guia-de-la-barcelona-taurina/>

Varies bodegues

<https://www.atrapalo.com/houdinis/vermuterias-en-barcelona-nivel-avanzado/>

<https://www.timeout.es/barcelona/es/bars-pubs/bodegas-y-tabernas-de-barcelona>

<https://www.timeout.es/barcelona/es/bars-pubs/las-bodegas-de-barcelona-en-auge>

<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/bars-pubs/bodegues-cellars-i-tavernes-de-barcelona>

https://cat.elpais.com/cat/2019/07/12/estilo/1562928396_264305.html

<https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/visitar/20181123/mejores-bodegas-barcelona-resistencia-7148633>

<https://temas.publico.es/el-quinze/2019/08/08/salvar-las-bodegas-que-custodian-el-pasado/>

<http://joshemari2acuarelas.blogspot.com/2014/02/bares-y-bodegas-con-caracter-17-de-1.html>

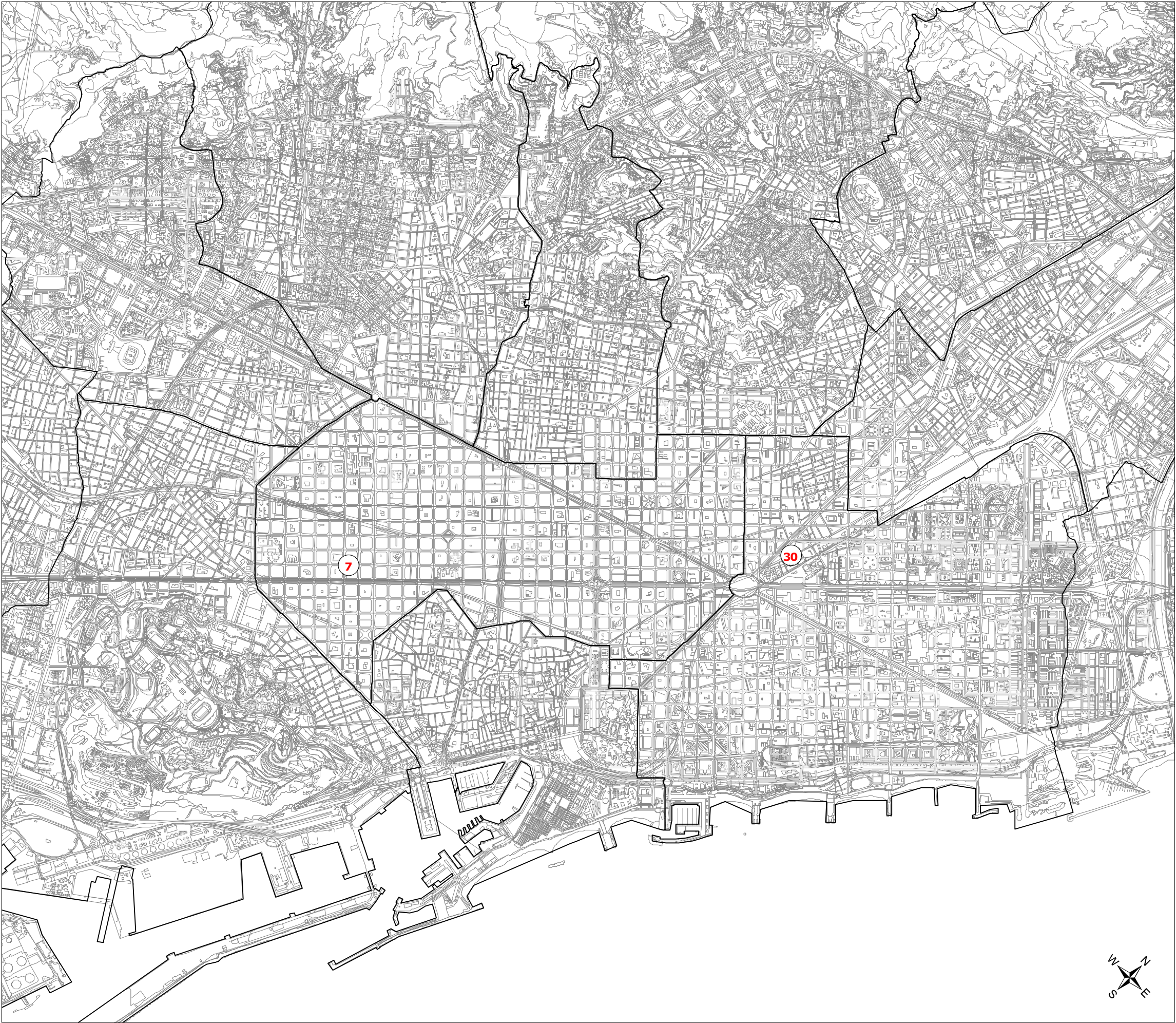

**ESTUDI, AVALUACIÓ I CATALOGACIÓ
DE LES BODEGUES EMBLEMÀTIQUES DE BARCELONA**

PLÀNOLS

ID	Nom Establiment	Dte
1	BODEGA MONTSE Arc de Sant Agustí, 5	1 CV
2	BAR DEL TORO Sant Vicenç, 13	1 CV
3	BODEGA LA MASIA (Botiga) Sant Pau, 56	1 CV
4	BODEGA SERGIO Almirall Aixada, 8	1 CV
5	EL MOLL DEL REBAIX Baluard, 84	1 CV
6	BAR LEO Sant Carles, 34	1 CV
7	BODEGA VENDRELL Diputació, 110	2 EIX
8	BAR GELIDA Diputació, 133	2 EIX
9	BODEGA GOL Parlament, 10	2 EIX
10	CELLER MIQUEL Castillejos, 345	2 EIX
11	BODEGA SALVAT Andalusia, 2	3 SM
12	BODEGA MONTFERRY Violant d'Hongria, 105	3 SM
13	BODEGA CARLOS Rector Triadó, 27	3 SM
14	BODEGA NADAL Constitució 130-134	3 SM
15	BODEGA MARIN Milà i Fontanals, 72-74	6 GR
16	BODEGA ITURRE Sardenya, 361	6 GR
17	VERMUTERIA DEL TANO Bruniquer, 30	6 GR
18	BODEGA CAL PEP Verdi, 141	6 GR
19	BODEGA CASAS Providència, 91	6 GR
20	BODEGA COSTA BRAVA Alzina, 58	6 GR
21	BODEGA MANOLO Torrent de les Flors, 101	6 GR
22	BODEGA QUIMET Vic, 23	6 GR
23	CAN ROS Roger de Flor, 303	6 GR
24	BODEGA MASSANA Horta, 1	7 HG
25	BAR LEPANTO Ronda Guinardó, 46	7 HG
26	BODEGA EDUARDO Joaquim Valls, 66	8 NB
27	BODEGA LLUÍS Pinar del Río, 74	9 SA
28	BODEGA CAROL Aragó, 558	10 SM
29	BODEGA FERMÍN Indústria, 273	10 SM
30	BODEGA SOPENA Clot, 55	10 SM
31	BODEGA J. CALA Pere IV, 460	10 SM

ID	Nom Establiment	Dte
7	BODEGA VENDRELL Diputació, 110	2 EIX
30	BODEGA SOPENA Clot, 55	10 SM

**ESTUDI, AVALUACIÓ I CATALOGACIÓ
DE LES BODEGUES EMBLEMÀTIQUES DE BARCELONA**

FITXES DE CATÀLEG

BODEGA VENDRELL

[01]

C. de la Diputació, 110

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA VENDRELL
Adreça	C. de la Diputació, 110
Districte/Barri	02.Eixample
Ref. Cadastral	9516225DF2891F
Planejament	
Qualificació	
PEPPA 2000	1486- Conjunt especial de l'Eixample

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos + altell.
N. plantes actual	PB+4P	PB
Època	1914	1934
Estil	Modernista	
Autor	Salvador Puiggròs i Figueras	

CATEGORIA:	E2: Establiments d'interès
-------------------	----------------------------

DATA REVISIÓ:	Gener de 2020
----------------------	---------------

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

DESCRIPCIÓ

L'establiment ocupa el local dret (oest) de la planta baixa d'un edifici modernista que conserva les característiques de la construcció original. El celler preserva de forma excepcional diversos elements tangibles del comerç original, iniciat com a mínim de la dècada de 1930, entre els quals la decoració de les parets.

ELEMENTS TANGIBLES D'INTERÈS

EXTERIORS

L'establiment és situa a la dreta del portal de l'edifici. Conserva la porta vidriera antiga, de tres fulles de fusta amb una tarja horitzontal a la part superior, possiblement anterior a mitjan s. XX. La porta és comuna de l'època, però se suma als conjunt d'elements conservats a l'interior. Hi ha una part superior fixa. No conserva el rètol antic.

INTERIORS

L'interior de l'establiment és una llarga sala dividida únicament al fons per un tancament de fusta. La botiga ocupa aproximadament els primers 6 m del local; la resta corresponen a rebotiga; ambdós ambients son separats per taula mostrador.

En l'establiment destaca la conservació dels acabats originals i el mobiliari antic. Dels acabats es conserva la pintura de les parets, de temàtica vitivinícola, amb tons marrons i verds, que a la part superior mostra una sèrie d'arcuacions a l'interior de les quals hi ha dibuixades copes reblertes de fruits, probablement raïm; de l'arrencament d'aquests arcs en pengen gotims de raïm amb pàmpols. La pintura sembla que és obra d'un artista anomenat Pepe, del barri, mort cap a finals del s. XX¹. L'establiment també conserva el fals sostre original acabat amb motllures perimetral, amb decoració dentellada. La pintura de les parets inclou aquesta motllura i les pilastres. El sostre també té pintura, de tonalitat marró, notablement malmesa. L'establiment també conserva el paviment de rajola hidràulica, possiblement de la dècada de 1930, de color groc amb motius geomètrics de color verd en dos laterals, sobre franja blanca.

Tot el mobiliari existent és també majoritàriament original de l'establiment. En destaca un vitrina situada a mà esquerra i el mostrador; la resta són prestatgeries. És rellevant també la conservació en la paret dreta de la botiga d'un antic sistema de venda d'oli, que disposa de quatre aixetes ancorades a la paret i amb indicadors de llautó; sobre les aixetes unes lletres també de llautó indiquen "Aceites puros de oliva". En el magatzem hi destaca l'altell, accessible per dues escales de fusta amb barana cega realitzada amb làmines també de fusta.

La bodega conserva també un bastiment que sustenta dues filades de 3 botes antigues botes de 400, entrant a l'esquerra, i una altre bastiment amb més botes a la rebotiga. També hi destaca una antiga nevera de gel, d'obra.

¹ WINTERHALDER, A., "El ocaso de las bodegas", *La Vanguardia. Vivir Barcelona*, 7 de gener de 2002, p. 3-4.

INTERVENCIIONS

Qualsevol intervenció a realitzar en l'establiment haurà d'atendre els seus valors patrimonials, en especial atenció a la preservació als acabats originals. Les intervencions que afectin els espais amb elements protegits hauran de comptar amb un estudi històric previ i justificar la solucions adoptades per preservar i posar en valor els elements a protegir.

Les intervencions que es realitzin han d'assegurar la conservació i restauració dels elements històrics tangibles rellevants.

A l'exterior cal mantenir la porta vidriera de fusta, si és necessari mitjançant la restauració de muntants, plafons i vidres.

A l'interior és imprescindible la restauració de la pintura de les parets i del sostre, el manteniment de les motlures i pilastres i la restauració del paviment de rajola hidràulica, donant cohesió al conjunt. Cal valorar tant la retirada parcial dels mobles antics, alguns dels quals, en espacial la vitrina, han de ser recuperats, com també l'addició de possible nou mobiliari. La valoració respecte el mobiliari ha de posar especial èmfasi en la posada en valor i visualització de les pintures de les parets. L'altell i les escales de la rebotiga també han de ser conservats i recuperats. Per a la resta d'elements tangibles, cal presentar informe, valoració i proposta de tractament.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici és l'original de 1914, promogut per Joan Espinagosa i projectat per Salvador Puiggròs ² .
L'establiment existeix des de 1934, a nom de Josep Vendrell, originari de l'Ordal ³ .
De l'any 1939 hi ha constància documental de l'establiment, com a taberna, a nom de Josep Vendrell Vendrell ⁴ .
L'any 1949 es fa una revisió de la llicència, que segueix a nom de Josep Vendrell Vendrell ⁵ .
L'any 1958 segueix a mans de Josep Vendrell ⁶ , però sembla que passa a mans de Maria Cortasa Balañà ⁷ .
Al setembre de 1965 la llicència es traspasa a Miquel Vendrell Vendrell ⁸ .
Actualment l'establiment el regenta la filla de Miquel Vendrell, Àngela Vendrell.

BIBLIOGRAFIA

<i>Dionysos</i> , núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 14.
WINTERHALDER, A., "El ocaso de las bodegas", <i>La Vanguardia. Vivir Barcelona</i> , 7 de gener de 2002, p. 3-4.
FONTANÉ SÁNCHEZ, Jaume, <i>Estudi històric i catalogació de les façanes d'una illa de l'Eixample</i> , Projecte final de carrera, EPSEB, 2010, p.38

² Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-15282/1914

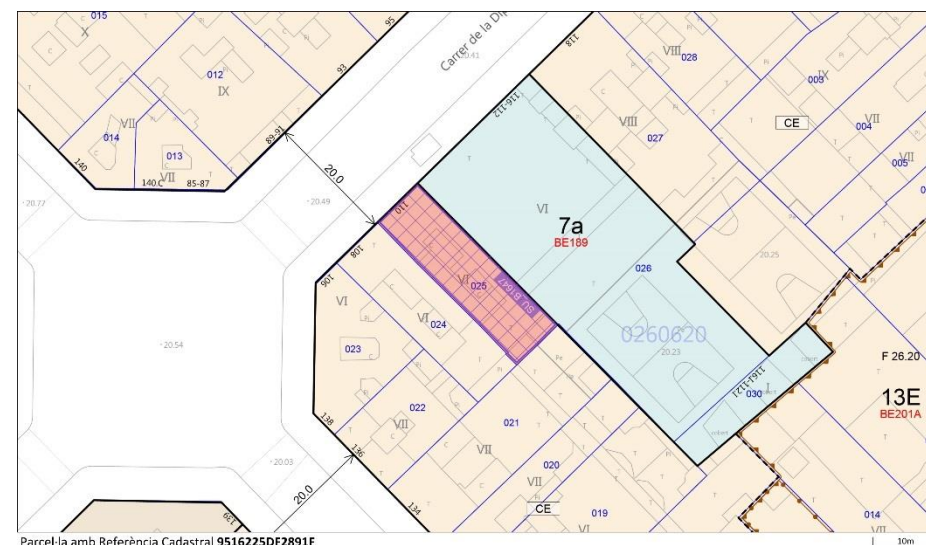
³ Informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Àngela Vendrell Vendrell.

⁴ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2303/1939

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix15282/1914
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2303/1939
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2303/1949
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2303/1958

PLÀNOL DE SITUACIÓ

Parcel·la amb Referència Cadastral 95162250F2891F

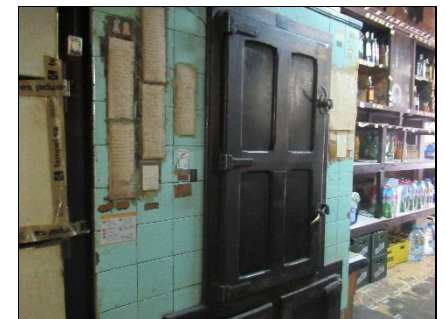
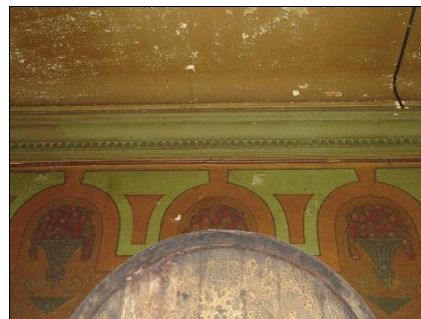
⁵ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2303/1949

⁶ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 14.

⁷ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2303/1958

⁸ Document original conservat en el propi establiment.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA SOPENA

[2]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA SOPENA
Adreça	C. del Clot, 55
Districte/Barri	10. Sant Martí
Ref. Cadastral	2245110DF3824E
Planejament	
Qualificació	
PEPPA 2000	

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos
N. plantes actual	PB+3	PB + altell
Època	1865	1901 / 1927
Estil	Classicista	
Autor	Antoni Rovira i Trias	Família Guixer

CATEGORIA:	E2: Establiments d'interès
------------	----------------------------

DATA REVISIÓ:	Febrer de 2020
---------------	----------------

IMATGES PRINCIPALS

DESCRIPCIÓ

Establiment situat en un edifici del segle XIX, d'estil classicista, construït de forma unitària amb l'edifici contigu, núm. 53, i enderrocant uns habitatges preexistents. L'establiment conserva les característiques històriques d'entorn la dècada de 1930, a cavall entre el modernisme i el noucentisme, tant elements arquitectònics com mobiliari.

ELEMENTS TANGIBLES D'INTERÈS

EXTERIORS

De l'exterior de l'establiment destaca la conservació de la porta vidriera de fusta, antiga, de tres fulles, essent la central la porta, en la que destaca la forma còncava - convexa dels travessers. Els plafons de la part inferior de les fulles estan motllurats. A sobre hi ha una rellevant la tarja envidrada, adaptada al perfil semicircular del coronament de la porta, en la que hi roman l'antiga retolació amb tipografia d'estil modernista on s'hi llegeix "Licores. Alcoholes. Anisados".

INTERIORS

L'interior de l'establiment correspon a una crugia estreta i llarga en el que hi ha dos espais separats per una antiga porta vidriera i corredissa, que també duu faixes sinuoses, a l'estil de la porta de l'accés. Els vidres són glaçats, guarnits amb barres i compten amb una "B" a l'esquerra i una "G" a la dreta, inicials de Bonaventura Guixer, fundador de l'establiment. La part davantera correspon a la botiga i la part posterior a la rebotiga.

La botiga destaca per la conservació de les antigues prestatgeries de fusta, fetes a mida, que ocupen la totalitat de les parets. És tracta d'un mobiliari unitari del que en destaca el coronament amb fris i motllures de la part superior, la vitrina situada entrant a mà esquerra i la part envidrada entrant a la dreta. El moble mostrador també forma part del mateix conjunt, tot i que el sobre de marbre ha estat canviat en els darrers anys.

A destacar també la conservació del paviment original de la botiga, que és una composició de rajoles hidràuliques octogonals i quadrades, monocolors, guarnit amb la intercalació de petites rajoles decorades amb blasons. El sostre és pla, d'obra. En la rebotiga també destaca la conservació d'alguns elements antics, entre els que cal assenyalar el guarniment classicista de les pilastres que sostenen una jàssera.

INTERVENCIONS

Qualsevol intervenció a realitzar en l'establiment haurà d'atendre els seus valors patrimonials, en especial atenció a la preservació als acabats originals. Les intervencions que afectin els espais amb elements protegits hauran de comptar amb un estudi històric previ i justificar la solucions adoptades per preservar i posar en valor els elements a protegir.

Les intervencions que es realitzin han d'assegurar la conservació i restauració dels elements històrics tangibles rellevants.

A l'exterior és imprescindible mantenir la porta vidriera de fusta i la retolació existent en el vidre la tarja superior amb tipografia modernista, si és necessari mitjançant la restauració. S'ha de conservar el marxapeu de marbre.

A l'interior és imprescindible el manteniment i la restauració del tot el conjunt de mobiliari ja que està fet a mida i és un element cohesionant de la botiga. Cal preservar també de forma indispensable la porta corredissa situada entre la botiga i la rebotiga, incloent les inicials "B" i "G" i la decoració que hi ha en l'envidrament. Cal posar en valor aquesta porta a través de l'eliminació dels prestatges i objectes situats enfront i defugir la col·locació d'altre mobiliari que l'encobreixi.

El conjunt unitari de mobles prestatgeries i vitrines que envolta el perímetre de la botiga ha de ser conservat i, si s'escau, restaurat. El moble mostrador també forma part d'aquest conjunt. El paviment també ha de ser conservat i si s'escau restaurat. El tram de paviment situat enfront la porta de la rebotiga que està parcialment enfonsat ha de ser rehabilitat i restaurat mitjançant la recuperació de les peces originals i, en cas necessari, a través de reproduccions fidedignes.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici actual correspon a una construcció de 1865 promoguda per Mariano Cortés i projectat per l'arquitecte Antoni Rovira i Trias ⁹ . L'edifici es va construir sobre una casa preexistent.
L'any 1880 Julio Casanova sol·licita afegir portes noves a la casa i a la botiga ¹⁰ .
Com a mínim des de l'any 1901 consta com a taberna, regentada per Ignacio Salvador ¹¹ .
Com a mínim des de l'any 1906 la botiga ja consta com a Taverna ¹² .
L'any 1919 l'Ajuntament de Barcelona autoritza a Emilio Nadal a netejar botes davant l'establiment ¹³ .
A l'any 1925 consta com bar ¹⁴ .
L'any 1927 ja consta com a botiga de Buenaventura Guixer Casals; per la botiga s'indica el núm. 41 del c. del Clot ¹⁵ . L'any 1934 s'indica el núm. 55 ¹⁶ . Els Guixer tenien una coneguda fàbrica de licors al c. Pere IV, 216. Els elements de valor històric de l'establiment corresponen a una reforma que va realitzar Buenaventura Guixer, cap de família, adequant l'antiga taverna.
En el 1958 segueix regentat per la societat Buenaventura Guixer e Hijos. ¹⁷
L'any 1980 l'establiment va passar a mans d'Agustín Sopena Nacenta, que li proporcionà el nom actual. Des de l'any 1990 el negoci és regentat per la seva vídua, Pilar Murillo Ruiz, amb l'ajuda del seu fill ¹⁸ .

BIBLIOGRAFIA

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), *Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona*, Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.

⁹ Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí. 6.7. Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 0646_00_1865

¹⁰ Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí. 6.7. Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 0078_00_1880

¹¹ *Anuario-Riera. Guía práctica de industria comercio de España*, Barcelona, 1901, p. 348.

¹² *El Diluvio*, Any XLVIII, núm. 216, 4 d'agost de 1906, p.18.

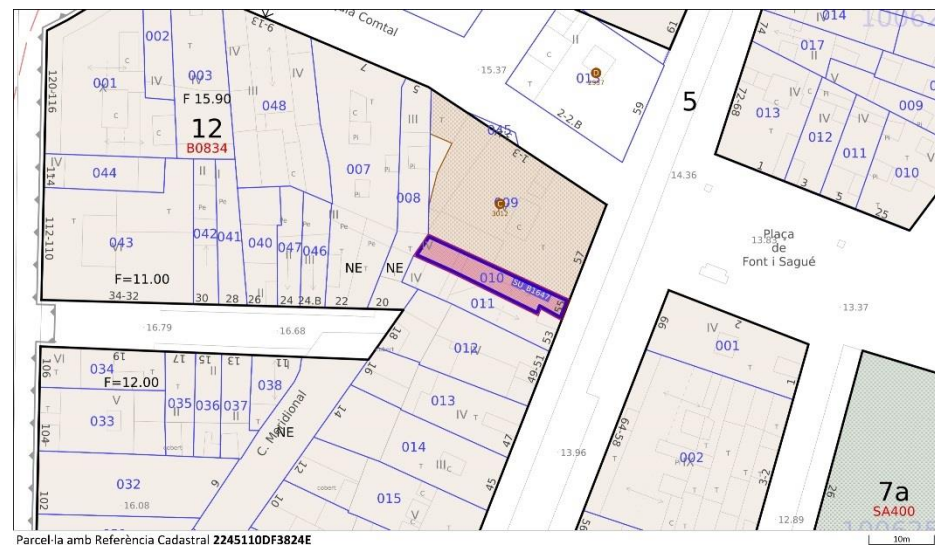
¹³ Ajuntament de Barcelona, *Gaseta municipal de Barcelona*, Any VI, núm. 8, 20 de febrer de 1919, p.183.

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí. 6.7. Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 0646_00_1865

Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí. 6.7. Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 0078_00_1880

PLÀNOL DE SITUACIÓ

Parcel·la amb Referència Cadastral 2245110DF3824E

¹⁴ *La Vanguardia*, 9 de setembre de 1925, p. 18.

¹⁵ *Poble Nou*, núm. extraordinari, setembre de 1927 i també *El Diluvio*, 12 de novembre de 1922, p.22.

¹⁷ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p.4.

¹⁸ Informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Pilar Murillo Ruiz.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

**ESTUDI, AVALUACIÓ I CATALOGACIÓ
DE LES BODEGUES EMBLEMÀTIQUES DE BARCELONA**

FITXES D'AVALUACIÓ

BODEGA MONTSE

[01]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA MONTSE		
Adreça	C. de l'Arc de Sant Agustí, 5		
Districte/Barri	Ciutat Vella		
Ref. Cadastral	0915217DF3801F		
Coordenades (ETRS89)	X	430806	Y 4581305
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000	9076 - Fitxa 0 de Ciutat Vella		

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local dreta (sud)
N. plantes actual	PB+4P	PB
Època	1899	Mitjan s. XX
Estil	Classicista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	Porta vidriera antiga, comuna.
Interiors	Sostre de revoltons sobre bigues de fusta.
	Bastiments de fusta i botes de vi.
	Antiga nevera de fusta.
Aspecte social	Clientela característica i popular del barri.

DESCRIPCIÓ

Establiment situat a la cantonada sud de l'edifici, a la dreta del portal d'accés, en planta baixa, limitant amb l'immoble núm. 7. Es tracta d'un antiga bodega que ha evolucionat cap a un servei de bar, però manté l'essència de l'antic establiment.

EXTERIORS

A l'exterior, l'establiment es situa en l'obertura situada en l'extrem sud de les set arcades que conformen la planta baixa de l'edifici, la cinquena i central de les quals és la porteria. Es tracta d'arcs de mig punt, alts, d'un aparell de pedra estriat, a manera d'encoixinat. La part superior de l'arcada correspon a la planta entresol. Les plantes superiors disposen també d'una façana estriada, amb obertures d'arc escarser, tret del darrer pis, de llinda recta.

L'establiment disposa d'una porta vidriera, de fusta, no recent, de tres fulles practicables, la central de les quals és la porta. Per l'interior disposa d'una reixa de ferro plegable, de seguretat, seguida per un porticó de fusta practicable, de quatre fulles primes.

L'establiment no disposa de rètol. L'únic indicador està en el faldó del tendal situat sobre la porta, en el que està escrit "Bar-Bodega Montse".

INTERIORS

A l'interior es conserven elements de l'antic celler, fonamentalment dues armadures amb botes de vi, adossades a la paret nord. La primera és de tres pisos i conté 6 botes de 100 o 120 l. col·locades en els dos primers, junt amb 3 de més petites a la part de sobre. La segona armadura, de dos pisos, conté 10 botes de vi, 5 a cada pis, de 600 l. També conserva una nevera de sis portes, de la marca Camello, fabricades fins 1965, i també antics ventiladors de sostre.

El sostre és l'original, de revoltons, amb bigues de fusta de perfil motllurat. Conserva una antiga pintura de color verdós. El paviment és de terratzo, de color clar. Les taules són d'entorn la dècada de 1980, amb potes de ferro i sobre de fòrmica. Les cadires són de ferro, més recents.

L'establiment no disposa de barra, les funcions de la qual són substituïdes per una petita aigüera que hi ha entrant a mà dreta, amb sobre de marbre i amb la base i el frontal revestits de rajola vidrada de color groc, conjunt que possiblement d'entorn les dècades de 1960 o 1970, i per dos prestatges de fusta que hi ha seguidament, on hi ha una cafetera i la caixa enregistradora.

La decoració és heterogènia i antiga, amb cartells de temàtica taurina, rellotges de paret antics i

col·leccions d'antigues ampolles, especialment de sífó i de brandy, d'entorn la dècada de 1980. Hi ha una aquarela que representa l'interior del propi establiment, amb data de 17/06/13, del dibuixant Joshemari Larranaga¹.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes i tapes de conserva.
CELLER	Vi a granel: vermut, màlaga i moscatell.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè. Màquina de tabac. Màquina escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

Segons l'actual propietari l'edifici data de 1893 ² . Segons el cadastre l'edifici data de 1899.
Inicialment era un habitatge ³ .
Posteriorment va ser una botiga d'ultramarins ⁴ .
Com a mínim des de 1956 ⁵ i anteriorment a l'any 1966, el propietari de la bodega era Juan Torres. La bodega duia el seu nom ⁶ .
Entre els anys 1966 i 1969 l'establiment és comprat per Cecilio Quadrado Rubio, que pretenia fer-hi un restaurant ⁷ .
L'any 1969 l'establiment és llogat pel Sr. Quintano i la Sra. Montse Carro ⁸ .
Anteriorment a la dècada de 1970 en el lloc en el que actualment hi ha els barrils abans hi havia una escala que conduïa a l'entresol, que formava part de l'establiment. Aleshores les botes estaven situades al fons del local ⁹ .
Entre els anys 1982 i 1984 la Sra. Carro va comprar l'establiment, que duu el seu nom ¹⁰ .
El paviment actual va ser col·locat entre els anys 1980 i 1985. Anteriorment era de paviment hidràulic, amb decoració d'aigües, verdós, de la dècada de 1930 o 1940. El paviment original era també de rajola hidràulica, amb decoració geomètrica de colors, del qual el Sr. Quintano Carro en va localitzar algunes restes ¹¹ .
Actualment l'establiment és propietat de Xavier Quintano Carro, fill de Montse Carro.

BIBLIOGRAFIA

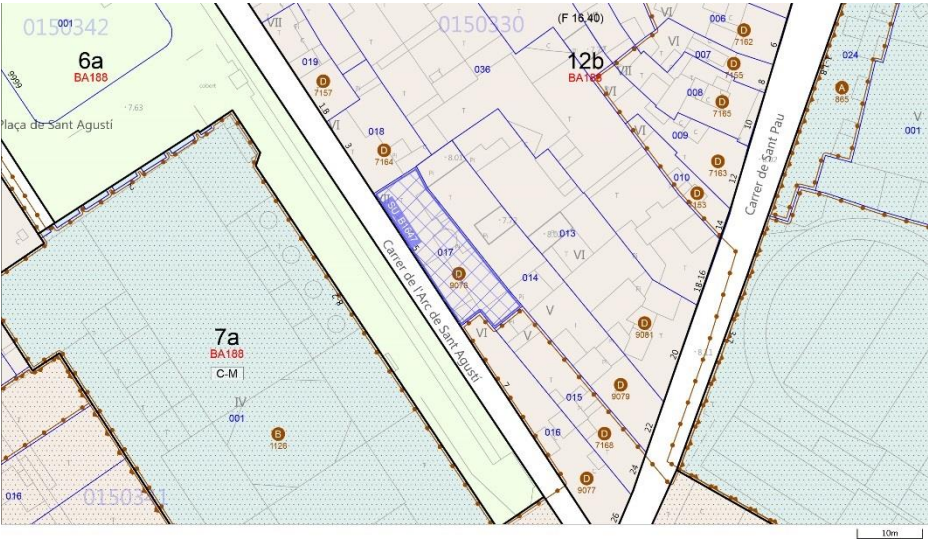
La Vanguardia, 27 d'octubre de 1956.
Sancho, Xavi, "El retorn de la bodega", El País, Quadern, 16 de setembre de 2010.
http://joshemari2acuarelas.blogspot.com/2014/02/bares-y-bodegas-con-caracter-17-de_1.html
http://totbarcelona.blogspot.com/2014/02/neveras-camello.html
https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/visitar/20181123/mejores-bodegas-barcelona-

¹ http://joshemari2acuarelas.blogspot.com/2014/02/bares-y-bodegas-con-caracter-17-de_1.html
² Segons informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Xavier Quintano Carro.
³ Segons informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Xavier Quintano Carro.
⁴ Segons informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Xavier Quintano Carro.
⁵ La Vanguardia, 27 d'octubre de 1956.
⁶ Segons informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Xavier Quintano Carro.

[resistencia-7148633](#)

DOCUMENTACIÓ

PLÀNOL DE SITUACIÓ

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

⁷ Segons informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Xavier Quintano Carro.
⁸ Segons informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Xavier Quintano Carro.
⁹ Segons informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Xavier Quintano Carro.
¹⁰ Segons informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Xavier Quintano Carro.
¹¹ Segons informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Xavier Quintano Carro.

BAR DEL TORO

[02]

DADES GENERALS

Denominació	BAR DEL TORO (popular)		
	BAR ROSO (oficial)		
Adreça	C. de Sant Gil, 2		
	C. de Sant Vicenç, 13		
Districte/Barri	Ciutat Vella		
Ref. Cadastral	0215309DF3801E		
Coordenades (ETRS89)	X	430193	Y 4581382
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000	6399 - Fitxa 0 de Ciutat Vella		

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres cantonada	Local cantoner (sud)
N. plantes actual	PB+4P	PB
Època	1861	1933
Estil	Classicista	
Autor	Narciso Nuet	

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 80 anys.
Exteriors	Portes i vidrieres antigues, comunes.
Interiors	Conservació de la barra de marbre, possiblement originals de la dècada de 1930. Columna de ferro colat.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

Establiment situat a la cantonada sud-est de l'edifici, en el xamfrà entre els carrers de Sant Gil i de Sant Vicenç, a la dreta del portal d'accés a l'immoble, al c. de Sant Gil, en planta baixa. Es tracta d'un bar amb orígens en la dècada de 1930 que conserva algun antic element.

EXTERIORS

L'edifici destaca per les set altes obertures coronades per un arc de mig punt, que arriben fins la planta, inclosa, cinc d'elles situades al c. de Sant Gil i dues al c. de Sant Vicenç. L'establiment ocupa el local cantoner de l'edifici, al que corresponen les dues obertures més orientals del c. de Sant Gil, estant tapiada la situada més a l'est, i les dues del c. Sant Vicenç. Les tres obertures del local són accessos practicables al bar.

Fins al rasant de la planta baixa de l'edifici el parament és format per un aparell de pedra estriat, a manera d'encoixinat. A partir d'aquí l'acabat és arrebossat, amb finestres emmarcades amb pedra motllurada i com a motius decoratius únicament hi ha bandes de pedra, llistes, que assenyalen els rasants dels pisos.

Totes les obertures de l'establiment estan formades per portes vidrieres de fusta, antigues, possiblement del segon terç del segle XX, pintades de color verd. En la part superior de les portes hi ha una fulla batent, envidrada. Davant les portes hi ha porticons de fusta, de quatre fulles, també de l'època. La barra del bar arriba fins el mateix límit de l'obertura més septentrional, pel carrer de Sant Gil, sobre la qual hi descansa un vidre.

L'establiment no disposa de rètol. No disposa de cap indicador del nom de l'establiment. Únicament en la vidriera sud del c. de Sant Vicenç hi ha dos vinils en els que posa "BAR".

INTERIORS

A l'interior d'elements antics es conserva la barra, de marbre blanc amb dues bandes negres, possiblement de l'establiment original, una columna de ferro colat i part del sostre amb motlures senzilles, bé originals de l'edifici o bé del primer bar. El paviment és de terratzo, blanc i negre, col·locat en una reforma del local realitzada l'any 1966. Les parets són revestides per un arrambador de ceràmica marró i motllura verda, col·locat en la dècada de 1980.

Les taules són de ferro amb sobre de marbre, possiblement també de finals de la reforma de 1966. Les cadires són més recents de fòrmica. La resta de mobiliari és recent, a excepció d'una caixa de llum, de fusta, antiga.

La decoració és formada, entre d'altres elements, per reproduccions de diverses fotografies antigues de Barcelona, una cantonada dedicada al F.C. Barcelona, un moble amb cinc botes de vi, d'atrezzo, que va ser instal·lat per al rodatge d'una pel·lícula i per cap de toro, que es diu que té més de cent anys, que és el que popularment li dona nom a l'establiment.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes i tapes principalment fredes.
CELLER	
CLIENTELA	Fonamentalment del barri. Darrerament més joventut.
ALTRES	Màquina de cafè. Màquina de tabac.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici va ser construït a partir de 1861 ¹² . Segons el cadastre l'edifici data, erròniament, de 1850.
El promotor de l'edifici va ser Miguel Comas. El projecte arquitectònic el signa Narciso Nuet ¹³ .
Els plànols originals de l'edifici reflecteixen que el local que ocupa l'establiment ja estava destinat a "tienda". Els plànols no reflecteixen la columna de ferro colat, sinó un pilar d'obra.
L'actual propietari de l'edifici, Sr. Rodríguez, exposa que té constància que el bar existeix des de 1933 ¹⁴ i que s'anomenava Bonet.
L'any 1960 es legalitzen dos electromotors i dues cambres del bar, aleshores propietat de Martín Rafecas Galimany ¹⁵ . El mateix any el Sr. Rafecas liquida un impost per excés de volum en yuna cambra frigorífica ¹⁶ .
L'any 1966 l'establiment passa a mans de Francisco Rodríguez, que fins aleshores n'havies estat cambrer, i del seu cunyat anomenat Socias. En aquell moment es realitzen reformes, entre les quals la instal·lació de l'actual paviment de terratzo ¹⁷ .
Des de l'any 1966 el nom oficial de l'establiment és Roso, acrònim de Rodríguez i Socias.
Des de l'any 1999 l'establiment és propietat de Carlos Rodríguez Bayerri, fill de Francisco Rodríguez.
El cap de brau ja estava a l'establiment anteriorment a l'any 1966. El toro disposava d'una placa informativa que es va perdre quan va ser cedit per una exposició taurina en la dècada de 1970 ¹⁸ .
En l'establiment s'hi ha rodat escenes de diverses pel·lícules, entre les quals sembla ser que "Tierra y Libertad" de Ken Loach ¹⁹ .

¹² Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Exp. Fo-1185-C.

¹³ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Exp. Fo-1185-C.

¹⁴ Segons informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Carlos Rodríguez Bayerri.

¹⁵ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Exp. 150478.

¹⁶ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Exp. 156090.

BIBLIOGRAFIA

<http://mededebebe.com/bar-del-toro-sant-vicenc-13/>

<http://www.vadebraus.com/la-guia-de-la-barcelona-taurina/>

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Exp. Fo-1185-C.

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Exp. 150478.

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Exp. 156090.

PLÀNOL DE SITUACIÓ

¹⁷ Segons informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Carlos Rodríguez Bayerri i

<http://mededebebe.com/bar-del-toro-sant-vicenc-13/>

¹⁸ <http://www.vadebraus.com/la-guia-de-la-barcelona-taurina/>

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA LA MASIA

[03]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA LA MASIA
Adreça	C. de Sant Pau, 56
Districte/Barri	Ciutat Vella
Ref. Cadastral	0714727DF3801D0003SZ
Coordenades (ETRS89)	X 430741 Y 4581143
Planejament	
Qualificació	
PEPPA 2000	8358 - Fitxa 0 de Ciutat Vella

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local esquerre (oest)
N. plantes actual	PB+4P	PB
Època	Ca. 1850	Mitjan s. XX
Estil	Classicista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	
Interiors	Sostre de revoltos sobre bigues de fusta. Conservació de botes de vi relativament antigues.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment ocupa el local situat a l'esquerra del portal de l'edifici. Actualment és una botiga de vins, caves i licors, hereva d'una antic celler. L'establiment ha estat molt reformat, i pràcticament no conserva elements històrics.

EXTERIORS

L'edifici està es compon de tres eixos d'obertures, amb el portal en l'obertura central. A cada costat del portal, en planta baixa, hi ha dos locals comercials. La bodega la Masia ocupa el local esquerre. L'immoble és tot ell de parament arrebossat, a excepció dels emmarcaments de totes de les obertures, que són de carreus de pedra, i d'àmplies bandes longitudinals, de morter, que marquen cadascun dels pisos.

L'establiment disposa d'una porta vidriera d'alumini, recent, de color blanc, protegida per una persiana metàl·lica, també recent.

El rètol és de metacrilat o material similar, de fabricació recent. Està col·locat sobre l'accés i hi indica "Bodega la Masia".

INTERIORS

L'interior de l'establiment es compon de dos espais diferenciats: la botiga, aproximadament d'uns 20m² i la rebotiga i magatzem, de majors dimensions.

Tant la botiga com el magatzem conserven el sostre de revoltos, amb bigues de fusta de perfil motllurat, que és l'únic element antic conservat, presumiblement original de l'edifici.

La resta d'elements, tant paviments, de rajola ceràmica, revestiment de paret també de rajola ceràmica en la botiga, amb motius decoratius relacionats amb la viticultura, com el conjunt del mobiliari són recents.

Únicament és a destacar la conservació de sis botes de vi, dues de 400 l. i quatre de 600 l., que procedeixen de l'antic celler que hi havia al lloc. Les botes, encara en ús, estan col·locades sobre un prestatge, en el magatzem.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Venda de vins, caves i licors.
CELLER	Venda de vi a granel, blanc, negre, daurat de Gadesa i moscatell.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri. També algun turista.
ALTRES	

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici data de 1900 segons el cadastre. El tipus d'arquitectura és propi del s. XIX
Hi ha constància documental que la planta baixa de l'edifici era ocupada en la segona meitat del s. XIX per la casa-fàbrica d'Agustí Sala, que produïa molins de "campeche" (fusta) i sabons ²⁰ . La matrícula industrial és de 1856.
Hi ha constància de l'existència d'una litografia i papereria en l'edifici almenys des de 1886 ²¹ , propietat de Ramon Tarragó ²² .
De l'existència d'una antiga bodega dita "La Masia" hi ha constància des de 1961, propietat aleshores de R. Ferrerons ²³ .
Cap als anys 1975-1976 l'antiga bodega va ser adquirida pel Sr. Guillén, pare de l'actual propietària ²⁴ .
La reforma de l'antiga bodega es va realitzar cap a l'any 2002 ²⁵ .
L'establiment actual és a mans des de l'any 2004 de la societat Bodega la Masia, SL, administrada per Rosa Maria Guillén.
El paviment de la botiga es va modificar de nou cap a l'any 2015 ²⁶ .

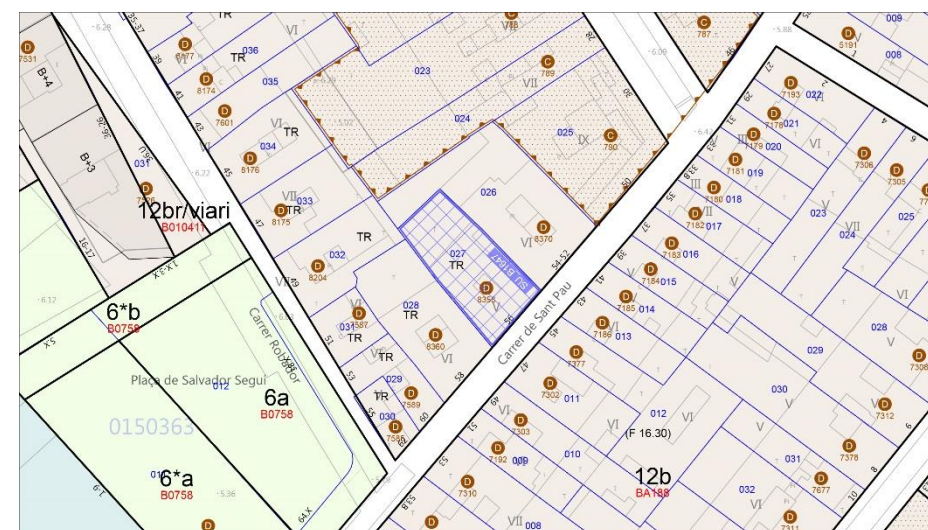
BIBLIOGRAFIA

Artigues, J.; Caballé, F.; Tatjer, M., <i>El llegat fabril al nucli antic de Barcelona. Cens de fàbriques i edificis actuals de Ciutat Vella amb activitat industrial entre el segle XVIII i principis del XX</i> , MUHBA, Documents, 6, Ajuntament de Barcelona, 2013.
Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), <i>Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona</i> , Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. C16.01 Targetes publicitàries. Núm. reg. 26901

PLÀNOL DE SITUACIÓ

²⁰ Artigues, J. *et alii*, 2013, p. 57.

²¹ La Vanguardia, 13 de desembre de 1886.

²² Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. C16.01 Targetes publicitàries. Núm. reg. 26901

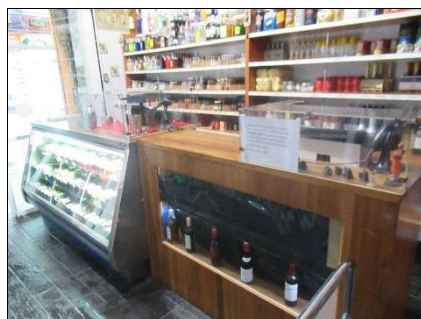
²³ La Vanguardia, 9 d'agost de 1962.

²⁴ Informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Rosa Guillén.

²⁵ Informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Rosa Guillén.

²⁶ Informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Rosa Guillén.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA SERGIO

[04]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA SERGIO		
Adreça	C. de l'Almirall Aixada, 8 C. de Sant Miquel, 101 C. dels Pescadors, 58		
Districte/Barri	Ciutat Vella		
Ref. Cadastral	2311101DF3821A0001PM		
Coordenades (ETRS89)	X	432218	Y 4580952
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000	6469 - Fitxa 0 de Ciutat Vella		

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres doble cantoner	Local baixos (3 façanes)
N. plantes actual	PB+5P	PB
Època	Segona meitat s. XVIII	1975
Estil	Neoclàssic – popular	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	Planta baixa original del s. XVIII
Establiment	
Exteriors	Portes vidrieres antigues, comunes.
Interiors	Sostre de revoltons sobre bigues de fusta. Antigues botes de vi
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment ocupa la planta baixa de l'edifici cantoner que té la façana i porta principal en el c. de l'Almirall Aixada, núm., i fa xamfrà amb els carrers de Sant Miquel i dels Pescadors. La planta baixa conserva en notable bon estat l'arquitectura original de l'edifici, aproximadament de la segona meitat del s. XVIII. L'interior de l'establiment presenta característiques pròpies d'un bar de les dècades de 1970 i 1980.

EXTERIORS

La planta baixa de l'edifici conserva bona part de l'arquitectura original. La resta de l'edifici correspon a l'evolució arquitectònica comuna de la Barceloneta, amb successius creixents de pisos. Destaca en la planta baixa el conjunt d'obertures simètriques, totes emmarcades amb pedra, pintada, i d'arc escarser. En cada façana al centre hi ha la porta i una finestra a cada costat. Les obertures conserven la voluta decorativa situada al centre de l'arc.

Les portes de l'establiment són vidrieres, de fusta, relativament antigues. La principal, pel c. Almirall Aixada, és de dues fulles amb un part fixa central; les laterals són de dues fulles. A la part superior de totes les obertures hi ha un vidre fixe, sota l'arc. Tant les portes laterals com les finestres compten amb porticons de fusta. La porta principal disposa d'una persiana metàl·lica.

El rètol probablement és un refet de l'original de l'establiment, col·locat sobre un suport de ferro forjat, original de 1975. Indica "Bar Bodega Sergio".

INTERIORS

L'interior de l'establiment es distribueix fonamentalment per l'espai del propi bar i d'una cuina al fons, darrera la barra. La composició del bar es fonamenta a partir de la barra, col·locada al centre de l'espai i que és desenvolupa en forma de U, pentagonal a causa dels angles en els escaires. El sobre de la barra és de fusta i el front és revestit de fusta laminada, idèntica als arrambadors que hi ha en les parets del local. Sobre l'espai interior que conforma la barra hi penja del sostre un prestatge ampoller de ferro forjat, destinat a licors. Tant la barra com aquest prestatge són originals de l'establiment de 1975.

El sostre és de revoltons amb bigues de fusta, de perfil motllurat, probablement no originals, sinó d'una reforma del segle XIX. Les bigues carreguen sobre una gran jàssera mitgera, de fusta, possiblement de l'edifici original.

El paviment és de terratzo, marró fosc, amb algunes franges de rajoles negres, fruit d'una reforma.

Les taules i cadires són de fusta, relativament antigues, possiblement de la dècada de 1980.

Destaca en el racó situat al fons a la dreta (oest) un petit espai en el que s'hi emmagatzemen begudes i en el que hi ha una petita armadura 6 botes de fusta de 30 l. De les botes únicament és ven vermut a granel.

La decoració es compon fonamentalment per plats de mostra penjats en les parets. En general es tracta de plats d'un mateix tipus decoratiu tradicional de Granada, lloc originari del fundador del bar.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, tapes fredes i calentes.
CELLER	Venda de vermut a granel.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, màquina de tabac, màquina escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

La planta baixa de l'edifici data de la segona meitat del segle XVIII ²⁷ .
Anteriorment a l'establiment del bar hi havia una espardenyeria, regentada per la Sra. Ramona ²⁸ .
El bar Sergio va ser fundat l'any 1975 pel Sr. Sergio Roldán Taboada ²⁹ , que ja tenia el bar Tani en el mateix carrer ³⁰ .
En els primers anys i en la dècada de 1980 el bar era freqüentat per pescadors i treballadors portuaris ³¹ .
Des de l'any 2006 gestiona l'establiment el Sr. Roldán Rios, fill de l'anterior propietari.

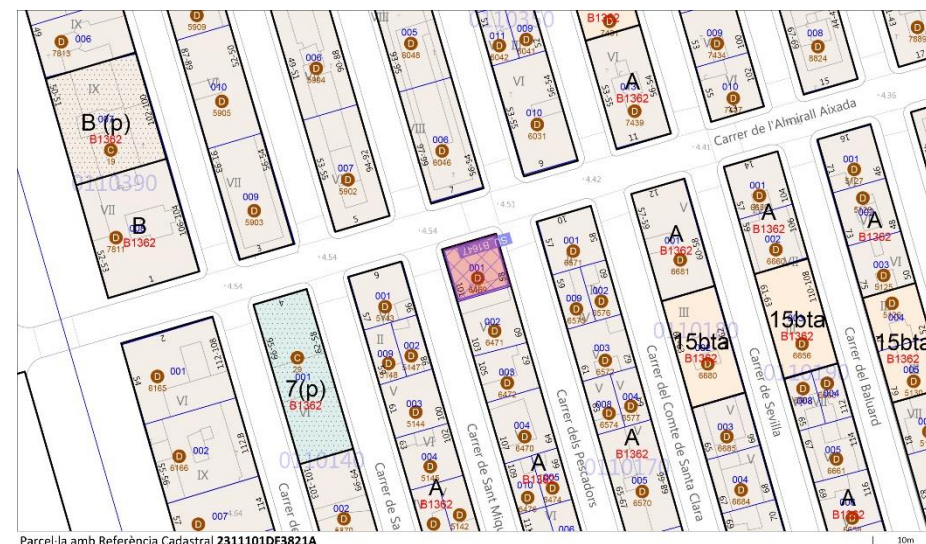
BIBLIOGRAFIA

Tatjer Mir, M.; <i>La Barceloneta, del siglo XVII al Plan de la Ribera</i> , Libros de la Frontera, 2, Barcelona, 1973.
<i>La Barceloneta. Publicació Independent de comunicació de barri</i> , núm. 173, juliol de 2015.

DOCUMENTACIÓ

Archivo General de Simancas. Signatura: MPD, 29, 057. Plano de la población de la Barceloneta, 1801.

PLÀNOL DE SITUACIÓ

Parcel·la amb Referència Cadastral 23111010F3821A

²⁷ Tatjer, M., 1973, p. 42-48.

²⁸ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Sergio Roldan Rios.

²⁹ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Sergio Roldan Rios.

³⁰ La Barceloneta, núm. 173, juliol de 2015, p. 15.

³¹ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Sergio Roldan i La Barceloneta, n. 173, juliol de 2015, p. 15.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

EL MOLL DEL REBAIX

[05]

DADES GENERALS

Denominació	EL MOLL DEL REBAIX
Adreça	C. del Baluard, 84 C. de Sevilla, 37
Districte/Barri	01.Ciutat Vella
Ref. Cadastral	2312202DF3821C0001TK
Coordenades (ETRS89)	X 432236 Y 4581050
Planejament	
Qualificació	
PEPPA 2000	7429 - Fitxa 0 de Ciutat Vella

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos (2 façanes)
N. plantes actual	PB+5P	PB
Època	1881	Dècada 1940
Estil	Classicista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 75 anys.
Exteriors	
Interiors	
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment ocupa la planta baixa de l'edifici, amb entrades tant pel carrer del Baluard, com pel carrer de Sevilla. Malgrat l'antiguitat de l'establiment, el bar no conserva elements emblemàtics.

EXTERIORS

L'edifici és d'estil classicista, ben conservat, compost en base a tres eixos d'obertures, totes amb de llinda recta i emmarcades amb pedra. Hi destaquen bandes decorades amb esgrafiats geomètrics sobre el coronament de les obertures. Els acabats de l'edifici no es corresponen amb el plànol del projecte constructiu, de 1881, motiu pel que o bé es va modificar el projecte inicial o es va realitzar una reforma posterior.

L'establiment és accessible per ambdós carrers, si bé arquitectònicament la porta principal original correspon a l'accés pel c. Sevilla, més ample, però el més habitual de l'establiment és pel c. Baluard, més estreta, sobre la que hi ha l'únic rètol i al costat de la que hi ha informació dels serveis que ofereix. La porta del c. Sevilla és de fusta, de dues fulles, bastant recent. La porta del c. Baluard és d'alumini de la dècada 1980 aproximadament. En la façana del c. Sevilla el local disposa d'una finestra, a la dreta de la porta; a l'esquerra hi ha l'accés als habitatges dels pisos superiors. En la façana del c. Baluard presenta dues finestres, a cada banda de la porta. Totes les finestres estan protegides amb reixa de ferro. Les portes amb persiana metàl·lica.

El rètol és pintat, sembla que sobre fusta, i data del 2006. Va ser pintat per Carmen Escribano, artista veïna del lloc. Indica "Moll del Rebaix".

INTERIORS

L'interior de l'establiment es distribueix fonamentalment per la sala diàfana que ocupa el bar i dos espais de cuina i magatzem, situats al nord.

El paviment és de terratzo, negrós, propi de les dècades de 1960 i 1970. El sostre el pla, d'obra, possiblement fals.

La barra de amb sobre d'alumini i frontal revestit amb fusta laminada, la resta del mobiliari és relativament recent, amb taules de fusta i cadires de diverses formes, alguna potser més antiga. A la part central hi ha tres botes de fusta, col·locades dretes, com a taules; són recents, facilitades per empreses de begudes. Les parets presenten un arambador de fusta, aproximadament de la dècada de 1970; la resta estan pintades de color salmó.

La decoració del local bàsicament és realitzada a través d'una composició heterogènia de reproduccions de fotografies antigues de temàtica cinematogràfica (Audrey Hepburn, Marilyn Monroe, James Dean, etc.), de fotografies antigues de Barcelona i de fotografies d'amics i clients del barri. També hi ha elements relacionats amb el futbol.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, tapes fredes i calentes.
CELLER	
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, dues màquines escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici és de nova planta a partir de l'enderroc de l'edifici original, de la segona meitat del s. XVIII. El projecte constructiu de l'edifici, promogut per Manuela Sormani de Amat, data de 1881 ³² .
De l'any 1945 hi ha constància documental de l'existència d'un bar en el mateix lloc, regentat per Magí Soler Trabat ³³ .
L'any 1946 el bar passa a mans d'Esteve Cels Català ³⁴ .
El 1952 l'establiment passa a ser titularitat de Ramon Figarola Asamara ³⁵ , que el manté com a mínim fins l'any 1959 ³⁶ .
En la dècada de 1990 el bar era conegut com "Las Parras" ³⁷ .
Des de l'any 2006 el propietari és el Sr. Francisco Parra Rodríguez.
El Sr. Parra Rodríguez va aportar la major part del mobiliari existent i va col·locar l'alumini sobre la barra ³⁸ .
L'establiment era i segueix sent la seu de l'Associació Coral Humorística el Rebaix, fundada el 1978 ³⁹ .

BIBLIOGRAFIA

Tatjer Mir, M.; <i>La Barceloneta, del siglo XVII al Plan de la Ribera</i> , Libros de la Frontera, 2, Barcelona, 1973.
Moya, Mireia, "Bares anclados en el ayer", El Periódico, 2 d'octubre de 2013.

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. Fo-944-J.
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. Exp. 507/1945

³² Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. Fo-944-J.

³³ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. Exp. 507/1945

³⁴ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. Exp. 507/1946

³⁵ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. Exp. 507/1952

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. Exp. 507/1946
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. Exp. 507/1952
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. Exp. 507/1959.

PLÀNOL DE SITUACIÓ

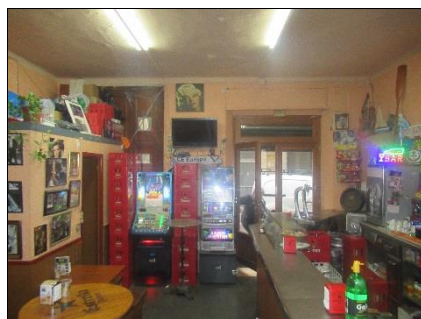
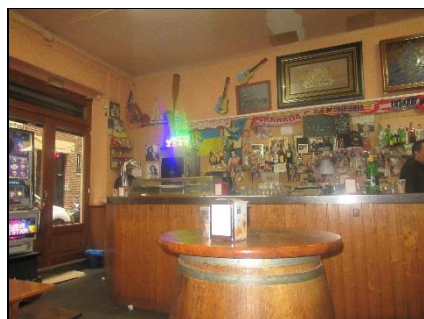
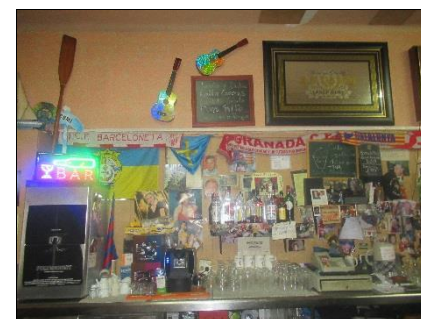
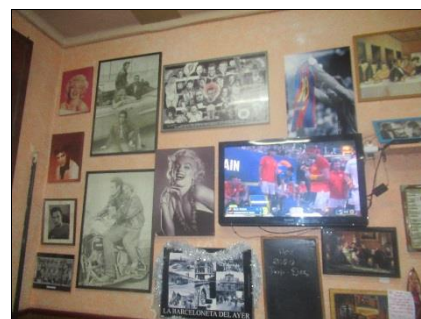
³⁶ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. Exp. 507/1959.

³⁷ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Francisco Parra.

³⁸ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Francisco Parra.

³⁹ <https://www.facebook.com/groups/36583719628/>

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BAR LEO

[06]

DADES GENERALS

Denominació	BAR LEO		
Adreça	C. de Sant Carles, 34 C. d'Alcanar, 21 C. del Doctor Giné i Partagàs, 64		
Districte/Barri	01.Ciutat Vella		
Ref. Cadastral	2413810DF3821C		
Coordenades (ETRS89)	X	432351	Y 4581198
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000	6827 - Fitxa 0 de Ciutat Vella		

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres doble cantoner	Local baixos (3 façanes)
N. plantes actual	PB+4P	PB
Època	S.XVIII-XIX	Dècada 1970
Estil	Neoclàssic – popular	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	Original i evolució dels segles XVIII i XIX
Establiment	
Exteriors	
Interiors	
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment ocupa bona part de la planta baixa de l'edifici, que conserva les principals característiques arquitectòniques dels segles XVIII i XIX. El bar disposa d'un ambient ancorat en la dècada de 1980 amb decoració fonamentalment dedicada al *cantaor* conegut com Bambino.

EXTERIORS

L'edifici manté les característiques pròpies de l'arquitectura original de la Barceloneta, incloent l'evolució fins a finals del segle XIX. Destaca la conservació de les obertures emmarcades amb pedra, amb volutes decoratives, caràcter representatiu d'aquesta arquitectura. L'edifici és un exemple de l'evolució arquitectònica dels edificis del barri a través de l'obertura de nous accessos i la sobreposició de pisos en l'immoble original.

L'establiment és accessible únicament pel carrer de Sant Carles, però conserva, exteriorment, antics accessos també pels carrers d'Alcanar i del Dr. Giné i Partagàs; interiorment estant parcialment tapiats i convertits en finestres. També conserva un antic accés als pisos superiors, actualment en desús. La resta d'obertures són finestres originals, d'arc escarser.

Tant la porta com les finestres són vidrieres, de fusta, aproximadament de la dècada de 1960 o 1970. Exteriorment hi ha persianes metàl·liques de protecció. La porta d'accés està reentrada respecte la façana, mitjançant una estructura de fusta, formant un rebedor exterior, sistema d'accés que va ser requerit per l'Ajuntament de Barcelona al voltant de l'any 2000.

El rètol és pintat i col·locat sota l'arc de la porta principal. Hi indica "BAR LEO" i a la dreta presenta un dibuix de dos pescadors descansant a la platja. En la resta de finestres també hi pintures en la part fixa sota els arcs escarsers. Totes són de temàtica marinera i d'un mateix artista, d'acord amb l'estil.

INTERIORS

Per l'interior, l'establiment es distribueix en dues petites sales, a la primera de les quals hi ha la barra, i una cuina, situada darrera la barra. El paviment és de rajola ceràmica, d'entorn la dècada de 1980; el sostre és fals. La barra és amb sobre de fusta i frontal enrajolat amb aplacat de rajola ceràmica. Les parets tenen arrambador de làmines de fusta. El mobiliari, incloent taules i cadires, és heterogeni, tot recent o no molt antic. Hi ha diverses mitges botes de fusta adossades a les parets, com a taules, recents i proporcionades per una empresa cervesera.

De l'establiment en destaca especialment la decoració, formada per una gran quantitat de fotografies, retalls, postals i altres imatges especialment del *cantaor* Miguel Vargas Jiménez, conegut artísticament com Bambino. Aquesta decoració ocupa pràcticament la totalitat de les parets i fins i tot els vidres de la porta. Junt a la dedicatòria a aquest cantant, també hi ha altres fotografies d'altres artistes del flamenc, com Camarón o Manolo de la Vega, altres de Marilyn Monroe, o imatges de la Verge del Carme i de la Verge de la Macarena de Sevilla.

El Bambino quan anava a Barcelona freqüentava el bar La Barca, ja desaparegut i que estava situat al costat del Bar Leo, regentat pel seu *compadre* anomenat Tomás, que era alhora amic íntim de l'actual propietària, Sra. Leo, y *compadre* del seu marit. Aquesta amistat és el motiu de la temàtica decorativa, majorment facilitada pel propi Bambino i pel seu *compadre*⁴⁰.

El prestatge boteller que hi ha darrera la barra està ple de fotografies i objectes que hi han deixat i deixen clients habituals, com una sèrie de bitllets de moneda estrangera o ventalls típics d'Andalusia; sobre la barra hi penja un conjunt de barrets de cabaret, donats també clients habituals i amics de la propietària.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, tapes fredes i calentes.
CELLER	
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, màquina de tabac, màquina escurabutxaques, màquina Jukebox.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici correspon a una construcció original de la segona meitat del s. XVIII, a la que se li van afegir tres pisos en el segle XIX.
L'establiment existeix com a mínim des de la dècada de 1970. Aleshores s'anomenava Bar la Llimona.
Des de l'any 1982 regenta l'establiment la Sra. Leocadia Montes, que va proporcionar l'actual nom. En els primers anys tenia el negoci llogat; posteriorment el va poder comprar. Anteriorment la Sra. Montes treballava al bar la Llimona ⁴¹ .
De l'any 2009 és un documental sobre el Bar Leo signat per Xavier Artigas i Diethild Mieier. Es titula "Bar Leo" i té una durada de 29 minuts ⁴² .

BIBLIOGRAFIA

Tatjer Mir, M.; <i>La Barceloneta, del siglo XVII al Plan de la Ribera</i> , Libros de la Frontera, 2, Barcelona, 1973.
Moya, Mireia, "Bares anclados en el ayer", <i>El Periódico</i> , 2 d'octubre de 2013.

⁴⁰ Informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Leocadia Montes López i Vendrell, Ramón; "Bambino vive en Barcelona", *El Periódico*, 9 de març de 2015.

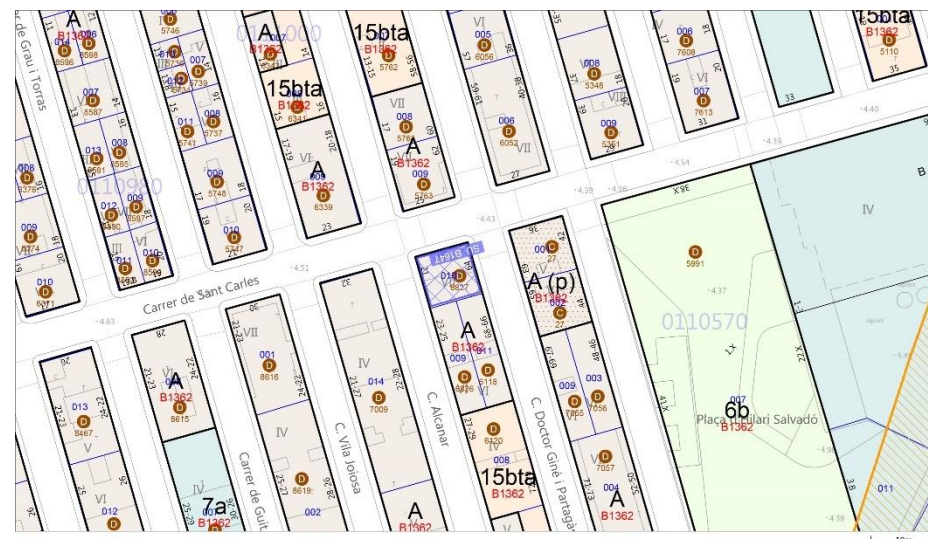
Vall, Toni; "Un oasi al mig de la Barceloneta", *Ara*, 21 de setembre de 2014.

Vendrell, Ramón; "Bambino vive en Barcelona", *El Periódico*, 9 de març de 2015.

<http://www.enocasioneseobares.com/bares/bar-leo/>

DOCUMENTACIÓ

PLÀNOL DE SITUACIÓ

⁴¹ Informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Leocadia Montes López.

⁴² <http://meritxellcolell.com/following/meritxellcolell.com/Bar-Leo>

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA VENDRELL

[07]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA VENDRELL		
Adreça	C. de la Diputació, 110		
Districte/Barri	02.Eixample		
Ref. Cadastral	9516225DF2891F		
Coordenades (ETRS89)	X	429385	Y 4581459
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000	1486- Conjunt especial de l'Eixample		

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos + altell.
N. plantes actual	PB+4P	PB
Època	1914	1934
Estil	Modernista	
Autor	Salvador Puiggròs i Figueras	

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	Modernista, d'arquitecte reconegut, de 1914
Establiment	Antiguitat de més de 80 anys. Conservació estat original de la dècada 1930. Aspecte general antic.
Exteriors	Porta vidriera antiga, comuna
Interiors	Sostre motllurat. Paviment hidràulic. Pintura antiga de parets i motlures. Servidors d'oli ancorats a la paret, singulars. Mobiliari original, antic però comú. Altell i escales altell, antic, però comú. Conservació de les botes de vi, antigues.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment ocupa el local dret (oest) de la planta baixa de l'edifici que conserva les característiques de la seva construcció. El celler preserva de forma excepcional la decoració i el mobiliari antic d'un negoci iniciat com a mínim de la dècada de 1930.

EXTERIORS

L'edifici conserva de forma excel·lent en la façana l'obra original amb la que va ser dissenyat i construït. Es fonamenta en tres eixos d'obertures, amb el portal al centre i al costat dos botigues. Excepte els baixos, totes les obertures són finestres balconeres. El parament és arrebossat imitant un especejat de pedra, excepte la planta baixa, que presenta un aplacat de pedra artificial amb guarniments de garlandes. Les garlandes són també el motiu decoratiu que corona totes les finestres de l'edifici.

L'establiment és situa a la dreta del portal. La porta és vidriera, de tres fulles de fusta, antiga, possiblement anterior a mitjan s. XX. Hi ha una part superior fixa. L'accés està protegit per una persiana metàl·lica enrotllable.

L'establiment no disposa de rètol. Únicament sobre la porta hi ha enganxat dos papers impresos que indiquen "BODEGA" i "VINS CAVA". En un vidre de la fulla esquerra de la porta hi ha un altre paper imprès enganxat que duu escrit "VINS CAVES LICORS VENDRELL". Més avall hi ha un altre paper, escrit amb retulador en el que es llegeix "Bodega Vendrell. Al barri, des de 1934".

INTERIORS

L'interior de l'establiment és una llarga sala únicament amb una divisió de fusta en el fons. La pròpia botiga ocupa botiga ocupa aproximadament els primers 6 m del local; la resta corresponen a rebotiga; ambdós ambients són separats per taula mostrador.

En l'establiment destaca en primer lloc la conservació de la decoració presumiblement original, en part amagada pel mobiliari i visible especialment a la part superior de les parets. Es tracta de pintura amb tons marrons i verds que a la part superior mostra una sèrie d'arcuacions a l'interior de les quals hi ha dibuixades copes reblertes de fruits, possiblement raïm; de l'arrencament dels arcs hi pegen gotims de raïm amb pàmpols. La pintura inclou també una motllura perimetral

dentellada, també original. La pintura sembla que és obra d'un artista anomenat Pepe, del barri, mort cap a finals del s. XX⁴³.

El sostre, probablement falç, antic, potser d'encanyissat, és també pintat i original, notablement malmès, de to marró. El paviment és també l'original anterior a mitjan de s. XX, possiblement de la dècada de 1930, de rajola hidràulica de color groc amb motius geomètrics de color verds en dos laterals, pintats sobre franja blanca.

Tot el mobiliari existent és també majoritàriament original de l'establiment de 1934. Entrant a mà esquerra hi ha una armadura de fusta que sustenta dues filades de 3 botes de vi de fusta, antigues, de 400 l, algunes operatives.

A mà dreta es conserven 4 antigues aixetes ancorades a la paret, en un aplacat de marbre i damunt una lleixa també marbre. Sobre les aixetes hi ha uns indicadors de llautó i més amunt també amb lletres de llautó indica "Aceites puros de oliva". Es tracta d'un antic sistema de venda d'oli en el que les aixetes estaven connectades mitjançant tubs amb unes tines situades en l'altell que contenien l'oli. Aquest sistema i l'oli procedia de la casa Macià. La venda d'oli a granel va finalitzar amb la problemàtica de l'oli de colza de l'any 1981⁴⁴.

Abans d'arribar al mostrador, per l'esquerra, hi ha una moble vitrina amb ampolles i prestatges; per la dreta hi ha dos armaris de prestatges sobreposats, amb ampolles. La taula de mostrador és de fusta, també antiga.

En la part del magatzem hi destaca una antiga nevera d'obra, per gel, i una nevera de 10 portes d'entorn la dècada de 1960. Més al fons hi ha una segona armadura amb més botes de vi, de 60 o 80 l. En la zona del magatzem hi destaca també la conservació de dues escales de fusta que condueixen fins a dos altells.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Venda de vins, caves, licors i refrescos.
CELLER	Venda de vins a granel, negre, blanc, daurat de Gadesa, ranci i moscatell.
CLIENTELA	Molt escassa. Fonamentalment del barri.
ALTRES	

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici és l'original de 1914, promogut per Joan Espinagosa i projectat per Salvador Puiggròs ⁴⁵ .
L'establiment existeix des de 1934, a nom de Josep Vendrell, originari de l'Ordal ⁴⁶ .
De l'any 1939 hi ha constància documental de l'establiment, com a taberna, a nom de Josep Vendrell Vendrell ⁴⁷ .
L'any 1949 es fa una revisió de la llicència, que segueix a nom de Josep Vendrell Vendrell ⁴⁸ .
L'any 1958 segueix a mans de Josep Vendrell ⁴⁹ , però sembla que passa a mans de Maria

⁴³ WINTERHALDER, A., "El ocase de las bodegas", *La Vanguardia. Vivir Barcelona*, 7 de gener de 2002, p. 3-4.

⁴⁴ Informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Àngela Vendrell Vendrell.

⁴⁵ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-15282/1914

⁴⁶ Informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Àngela Vendrell Vendrell.

⁴⁷ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2303/1939

Cortasa Balaña⁵⁰.

Al setembre de 1965 la llicència es traspasa a Miquel Vendrell Vendrell⁵¹.

Actualment l'establiment el regenta la filla de Miquel Vendrell, Àngela Vendrell.

BIBLIOGRAFIA

Dionysos, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 14.

WINTERHALDER, A., "El ocase de las bodegas", *La Vanguardia. Vivir Barcelona*, 7 de gener de 2002, p. 3-4.

FONTANÉ SÁNCHEZ, Jaume, *Estudi històric i catalogació de les façanes d'una illa de l'Eixample*, Projecte final de carrera, EPSEB, 2010, p.38

DOCUMENTACIÓ

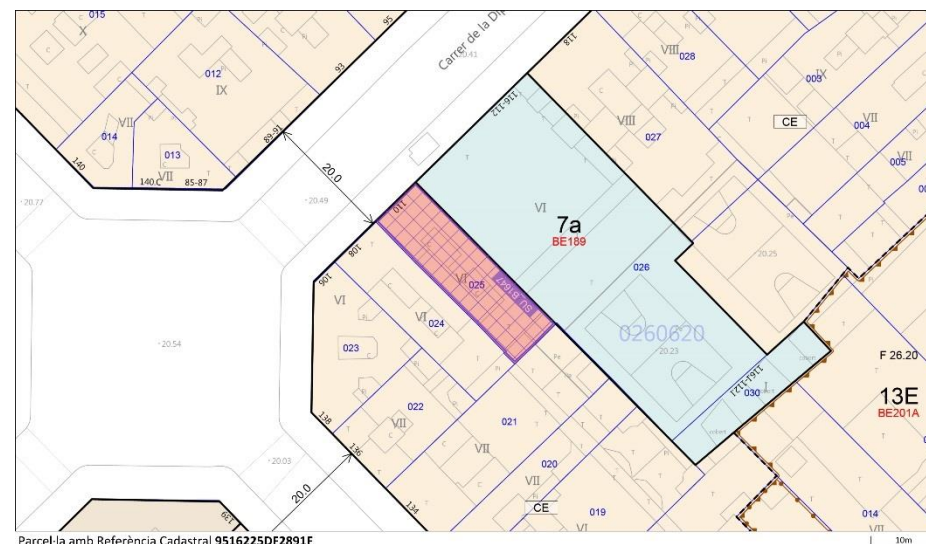
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix15282/1914

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2303/1939

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2303/1949

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2303/1958

PLÀNOL DE SITUACIÓ

Parcel·la amb Referència Cadastral 95162250F2891F

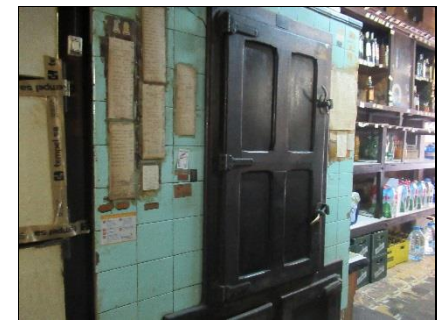
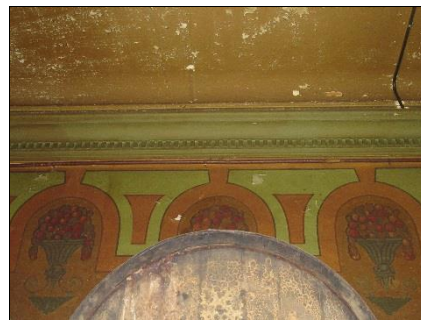
⁴⁸ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2303/1949

⁴⁹ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 14.

⁵⁰ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2303/1958

⁵¹ Document original conservat en el propi establiment.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BAR GELIDA

[08]

DADES GENERALS

Denominació	BAR GELIDA		
Adreça	C. del Comte d'Urgell, 75.B C. de la Diputació, 133		
Districte/Barri	02.Eixample		
Ref. Cadastral	9518809DF2891H		
Coordenades (ETRS89)	X	429513	Y 4581618
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000	1486- Conjunt especial de l'Eixample 3211 – Sector de conservació de l'Eixample		

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres cantoner	Local baixos xamfrà
N. plantes actual	PB+5P	PB
Època	Finals s. XIX	1946
Estil	Classicisme	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020
DATA REVISIO:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 70 anys.
Exteriors	
Interiors	Conservació botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment ocupa pràcticament la totalitat de la planta baixa de l'edifici, característic cantoner d'un xamfrà de l'Eixample. Malgrat la notable antiguitat l'establiment no conserva elements antics, però és àmpliament conegut i concorregut.

EXTERIORS

L'edifici presenta una arquitectura sobria amb una composició en base a 9 eixos d'obertures, dues en el c. Diputació, 5 en el xamfrà i 2 en el c. d'Urgell. Les pròpies de la finca cadastral són les dues del c. Diputació i 4 del xamfrà; les restants pertany a una altra finca. A l'establiment corresponen les quatre obertures de la planta baixa del xamfrà. El parament està arrebossat i hi destaca l'emmarcament de les obertures inferiors, amb pedra artificial.

L'obertura més septentrional està parcialment tapiada, restant únicament la part superior com a finestra. La resta d'obertures correspon a portes vidrieres de l'establiment.

L'establiment compta amb dos rètols pintats, sobre els accessos més meridionals. En el primer hi indica "BAR"; en el segon "GELIDA". Els tres accessos disposen de tendals també el nom de l'establiment.

INTERIORS

L'interior de l'establiment és distribueix en una àmplia sala que ocupa tot el front davanter del local, una segona petita sala situada al fons de la part central i una cuina situada al fons a l'esquerra (oest). Al costat de la cuina hi ha unes escales, curtes, que duen a un petit pis entre plantes que forma part de l'establiment.

Tot l'aspecte del local és d'obra recent; no s'hi conserven elements antics. Tots els tancaments exteriors són d'alumini, de la dècada de 1980 aproximadament. El sostre és fals, amb il·luminació de plaques de fluorescents; del sostre hi penja un visible conducte d'aire condicionat. El paviment és de rajola ceràmica de color gris. La barra va ser col·locada a finals de la dècada de 1980; el sobre i els muntants són d'alumini; en el frontal disposa d'un revestiment de rajola ceràmica decorada imitant motius florals i colors de la rajola catalana tradicional d'època moderna. La mateixa rajola revesteix la paret darrera la barra i els arrebassadors de part del local.

En l'angle nord del local hi ha un conjunt de 9 botes de vi col·locades sobre una lleixa-altell de fusta. Són l'únic element que recorda al celler original. Són botes de 240 i 280 l. que contenen vi

negre sec, ganesa, gelida blanc i gelida negre. Estant totes en ús.

La decoració del local està dedicada plenament al F.C. Barcelona. A les parets hi ha fotografies, pòsters, dibuixos i samarretes de l'equip, alguns d'aquests elements signats pels jugadors. Aquesta decoració en bona part és fruit de que l'establiment va ser durant molts anys seu de la Penya Barcelonista Cinc Copes. Jugadors veterans de l'equip de futbol freqüentaven el local.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats calents, plats freds.
CELLER	Venda de vins a granel, negre, blanc, daurat de Ganesa, vermut.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri, molt fidel.
ALTRES	Màquina de cafè, màquina de tabac, màquina escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici és propi, aproximadament, de finals del s. XIX.
L'establiment existeix des de 1946, quan va ser fundat per Joan Llopart i la seva esposa Ramona Figueras, ambdós procedents de Gelida. Originalment era un celler; anteriorment era un altre tipus de negoci ⁵² .
La bodega inicialment únicament ocupava el terç nord de l'actual local. La resta estava ocupat per una carboneria que disposava de dos locals ⁵³ . L'any 1939 aquesta carboneria estava regentada per Emilio Ribera Abella ⁵⁴ .
L'any 1958 consta com a taverna, a nom de María Oliva ⁵⁵ .
L'any 1959 el Sr. Llopart va adquirir l'antiga carboneria, fet que va permetre ampliar l'establiment en la superfície actual. En aquell moment es va col·locar una barra de fusta. El pis que hi ha sobre el bar formava part de l'antiga carboneria; avui dia s'utilitza com a magatzem ⁵⁶ . En les primers temps la bodega era coneguda com Cal Bigotis ⁵⁷ .
L'aspecte actual del bar, incloent la barra i l'enrajolat de les parets, es en bona part procedent d'una reforma realitzada a finals de la dècada de 1980 ⁵⁸ .
El paviment actual és fruit d'una reforma de mitjan la dècada del 2000 ⁵⁹ .
Actualment l'establiment és propietat del Sr. Albert Llopart, fill de Joan Llopart.
L'establiment va ser seu de la Penya Barcelonista Cinc Copes aproximadament entre els anys 1962 i 2000 ⁶⁰ .

BIBLIOGRAFIA

<i>Dionysos</i> , núm. 65, novembre-desembre de 1958, p.8.
Col·lectiu 5 a la Taula, "De obligada visita", <i>La Vanguardia</i> , <i>Vivir</i> , 10 d'octubre de 2014.
Vilallonga, Isabel de; "Las bodegas se resisten a desaparecer", <i>La Vanguardia</i> , Revista, 25

⁵² Informació facilitada pel Sr. Gerard Llopart Prades, fill de l'actual propietari.

⁵³ Informació facilitada pel Srs. Albert Llopart i Gerard Llopart, propietari i fill, respectivament.

⁵⁴ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2306.

⁵⁵ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p.8.

⁵⁶ Informació facilitada pel Sr. Albert Llopart, actual propietari.

⁵⁷ Vilallonga, Isabel de; "Las bodegas se resisten a desaparecer", *La Vanguardia*, Revista, 25 de març de 2007.

de març de 2007

<http://casesdemenjarsambencant.blogspot.com/2010/09/bar-bodega-gelida-un-raco-gastronomic.html>

<http://elobservadorprensaliibre.blogspot.com/2013/02/gente-corriente-i.html>

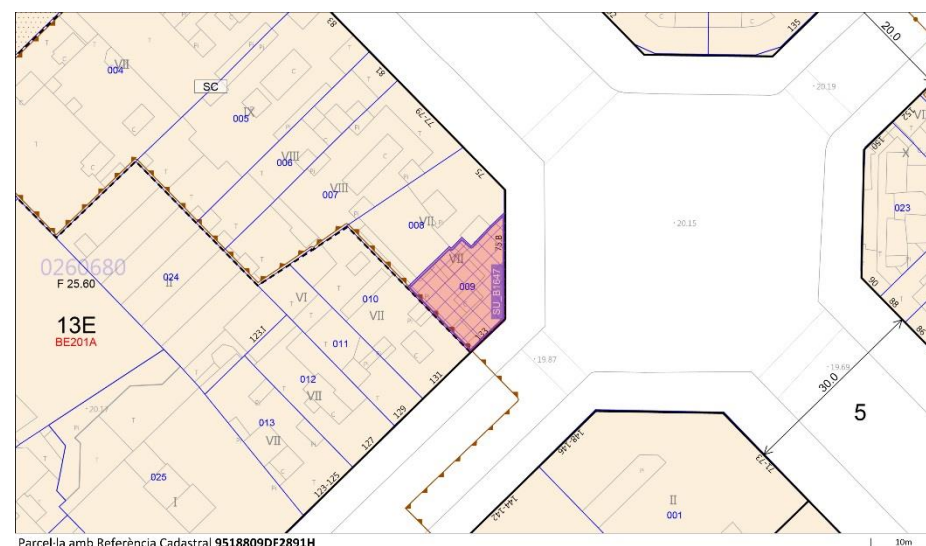
<https://beteve.cat/general/bodega-gelida-establiment-histori/>

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2306

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 2306/1939

PLÀNOL DE SITUACIÓ

Parcel·la amb Referència Cadastral 9518809DF2891H

⁵⁸ Informació facilitada pel Sr. Albert Llopart, actual propietari.

⁵⁹ Informació facilitada pel Sr. Albert Llopart, actual propietari.

⁶⁰ Informació facilitada pel Sr. Albert Llopart, actual propietari.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA GOL

[09]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA GOL
Adreça	C. del Parlament, 10
Districte/Barri	02.Eixample
Ref. Cadastral	0009323DF3800G
Coordenades (ETRS89)	X 429894 Y 4580797
Planejament	
Qualificació	
PEPPA 2000	1486- Conjunt especial de l'Eixample

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos dreta
N. plantes actual	PB+5P	PB
Època	1893	1943
Estil	Classicisme	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 70 anys.
Exteriors	
Interiors	Barra amb mosaic ceràmic de 1973. Conservació de botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa a la planta baixa d'un edifici de finals del s. XIX. L'origen de la bodega és de 1943 i no conserva elements de l'època, però l'interior es manté de la reforma realitzada en la dècada de 1970.

EXTERIORS

L'edifici presenta una arquitectura pròpia del classicisme romàntic de finals del s. XIX, amb una composició fonamentada a través de dos eixos d'obertures finestres balconeres en els pisos i de balcó corregut en la planta principal. En la planta baixa, per contra, hi ha tres obertures: la central és el portal i les dues laterals són establiments. En la façana hi destaca la decoració de columnes encoixinades recordant l'estil clàssic i un medalló central en el planta principal que duu inscrit "1893", any de la construcció, tot de pedra artificial. L'edifici és bessó dels immobles contigus núm. 12,16 i 18, construïts entre un i dos anys abans.

L'establiment es situa en el local esquerra de la planta baixa (nord-est), amb l'accés format per una obertura recta de pedra artificial. La porta és una vidriera col·locada sobre muntants i perfils d'alumini, possiblement de la dècada de 1970. El rètol està situat sobre la porta i és una caixa d'alumini amb el front de metacrilat que duu inscrit "BAR BODEGA GOL COMIDAS"; la "o" de "Gol" representa una pilota de futbol.

INTERIORS

L'interior de l'establiment és distribuït principalment en una àmplia sala allargada que en el fons fa un colze cap a la dreta. Al fons de tot hi ha la cuina i els banys. L'establiment no conserva elements del negoci original i la major part d'elements corresponen a la rehabilitació que es va realitzar l'any 1973.

El paviment és de terratzo, de tons clars, i el sostre és fals. La barra, situada entrant a mà dreta, té el sobre d'alumini i el frontal està aplacat amb un enrajolat policrom en el qual algunes peces disposen de formes geomètriques sobresortint. Aquest mosaic és propi de la dècada de 1970. Darrera la barra la paret està enrajola de ceràmica també de la mateixa època o poc després. En la sala hi ha arambadors de rajoles similars i la paret esquerra compta amb un fals parament de maons d'obra vista. Al fons de la sala hi ha un petit altell. Tot el mobiliari, incloent taules i cadires, és força recent.

En l'establiment destaca una lleixa que sustenta 4 botes de vi, situada entre la barra i la sala. Són botes de 180 l., ja no en ús, que són testimoni de l'antiga bodega.

En l'establiment hi ha escassa decoració; l'existent és heterogènia i formada per alguns objectes, fotografies i quadres que són records familiars i d'amics dels propietaris.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats calents, plats freds.
CELLER	
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, dues màquines escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici va ser construït l'any 1893, segons el medalló existent en la façana. La llicència de construcció es va sol·licitar l'any 1892, a nom de Mauricio Serrahima i Palá ⁶¹ .
L'actual establiment va ser fundat l'any 1943 per Isidre Gol Gumà i el seu fill Josep Gol Gumà, originaris de Pontons. El nom original de la bodega era Pepe. El cartell original sembla que està conservat darrera l'actual ⁶² .
Inicialment l'establiment era un celler dedicat a la venda de vins i licors; hi havia una pila de botes per de vi ⁶³ .
L'any 1958 consta com a celler a nom de Josep Gol ⁶⁴ .
L'any 1969, en morir Josep Gol, el negoci va passar a mans del seu fill Josep Maria Gol i Vives; aleshores es va sol·licitar llicència per restaurant ⁶⁵ .
L'any 1973 es va rehabilitar el local, de quan data bona part de l'aspecte actual. La barra pertany a aquella reforma ⁶⁶ .
El paviment de terratzo és de la dècada de 1980 ⁶⁷ .
Actualment l'establiment és a mans de Pere Vives Rosell i el local és propietat de Josep Maria Gol Vives; ambdós cosins ⁶⁸ .

BIBLIOGRAFIA

<i>Dionysos</i> , núm. 65, novembre-desembre de 1958
https://www.elperiodico.com/es/onbarcelona/visitar/20181123/mejores-bodegas-barcelona-resistencia-7148633
https://santantoniestranger.wordpress.com/2014/04/17/bar-bodega-gol-la-sal-de-la-terra/
https://cat.elpais.com/cat/2019/07/12/estilo/1562928396_264305.html

⁶¹ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres majors. Núm. exp. Eix-4921/1892.

⁶² Informació facilitada pel Sr. Josep Maria Gol Vives, actual propietari.

⁶³ Informació facilitada pel Sr. Josep Maria Gol Vives, actual propietari.

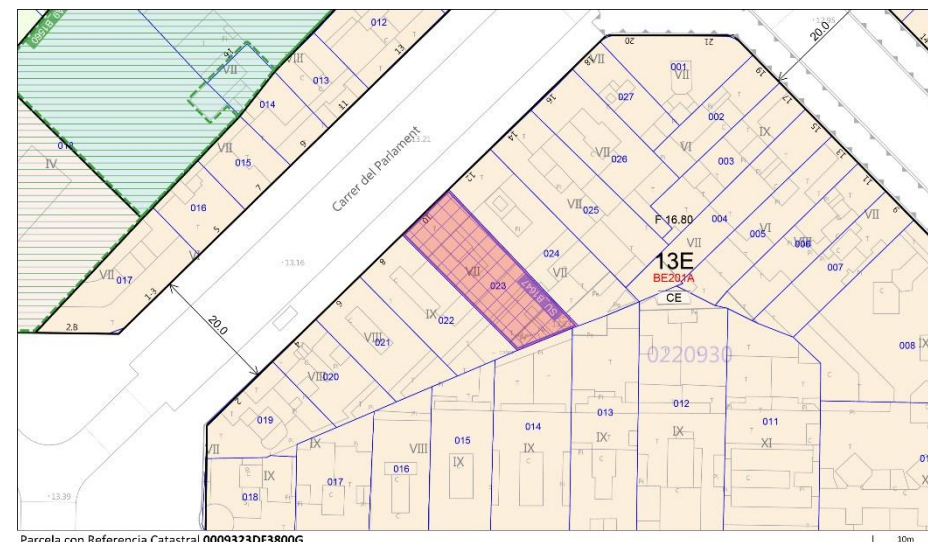
⁶⁴ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p.11.

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres majors. Núm. exp. Eix-4921/1892

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres majors. Núm. exp. Eix-38575/1927

PLÀNOL DE SITUACIÓ

⁶⁵ Informació facilitada pel Sr. Josep Maria Gol Vives, actual propietari.

⁶⁶ Informació facilitada pel Sr. Josep Maria Gol Vives, actual propietari.

⁶⁷ Informació facilitada pel Sr. Josep Maria Gol Vives, actual propietari.

⁶⁸ Informació facilitada pel Sr. Josep Maria Gol Vives, actual propietari.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

CELLER MIQUEL

[10]

DADES GENERALS

Denominació	CELLER MIQUEL		
Adreça	C. de los Castillejos, 345		
Districte/Barri	02.Eixample		
Ref. Cadastral	0947612DF3804H		
Coordenades (ETRS89)	X	430937	Y 4584591
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000	1486- Conjunt especial de l'Eixample		

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos esquerra
N. plantes actual	PB+6P	PB
Època	1925	1928
Estil	Noucentista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 90 anys.
Exteriors	Porta antiga, comuna.
Interiors	Paviment de rajola hidràulica.
	Sostre de revoltos, sobre biguetes de ferro.
	Conservació de botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa a la planta baixa d'un construït a cavall entre el primer i el segon quart del segle XX. El celler va ser fundat l'any 1928 i conserva algunes característiques originals i l'ambient d'antiga botiga.

EXTERIORS

La façana de l'edifici, de cinc plantes més un pis a la coberta afegit amb posterioritat a l'obra original, presenta un estil noucentista amb components eclèctics. Excepte la planta baixa, la composició de l'edifici es fonamenta en quatre eixos d'obertures; les laterals són finestres d'arc de mig punt i les centrals són balconeres de llinda recta; això a excepció de la cinquena plana, en la que totes són d'arc de mig punt. Destaca principalment el trencament del ritme dels balcons: al primer i tercer pis dos balcons centrals independents; al segon i quart pis un balcó que uneix les dues finestres centrals i al cinquè, que torna a ser excepcional, un balcó corregut en tota la façana que agrupa les quatre finestres balconeres. La decoració de la façana és a base de vases d'adorn pintades amb motius triangulars blanc sobre fons granatós, dos rectangles d'extrems esglaonats amb clonació concèntrica i imitació de cademat cantoner amb rombes també blancs sobre fons vermellós. A la planta no existeix aquesta decoració i la façana es limita a una fons pla pintat de beix. Al centre hi ha el portal de l'edifici, d'arc de mig punt, i a cada costat un local comercial.

El celler ocupa el local situat a l'esquerra del portal (sud). No presenta cap element especial. La porta és una vidriera de fusta, antiga, situada a la dreta. A l'esquerra hi ha l'aparador, amb bastiment de fusta també antic, amb falda per la part inferior, gran vidre central i tres marcs envidrats a la part superior. La porta està protegida per una persiana metàl·lica.

El rètol de l'establiment està situat en la part superior de l'obertura del local, cobrint tant el sobre de l'aparador com el de la porta. És de fusta, pintat. Al centre s'hi llegeix "Celler Miquel"; a sota "tot el bo i millor"; a l'esquerra hi ha un gotim i a la dreta un pàmpol. En el marge inferior dret consta que vaser pintat l'any 1998.

INTERIORS

L'interior de l'establiment és format per un petit espai angular que forma la pròpia botiga i el magatzem situat al fons. En front l'accés, a la dreta de la botiga, hi ha el mostrador, de fusta, antic, amb un frontal amb cartel·les decorades amb rajoles ceràmiques que contenen dibuixos relacionats amb un celler de vins. Darrera el mostrador hi ha una prestatgeria de fusta, no antiga, i diverses lleixes també de fusta, amb ampelles de vi i de licor. Al fons a la dreta del mostrador hi ha l'accés cap al magatzem. Al costat de l'accés una petita pica, recent, sota un moble boteller.

Entrant a l'esquerra hi ha l'espai propi de botiga. Destaca especialment per les diverses botes de vi situades sobre un suport de fusta tant en la part superior de la paret esquerra com a la del fons. Hi ha 11 botes, d'uns 80 l. a l'esquerra i 4 de més petites al fons. Dues d'aquestes darreres indiquen "mistela" i "vinagre"; la resta de botes no indiquen si hi ha contingut.

Sota les botes a la paret esquerra hi ha, primer, una prestatgeria de fusta, també recent, amb ampolles; al centre, les aixetes dels tubs procedents de les botes i a totes les parets del fons una lleixa amb tamborets, per consumir, i a sobre lleixes amb més ampolles a la venda.

En l'espai hi ha dues taules rodones amb el sobre de marbre i 3 botes dretes per assegurar i consumir.

Destaca la conservació de dos paviments de rajola hidràulica. Un situat a la part de davant, blanc, amb un perímetre de formes acopades verdes, i un a la part del fons, d'aigües blanques i grises. Datem del segon terç del segle XX.

El sostre és l'original, de revoltos sobre biguetes d'acer. Tret d'algun pòster i cartell, l'establiment no presenta decoració.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Venda de vins, caves i licors, begudes, plats freds.
CELLER	Mistela i vinagre.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	

INFORMACIÓ HISTÒRICA

Segons el cadastre l'edifici va ser construït l'any 1925.
L'establiment va ser fundat l'any 1928 amb el nom de Celler Castillejos ⁶⁹ .
Des de l'any 1978 l'establiment és propietat de Miquel Peregrín Cambra ⁷⁰ .
L'establiment no ha sofert reformes d'importància.

BIBLIOGRAFIA

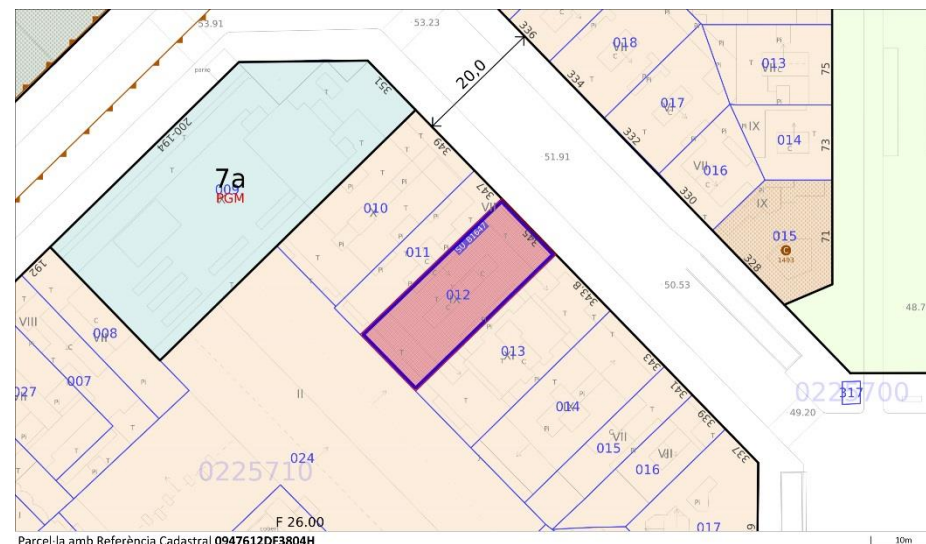
https://davidgarmen.com/trabajos/celler-miquel/
Tomàs, Anna, "El vermut, rei de l'aperitiu", La Vanguardia, 23 de juny de 2017.

DOCUMENTACIÓ

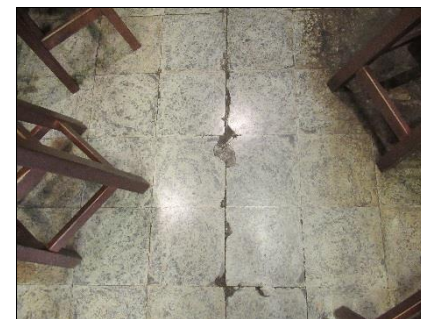
⁶⁹ <https://davidgarmen.com/trabajos/celler-miquel/>

⁷⁰ <https://davidgarmen.com/trabajos/celler-miquel/>

PLÀNOL DE SITUACIÓ

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA SALVAT

[11]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA SALVAT
Adreça	C. d'Andalusia, 2 C. de Sagunt, 51
Districte/Barri	03.Sants-Montjuïc
Ref. Cadastral	7706851DF2870F
Coordenades (ETRS89)	X 427621 Y 4580321
Planejament	
Qualificació	
PEPPA 2000	

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres cantoner	Local baixos cantoner
N. plantes actual	PB+2P	PB esquerra i xamfrà
Època	Ca. 1877	1877
Estil	Popular classicista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 140 anys.
Exteriors	
Interiors	Arrambador de rajola ceràmica del s. XIX. Paviment de rajola hidràulica. Barra antiga, de marbre. Nevera antiga, d'obra.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment ocupa la planta baixa del sector sud de l'edifici, que correspon al front del carrer d'Andalusia i el xamfrà entre aquest carrer i el c. de Sagunt. La bodega conserva diversos elements antics, alguns originals de finals del s. XIX, i manté en bona part l'ambient de l'antic celler.

EXTERIORS

La bodega es situa en un gran edifici que ocupa el xamfrà entre els carrers d'Andalusia i de Sagunt. És d'estil popular, propi de la segona meitat del segle XX, amb aspectes classicistes. i es compon de planta baixa i dos pisos, rematat per una barana sobre la cornisa motllurada. La façana s'organitza en base a diversos eixos d'obertures, les dels pisos de llinda recta, balconeres, amb vases d'adorn a la part superior. Hi ha vases d'adorn que corregeixen la falta d'obertures en alguns eixos. A la planta baixa, pel c. de Sagunt totes les obertures són d'arc de mig punt o carpanell, mentre que pel c. d'Andalusia i pel xamfrà són de llinda recta, amb una faixa d'adorn perimetral de morter repujat. La façana és guarnida amb senzilles faixes llises ressaltades, que marquen els pisos i els angles de l'edifici.

L'establiment compta amb una finestra, situada a la façana del c. d'Andalusia, antiga però possiblement no original de l'edifici, i dues portes idèntiques, una també a la façana del c. d'Andalusia i l'altra al centre del xamfrà. Les portes són d'alumini, d'entorn la dècada de 1980, i compten amb una fulla practicable i un envidrament fix. Estan protegides per una persiana metàl·lica.

La bodega disposa amb dos rètols, idèntics, col·locats sobre cada porta. Són de plàstic sobre caixa d'alumini, també d'entorn la dècada de 1980, amb il·luminació interior. Indiquen "BAR BODEGA Salvat".

INTERIORS

L'interior de la bodega és format per una sola sala, pràcticament diàfana, trencada únicament per d'una antiga nevera d'obra, i per un espai de cuina i de magatzem, situats al lateral oest.

La barra es situa en el sector est, enfront l'accés pel c. de Sagunt. És antiga, amb el sobre de marbre blanc i el frontal de marbre d'aigües rosat. Darrera la barra hi ha un prestatges botellers i les aixetes que ofereixen el vi a granel entubat. La barra limita per l'esquerra amb l'antiga nevera d'obra, de gel, revestida de rajola ceràmica de color blau cel. Data aproximadament de la dècada de 1950.

Al fons a l'esquerra de la sala conserva dos files de botes de vi col·locades sobre bigues de fusta. Una conté 6 botes que assenyalen el contingut; l'altra conté 7 botes sense indicar contingut.

En l'establiment destaca especialment la conservació d'un arrambador de rajola ceràmica possiblement original de l'inici de l'establiment i que segueix els tipus tradicionals catalans dels s. XVII i XVIII. Representa un mateix motiu, seriat, d'un tors cavalleresc entre dues figures humanes, a sota, i una copa, a sobre, tot guarnit amb motius geomètrics i vegetals. El plafó ceràmic està en tot el perímetre de la sala, tot i que amb trams, com als banys, amagat o seccionat.

També preserva l'antic paviment hidràulic, de rajoles de cartabó blanques i verdes col·locades en una retícula de franges blanques, totes d'aigües. Data possiblement del segon terç del segle XX. El sostre original, en canvi, no és visible; hi ha un fals sostre de plaques de guix.

Les taules i cadires són de fusta, relativament recents. També compta amb dues botes de vi, com a taules, proporcionades recentment per una marca de cerveses. La decoració del local és escassa, amb fotografies de clients, entre els quals alguns famosos, i dibuixos del propi establiment realitzats per l'artista Joshemari Larrañaga. Enfront la barra destaca una antiga vitrina curulla de trofeus de les festes del barri de Sants, de les dècades de 1960 i 1970.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds, plats calents.
CELLER	Vi negre, ganesa, blanc, rosat.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri. En els darrers anys també turisme.
ALTRES	Màquina de cafè, màquina de tabac, dues màquines escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'establiment va ser fundat l'any 1877 per Pere Salvat. ⁷¹
A finals del segle XIX va passar a mans del seu germà. ⁷²
A l'any 1917 se'n va fer càrrec Pere Salvat, nebot dels germans. ⁷³
De l'any 1953 consta una denúncia a Pere Salvat per la instal·lació d'una càmera refrigeradora i un motor. La càmera possiblement és la que actualment existeix. ⁷⁴
L'any 1957 Pere Salvat Gallofré sol·licita la instal·lació d'un motor. ⁷⁵
Al 1958 consta regentat per Pere Salvat Pié. ⁷⁶
Posteriorment i fins l'any 2010 el negoci va ser regentat per Dolors Salvat Vidal, filla de Pere Salvat. ⁷⁷ En els anys hi va treballar en Joan Esteve i Josep Pérez. ⁷⁸
L'any 2009 el grup barceloní Valero, de pop-rock, titula "Bar Bodega Salvat" el seu segon EP. En la portada hi apareix un dibuix dels membres del grup asseguts en la bodega. ⁷⁹
L'any 2010 la Sra. Salvat va traspasar la bodega a Jordi Ibàñez, un antic client ⁸⁰ , que va regentar l'establiment fins l'any 2016 ⁸¹ . Des d'aleshores està a mans de Joaquín.

BIBLIOGRAFIA

⁷¹ Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), *Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona*, Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018, p.49.

⁷² Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), *op.cit.*, p.49.

⁷³ Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), *op.cit.*, p.49.

⁷⁴ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 9517.

⁷⁵ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 124248

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), *Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona*, Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.

Jolonch, Cristina; "La hora del vermut", *La Vanguardia, Vivir*, 10 de novembre de 2013.

La Vanguardia, 19.08.2009

Peralta, Jordi, "Bodega Salvat: la tradició com a eina de supervivència", *La Burxa*, núm. 201, març de 2016, p. 9.

Marín Pizarro, Albert *et alii*, "Bodegues de Barcelona. Eines per la vertebració de barris", *Revista d'Etnologia de Catalunya*, núm. 41, març 2016.

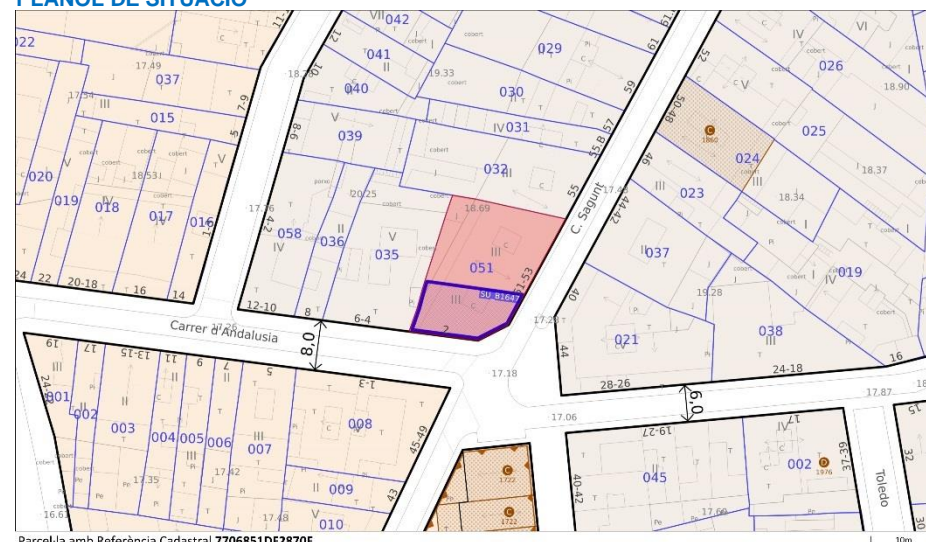
Tomàs, Anna, "Bodegues de barri. Un recorregut per vuit negocis molt autèntics", *La Vanguardia, Què fem*, 14.10.2011

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 9517.

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 124248

PLÀNOL DE SITUACIÓ

Parcel·la amb Referència Cadastral 7706851DF2870F

⁷⁶ Dionysos, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p.15.

⁷⁷ <http://cbtsans.blogspot.com/2010/03/la-salvat.html>

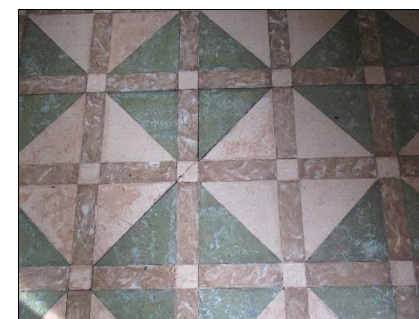
⁷⁸ <http://mededebebe.com/bar-bodega-salvat-sagunt-51/>

⁷⁹ *La Vanguardia*, 19.08.2009

⁸⁰ Jolonch, Cristina; "La hora del vermut", *La Vanguardia, Vivir*, 10 de novembre de 2013.

⁸¹ <https://baresautenticos.com/2011/01/10/el-nuevo-bar-salvat/>

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA MONTFERRY

[12]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA MONTFERRY		
Adreça	C. Violant d'Hongria Reina d'Aragó, 105.		
Districte/Barri	03.Sants-Montjuïc		
Ref. Cadastral	7515116DF2871F		
Coordenades (ETRS89)	X	427402	Y 4581237
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000			

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos
N. plantes actual	PB+1P	PB
Època	1936	1952
Estil	Popular classicista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020
DATA REVISIO:	

IMATGES PRINCIPALS

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	
Interiors	Sostre de revoltos, sobre biguetes de ferro. Conservació d'antigues botes de vi. Antiga nevera, de fusta.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment ocupa la planta baixa d'un edifici d'un sol pis amb un arquitectura pròpia de la dècada de 1930 amb decoració neoclàssica. La bodega conserva escassos elements antics però manté certa atmosfera d'antigor.

EXTERIORS

L'establiment es situa a la planta baixa d'un edifici construït l'any 1936 que compta únicament amb planta baixa i pis. A la planta baixa hi ha el local de la bodega i a la porta d'accés al pis, sense cap a tret rellevant tret d'una motllura decorada amb esferes que marca el pis superior. A la planta pis hi ha dues finestres amb un únic balcó que comprèn les dues, en les que hi destaca el guarniment vegetal i amb voluta dels arcs escarsers. A sobre hi ha un fris entre motllures, decorat amb motius vegetals, que marca el sota coberta, que compta amb dos òculs de ventilació. Sobre la darrera motllura, dentellada, hi ha una barana d'obra que corona la façana.

La porta de la bodega és formada per una vidriera d'alumini, amb la porta practicable al centre, d'un fulla, i dos vidres fixes als laterals. Sobre l'accés hi ha el rètol de l'establiment, de plàstic sobre caixa d'alumini, que duu inscrit "Bodegas Montferry VINOS Y LICORES". A sobre compta amb un tendal que, replegat, tapa la motllures d'esferes.

INTERIORS

L'interior de la bodega és format per una petita sala que constitueix el propi establiment i per instal·lacions de magatzem i cuina al fons. La sala és petita, d'entorn 20m², encongida també per l'existència del bany situat al fons a l'esquerra.

Entrant a mà dreta hi ha la barra, d'alumini, amb un frontal en part enrajolat i en part vidrat, recent. Darrera la barra hi ha lleixes, prestatges amb begudes i una calaixera d'alumini sobre la que hi ha una cafetera i la caixa registradora. Enfront la barra hi ha un espai amb tres petites taules amb sobre de marbre i cadires de fusta, que són d'estil tradicional. Sobre aquestes destaca una sèrie de botes de vi que són el testimoni de l'antic celler. Es tracta de 6 botes col·locades sobre bastiments de fusta. Un rètol enganxat hi indica el contingut.

Al fons de la sala hi ha una altra taula i a l'esquerra l'accés al bany. En la paret del bany, en

part enfront la barra, hi ha una lleixa amb tamborets, per consumir. Sobre la taula del fons hi ha també uns muntants de fusta que disposen de quatre botes petites, presumiblement encara en ús, que contenen, segons indica, vi de ganesa, vi del priorat i vermut. Enfront el bany i al costat de la barra es conserva un antiga nevera d'obra, de quatre portes de fusta, que possiblement és la que consta documentada a mitjan segle XX.

El paviment és de terratzo, clar, propi d'entre les dècades de 1970 i 1980. El sostre és l'original, de revoltos sobre biguetes de ferro.

La decoració és escassa i principalment formada per antigues fotografies del barri.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds, plats calents.
CELLER	Vi negre, ganesa i vermut.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

La sol·licitud per la construcció de l'edifici es fa l'any 1936, a nom de Luis Garcia ⁸² .
De l'any 1950 consta l'existència a l'edifici d'una botiga de fruites i verdures, a nom de José M ^a Marín Culve ⁸³ .
L'any 1952 Antonia Beltrán Fumanal inaugura el celler ⁸⁴ .
De l'any 1953 consta l'autorització per instal·lar una càmera refrigeradora i motor ⁸⁵ .
L'any 1965 el negoci va ser traspasat a Pere Trepal Mola ⁸⁶ , que és qui la va enquadrar al conjunt de Bodegues Montferry.
Les Bodegues Montferry va ser una cadena de franquícies iniciada per Josep Ausàs, de Cal Ximeio de Cubells. La germana de Josep, Mercè Ausàs, es va casar amb Pere Rovira, originari de Montferrí, a l'Alt Camp. Els germans Ausàs van instal·lar els primers cellers i magatzems a Barcelona i a l'Hospitalet, la primera abans de la Guerra Civil. A la dècada de 1950 diverses famílies de Cubells van començar a posar bodegues a Barcelona guiats per Pere Rovira Ausàs, que els hi proporcionava els vins. Va arribar a haver-hi més de 80 Bodegues Montferry repartides per Barcelona, l'Hospitalet, Santa Coloma de Gramenet i Cornellà de Llobregat ⁸⁷ .
L'any 2013 es va traspasar la bodega a Marc Miñarro Garcia, que segueix sent el propietari ⁸⁸ .

⁸² Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Fo-2231/1925.

⁸³ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 18717.

⁸⁴ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 21169.

⁸⁵ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 10647.

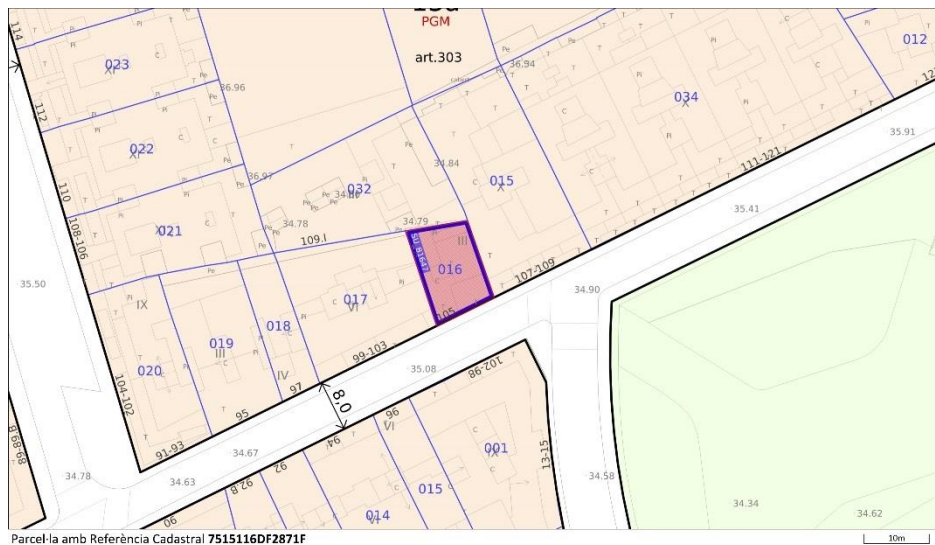
BIBLIOGRAFIA

Regué i Roig, Martí, "Josep Solé i Alsedà. Les Bodegues Montferry. La família Rovira", Memòries d'una vida a Cubells, <i>La Palanca. Publicació d'Artesa de Segre i Comarca</i> , núm. 262, gener de 2004, p. 22-23.
Alcaraz, Carmen, "Reivindiquem l'esmorzar de forquilla!" <i>La Vanguardia. Què fem</i> . 20.12.2013;
http://artista-multimedia.blogspot.com/2013/09/bodega-montferry.html

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Fo-2231/1925
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 18717
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 21169

PLÀNOL DE SITUACIÓ

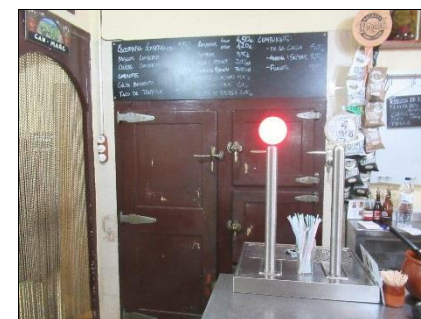
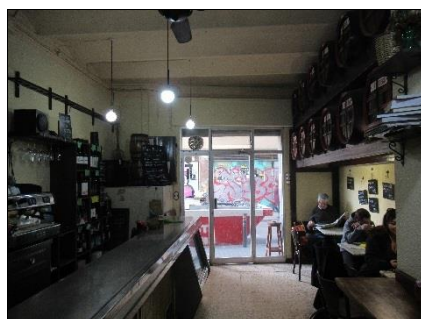
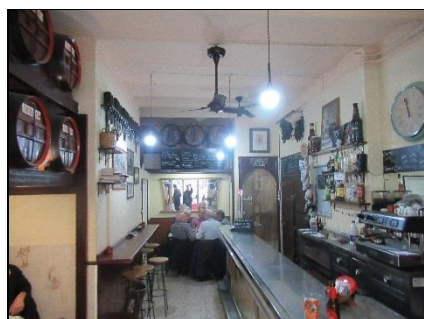

⁸⁶ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 21169.

⁸⁷ Regué i Roig, Martí, "Josep Solé i Alsedà. Les Bodegues Montferry. La família Rovira", Memòries d'una vida a Cubells, *La Palanca. Publicació d'Artesa de Segre i Comarca*, núm. 262, gener de 2004, p. 22-23.

⁸⁸ Informació facilitada pel propietari de la bodega, Sr. Marc Miñarro Garcia.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA CARLOS

[13]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA CARLOS		
	Bodega Escala		
Adreça	C. del Rector Triadó, 27.		
Districte/Barri	03.Sants-Montjuïc		
Ref. Cadastral	8510410DF2881B		
Coordenades (ETRS89)	X	428478	Y 4580896
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000			

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos
N. plantes actual	PB	PB+altell
Època	1888	Ca. 1901
Estil	Popular	
Autor	Pere Bassegoda i Mateu	

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020, únicament per l'exterior.
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

⁸⁹ La descripció de l'interior s'extreu de fotografies existents en diverses pàgines d'internet, ja que l'establiment roman tancat des del juliol de 2019.

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	Establiment amb voltes de mocador, d'arquitecte reconegut.
Establiment	
	Antiguitat de més de 100 anys.
Exteriors	
Interiors	Voltes de mocador i arcs escarsers. Antiga nevera, d'obra. Conservació d'antigues botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

La bodega ocupa un edifici de planta baixa, concebut originalment ja com a establiment, obra de l'any 1888 del reconegut arquitecte Pere Bassegoda. L'edifici manté trets arquitectònics originals i la bodega conserva gran part del caràcter antic.

EXTERIORS

L'establiment ocupa un edifici de planta baixa, dissenyat ja per ocupar un establiment. És de planta rectangular, entre mitgeres, amb una façana de 6,5 m i una longitud total de l'edifici de 21 m.

La façana és senzilla, amb una paret pintada en la que s'hi intueixen un carreuat real o incís, i una portada centrada, pràcticament quadrada, en la que destaca una motllura i una vasa d'adorn ressaltada, ambdues perimetrals. El marxapeu de la porta és de marbre blanc, antic. És coronada per una cornisa motllurada, de cimaci i coronell, i a sobre remata per una barana d'obra ceràmica col·locada formant un reticulat romboidal a manera de balustrada.

L'establiment no presenta cap rètol exterior que indiqui el seu nom. La porta és formada per quatre fulles vidrieres de fusta, relativament antigues. A sobre hi ha una filada de vidres practicables.

INTERIORS⁸⁹

De l'establiment destaca principalment el sostre format per dues grans voltes de mocador (a la zona de magatzem presumiblement hi ha una tercera) que carreguen dins el local sobre arcs escarsers; l'alçada de l'establiment supera el 7 m., fet que li sumat a l'absència de divisions interiors confereix una particular i imponent arquitectura al local.

Entrant a mà dreta hi ha la barra, antiga, amb el sobre de marbre blanc i el frontal de marbre d'aigües rosat. Darrera la barra hi ha diverses lleixes amb ampolles de licors, recolzades sobre una paret aplacada de rajoles vidrades verdes. També a mà dreta, després de la barra, l'establiment conserva una antiga nevera d'obra, de gel, amb 11 portes de fusta i els laterals folrats de rajola amb decoració geomètrica. Seguint, al fons, també manté 4 antigues i grans botes de vi, col·locades sobre un bastiment de fusta i pilars d'obra. També hi ha algunes botes més petites. Fins l'any 2019 les botes oferien vi a granel.

Al centre i a mà dreta del local es distribueixen diverses taules, amb sobre de marbre o de fòrmica; les cadires són també de fòrmica, d'entorn la dècada de 1970. El paviment és de terratzo, clar, propi d'entre les dècades de 1970 i 1980. La decoració és escassa i principalment formada per antigues fotografies. Al fons del local hi ha la cuina i el magatzem, que disposa d'un altell, de 47 m² segons les dades cadastrals.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds, plats calents.
CELLER	Vi negre, blanc, gandeses i vermut.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, dues màquines escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

La sol·licitud per la construcció de l'edifici és de l'any 1888, realitzada per Pere Bassegoda i Mateu ⁹⁰ . Pere Bassegoda és el reconegut arquitecte modernista. L'edifici era de la seva propietat ⁹¹ . L'any 1911 Joaquim Bassegoda i Amigó, nebot de Pere i també arquitecte reconegut, sol·licita la instal·lació d'un gual ⁹² .
En diversos articles de premsa consta que l'establiment va ser inaugurat l'any 1901 com a posada ⁹³ ; en altres consta que va ser fundada l'any 1929 ⁹⁴ .
De l'any 1949 consta una llicència com a bodega a nom de Montserrat Castellví Pons, que l'any 1956 segueix al capdavant del negoci ⁹⁵ i també al 1958 ⁹⁶ .
Posteriorment sembla ser que va passar a mans de Núria Escala i del seu marit Tomás Sánchez ⁹⁷ . A partir d'aquest moment l'establiment s'anomena Bodega Escala.
L'establiment havia estat seu del Club de Petanca de Sants i conserva en diversos trofeus del club en vitrines ⁹⁸ .
L'any 2014 es va traspasar la bodega a Carlos Estrada, antic empleat de la Bodega Escala, que li va conferir el nom actual ⁹⁹ .
L'establiment va tancar a finals de juliol del 2019, segons la premsa a causa la manca de voluntat de renovació del contracte de lloguer part de la propietat de l'edifici i la voluntat del Sr. Carlos Estrada de no continuar el negoci ¹⁰⁰ .

BIBLIOGRAFIA

<i>Dionysos</i> , núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 7.
Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), <i>Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona</i> , Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.

⁹⁰ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-3344/1888

⁹¹ Arxiu del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Fons 6.1.1.1 - Fons arquitectes. H 121 D / 4 / 479.

⁹² Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-3344/1888

⁹³ Sancho, Jesús; "Los últimos vermouths de la Bodega Carlos?", *La Vanguardia*, 13 de juliol de 2019;

<https://beteve.cat/economia/bodega-carlos-hostafrancs-tancament-juliol-estiu/>; Peralta, Jordi, "Un redupte dels anys vint al cor d'Hostafrancs", *La Burxa*, núm. 195, juliol de 2015.

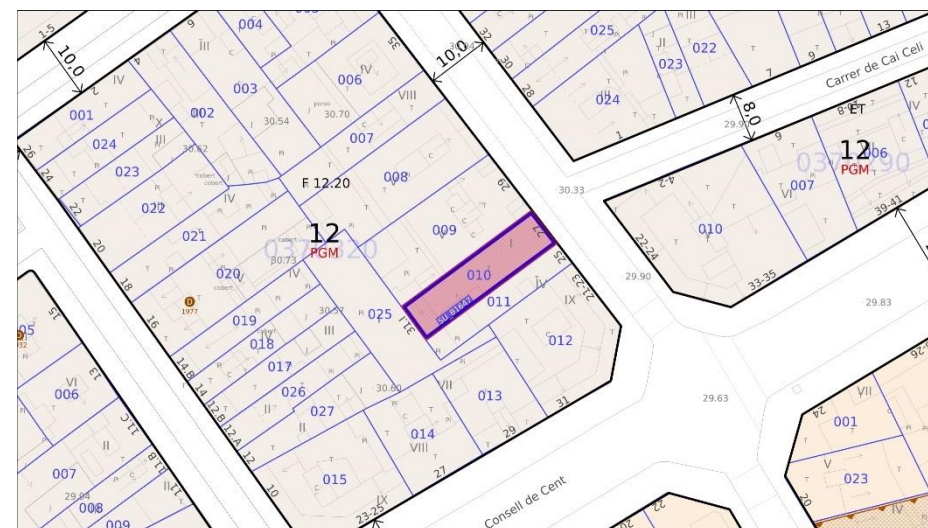
⁹⁴ <http://www.enocasionesveobares.com/bares/bodega-escala/>

Catalunya, 2018.
Peralta, Jordi, "Un redupte dels anys vint al cor d'Hostafrancs", <i>La Burxa</i> , núm. 195, juliol de 2015.
Sancho, Jesús; "Los últimos vermouths de la Bodega Carlos?", <i>La Vanguardia</i> , 13 de juliol de 2019.
https://andaluciainformacion.es/campillejos/766156/un-cuadro-una-calle-una-infancia/
http://www.enocasionesveobares.com/bares/bodega-escala/

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-3344/1888
Arxiu del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Fons 6.1.1.1 - Fons arquitectes. H 121 D / 4 / 479.
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 17937

PLÀNOL DE SITUACIÓ

Parcel·la amb Referència Cadastral 8510410DF2881B

⁹⁵ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 17937

⁹⁶ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 7.

⁹⁷ <https://andaluciainformacion.es/campillejos/766156/un-cuadro-una-calle-una-infancia/>

⁹⁸ Sancho, Jesús; "Los últimos vermouths de la Bodega Carlos?", *La Vanguardia*, 13 de juliol de 2019

⁹⁹ <http://www.enocasionesveobares.com/bares/bodega-escala/>

¹⁰⁰ Sancho, Jesús; "Los últimos vermouths de la Bodega Carlos?", *La Vanguardia*, 13 de juliol de 2019.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

101

¹⁰¹ Les fotografies de la porta i de l'interior de la bodega s'han extret de les següents webs:
https://www.tripadvisor.es/Restaurant_Review-g187497-d8745329-Reviews-Bar_Carlos-Barcelona_Catalonia.html // <https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20190713/463425437298/cierre->

<bodega-carlos-hostafrancs-barcelona.html> // <https://es.foursquare.com/v/bodega-carlos/4e5f7bfd4c08cf7f59b7c04> // <http://www.enocasionesveobares.com/bares/bodega-escala/>

BODEGA NADAL

[14]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA NADAL
Adreça	C. de la Constitució, 130-134
Districte/Barri	03.Sants-Montjuïc
Ref. Cadastral	7603207DF2870D
Coordenades (ETRS89)	X 427530 Y 4580115
Planejament	
Qualificació	
PEPPA 2000	

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos dreta
N. plantes actual	PB	PB
Època	1970	1970
Estil	Realista. Escola de Barcelona.	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Gener de 2020.
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	
Exteriors	
Interiors	Conservació de botes de vi. Antiga nevera, de fusta.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

El celler ocupa el local dret de la planta d'un edifici d'habitatges construït l'any 1970. L'establiment també data d'aquell mateix any i manté característiques de l'època.

EXTERIORS

L'establiment es situa en el local dret d'un modern edifici d'habitatges de 7 pisos construït l'any 1970, d'estil realista, propi de l'època, seguint l'estètica de l'anomenada escola de Barcelona d'arquitectura.

La planta de baixa de l'edifici és formada per dos locals en els laterals i la porta de l'escala als pisos al centre. Totes les obertures són rectangulars i en aquesta planta la façana presenta un aplacat llis de pedra, de color gris fosc. En els pisos, la façana està arrebossada de morter i amb un acabat pintat granatós. La planta primera, o entresol, no presenta blacó, mentre que les restants disposen d'un balcó corregut a tota la façana. La composició de la façana es a base de 4 eixos d'obertures totes quadrades o rectangulars. Destaca especial en l'edifici la disposició esglaonada de cadascuna de les obertures a partir del primer pis.

L'establiment disposa d'un envidrament amb perfils d'alumini en tot l'accés. A l'esquerra hi ha una finestra, també amb marc d'alumini, més antic que el que emmarca la vidriera central i la porta, situada a la dreta, que corresponen a una reforma realitzada cap a la dècada de 1990.

El rètol de la bodega està situat sobre la porta i és format per una caixa de plàstic amb perfils d'alumini, amb il·luminació interior. S'hi llegeix "BODEGA NADAL. Especialitat en caves, vins i licors".

INTERIORS

L'interior de l'establiment el constitueix una sala diàfana, d'aproximadament 100m² que és la pròpia botiga, i al fons la rebotiga o magatzem, d'uns 47m².

La meitat davantera de la botiga està ocupada per un barra d'alumini, situada a l'esquerra, una prestatgeria amb licors en venda, enfront la barra, un mostrador refrigerat també d'alumini, recent, a continuació de la prestatgeria, darrera el qual hi ha més prestatges amb licors i conserves. Per l'esquerra, a continuació de la barra, hi ha una antiga nevera de fusta, de nou portes. Totes les prestatgeries són de fusta i recents.

La meitat del fons del local és ocupat per prestatgeries metàl·liques d'angle ranurat en les parets

oest i nord, excepte el pas cap a la rebotiga, en les que hi ha ampolles de cava, vi i licors a la venda. En la part superior de la paret del fons hi destaca un conjunt de grans 6 botes de fusta col·locades sobre un bastiment de fusta, de bigues, que contenen vi a granel en venda. A la paret de l'esquerra, l'oriental, també hi ha un bastiment similar que conté un conjunt de botes de més petites: les quatre del fons contenen també vi a granel, mentre que les set restants, situades darrera el mostrador d'alumini, no indiquen contingut.

L'establiment es completa amb el mobiliari per a consumir, format per 4 botes de fusta amb tamborets al fons i dues botes més enfront l'entrada.

El paviment del local és de terratzo, blanquinós, original de la botiga, i el sostre és fals, de làmines de plàstic. Amb la major part de les parets ocupades per prestatgeries, l'establiment pràcticament no disposa de decoració.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds.
CELLER	Vi negre, blanc, gandeses, moscatell, ranci, vermut, cassalla.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, dues màquines escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici original del lloc va ser construït entre finals del segle XIX i inicis del segle XX.
L'any 1923 consta una sol·licitud de reforma de la façana de l'edifici, promoguda per José Vendrell ¹⁰² . L'edifici, aleshores d'estil classicista i unitari entre els números 130, 132 i 134, constava de planta baixa i pis.
L'any 1970 es va construir en el lloc l'edifici actual. La data consta en les referències cadastrals i és confirmada pel propietari de l'establiment ¹⁰³ .
L'establiment va ser inaugurat també l'any 1970, ja com a celler. Era propietat del Sr. Antonio Nadal, que donà nom a la bodega ¹⁰⁴ .
L'any 1981 l'establiment va passar a mans del Sr. Hilario Fernández Aranda i el seu soci Nemesio, que segueixen essent-ne els propietaris ¹⁰⁵ .
A l'entorn de l'any 1990 es va realitzar diverses reformes, com la instal·lació de la barra actual i de l'enrajolat que hi ha a la paret darrera la barra ¹⁰⁶ .

BIBLIOGRAFIA

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), <i>Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona</i> , Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.

¹⁰² Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Fo-2126/1923

¹⁰³ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Hilario Fernández Aranda.

¹⁰⁴ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Hilario Fernández Aranda.

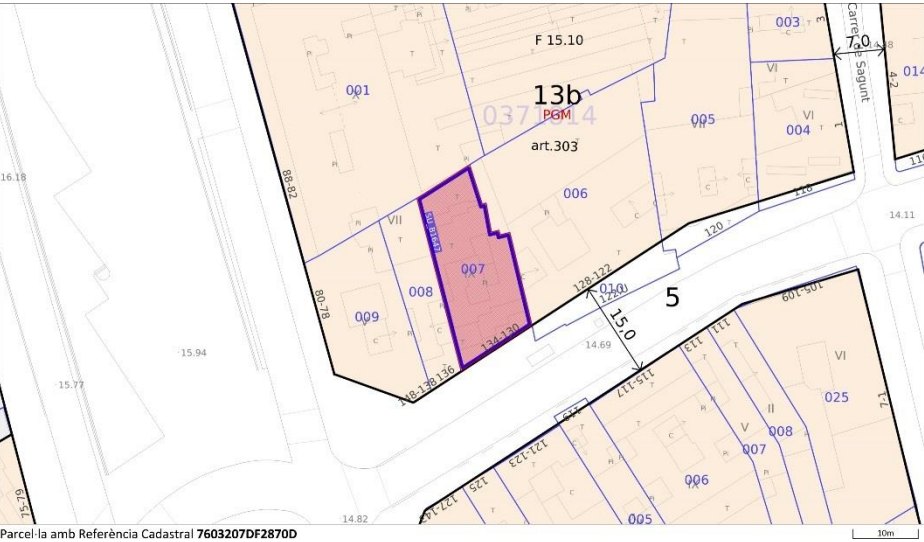
¹⁰⁵ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Hilario Fernández Aranda.

Catalunya, 2018.

DOCUMENTACIÓ

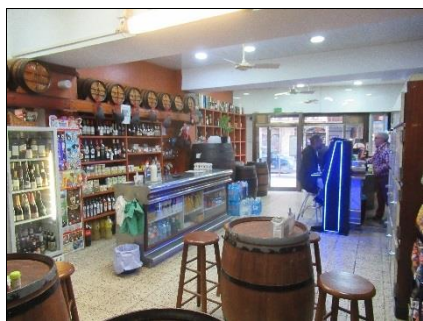
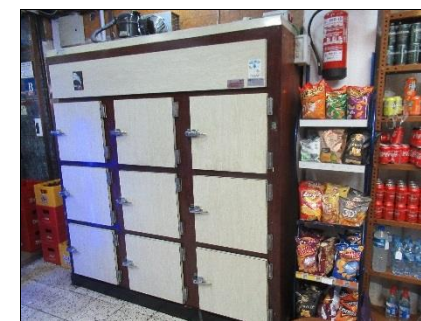
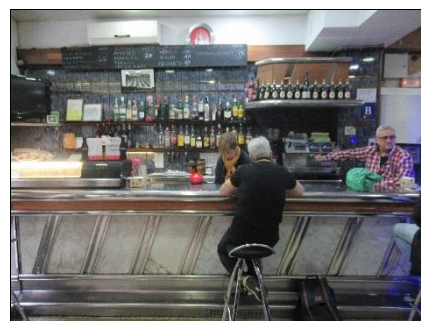
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Fo-2126/1923

PLÀNOL DE SITUACIÓ

¹⁰⁶ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Hilario Fernández Aranda.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA MARÍN

[15]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA MARÍN		
Adreça	C. de Milà i Fontanals, 72-74		
Districte/Barri	06. Gràcia		
Ref. Cadastral	9940702DF2894B		
Coordenades (ETRS89)	X	429865	Y 4583781
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000			

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres cantoner	Local baixos esquerra
N. plantes actual	PB+5	PB
Època	1916	Mitjan s. XX.
Estil	Noucentista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020.
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	Antic cartell de fusta (exterior)
Interiors	Antic cartell de fusta (interior)
	Sostre de revoltons, sobre bigues de fusta.
	Antiga nevera, de fusta.
	Conservació d'antigues botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

El celler ocupa el local esquerra d'un edifici de l'any 1916 i conserva diversos elements de l'antiga bodega així com un notable caràcter d'antigor.

EXTERIORS

L'establiment es situa en el local esquerra d'un edifici d'estil noucentista de planta baixa i cinc pisos que va ser rehabilitat completament, tret de la planta baixa, l'any 2016. L'immoble es situa a la cantonada entre el carrer de Milà i Fontals i el carrer de Ramis.

La façana es compon per tres eixos d'obertures, tots els pisos amb finestres balconeres amb vasa d'adorn ressaltada i amb cartel·les a manera de clau sobre en les llindes. Destaca en la façana el parament encoixinat amb carreus de vora llisa i enfonsada. L'ordenació dels balcons és dispar, amb els dels dos primers pisos correguts en tota la façana, els dos següents individuals per cada finestra i el darrer de nou corregut.

A la planta baixa destaquen les tres obertures emmarcades amb ressalt i també amb cartel·les imitant una clau. L'obertura central correspon a l'accés als pisos, i la seva cartel·la duu inscrit l'any 1916. A cada costat d'aquest accés hi ha dos locals comercials, el de l'esquerra és la bodega. Les tres obertures no deixen pràcticament espai pel parament de paret, que a la planta baixa és llis, sense encoixinat. La façana presenta un sòcol de pedra artificial acabat amb quart de bocell.

L'accés de l'establiment és formada per una vidriera de fusta, bastant recent, amb la porta al centre, dos fulles fixes als laterals i un gran vidre horitzontal a la part de sobre.

Destaca a la part superior de l'accés l'antic rètol, de fusta i pintat, amb fons verd i lletres de color vermell. Probablement és d'entorn la dècada de 1950 i 1960. Va aparèixer fa uns anys en retirar un rètol més recent. S'hi llegeix "BODEGA E. MARÍN" i ben probablement identifica a Encarnación Marín, propietària de la bodega en les esmentades dècades.

INTERIORS

L'interior de l'establiment és format per un únic espai estret i allargat, resseguint la crugia nord de l'edifici, a la part davantera del qual hi ha la pròpia botiga, de petites dimensions, i al darrera la rebotiga.

Destaca en primer lloc l'atapeïment de productes i elements que presenta la bodega en el reduït

espai.

La paret esquerra és ocupada per un moble prestatgeria, de factura recent, en el que hi ha gran quantitat d'ampolles a la venda. Aquest moble substitueix uns antics prestatges botellers de varetes de ferro, dels quals la bodega encara en conserva algunes. Sobre el moble hi ha tres antigues lleixes de fusta també plenes d'ampolles a la venda.

La paret dreta és ocupada primer per una lleixa de fusta per consumir, amb tamborets, i tant més amunt com seguidament, per altres lleixes de fusta, algunes antigues, plenes d'ampolles.

De la bodega destaca la conservació de diverses botes de vi, col·locades sobre un bastiment de fusta al fons de la paret dreta, on hi ha dues filades de botes, set a baix de 60 l. i sis a dalt de 120 l., i sobre un altre bastiment de fusta en la paret del fons, on hi ha dues filades de botes d'entre 220 i 240 l.

Sota el bastiment de la paret esquerra, al fons de la botiga, hi ha una antiga nevera de fusta, de 9 portes. En un dels laterals de la nevera hi ha adossat amb plafó amb el seguit d'aixetes, fins a 25, que ofereixen el vi a granel procedent de les botes.

De l'establiment també en destaca el manteniment del sostre original, de revoltos sobre bigues de fusta, en les que hi ha ancorades desenes d'antigues argolles de ferro que eren, i són, destinades a penjar-hi ampolles de cava. Cal remarcar la conservació d'un antic rètol de fusta col·locat folrant la primera jàssera del sostre, molt similar al de l'exterior, de lletres vermelles ombrejades i fons verd, que posa "BODEGA MARIN". El paviment del celler és de terratzo, blanc i negre, propi d'entre les dècades de 1960 i 1970. Conserva un antic moble mostrador, amb tres successives capes de la part de sobre.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds.
CELLER	Vi negre, blanc, ganesa, moscatell, ranci, vermut.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, una màquina escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici va ser construït l'any 1916, segons consta en la cartella situada sobre el portal.
Anteriorment a ser una bodega, l'establiment havia estat una botiga d'alimentació, tipus d'ultramarins ¹⁰⁷ .
Com a bodega consta com a mínim des de l'any 1958, quan estava regentada per Teresa Marín ¹⁰⁸ .
L'any 1961, quan Maria Bardella i Encarnación Marín Martínez sol·liciten la instal·lació d'una cambra frigorífica ¹⁰⁹ .
A Encarnación Marín corresponen probablement els antics rètols que es conserven a

¹⁰⁷ Segons informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Jordi Tarragó.

¹⁰⁸ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 12.

l'establiment.

Des de l'any 1990 la bodega està a mans de Maria Teresa Cercós i Escrig i del seu marit Antoni. Actualment també el regenta el seu fill Jordi Tarragó Cercós¹¹⁰.

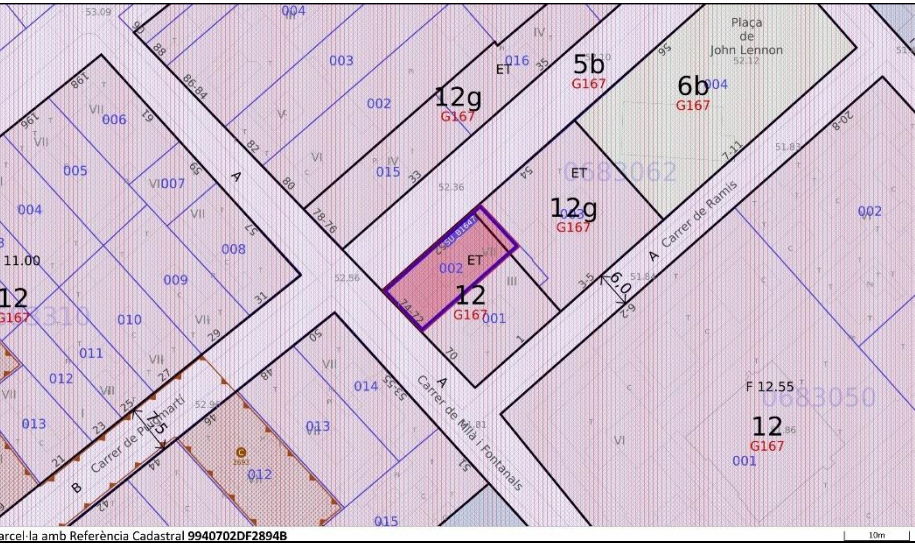
BIBLIOGRAFIA

<i>Dionysos</i> , núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 12.
Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), <i>Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona</i> , Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.
Sancho, Xavi, "El retorn de la bodega"; <i>El País</i> , Quadern, 16 de setembre de 2010.
Torrents, Anna; "La ruta del vermut", <i>La Vanguardia</i> . Què fem. 19 d'agost de 2011.

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 155103.

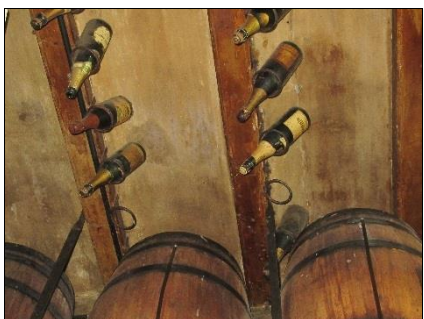
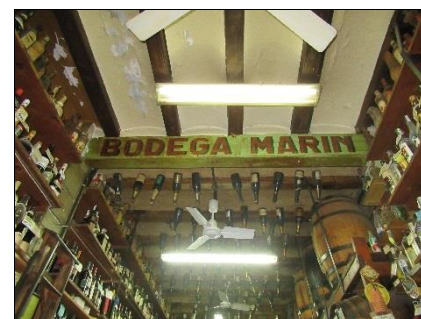
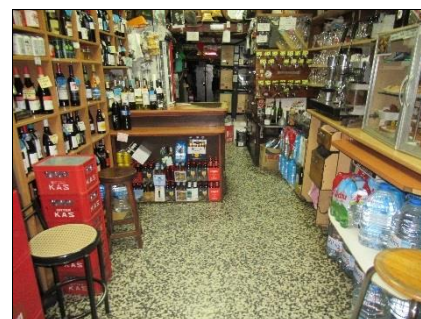
PLÀNOL DE SITUACIÓ

¹⁰⁹ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 155103.

¹¹⁰ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Jordi Tarragó.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA ITURRE

[16]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA ITURRE		
Adreça	C. de Sardanya, 361		
Districte/Barri	06. Gràcia		
Ref. Cadastral	0642410DF3804D		
Coordenades (ETRS89)	X	430631	Y 4584130
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000			

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres cantoner	Local baixos
N. plantes actual	PB+6	PB+altell
Època	1929	Ca. dècada 1930.
Estil	Noucentista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020.
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	
Interiors	Conservació de botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

La bodega es situa en la planta d'un edifici d'estil noucentista i l'establiment manté un cert caràcter d'antigor, preservant antigues botes de vi.

EXTERIORS

L'edifici on s'emplaça la bodega és d'estil noucentista amb detalls neoclàssics. Els pisos es configuren a través de dos eixos d'obertures, que totes són finestres balconeres emmarcades amb pedra artificial amb adorns sinuosos a manera de garlandes dins d'un tarja en els dintells. El parament és llis amb estries refoses marcant un carreuat. El balcons del primer pis, entresol, i del cinquè, són correguts i amb barana de balustres; la resta són individuals amb barana de ferro. Totes les llosanes estan sostingudes per mènsules.

Les dues obertures de la planta baixa trenquen els eixos de les dels pisos: a l'esquerra hi ha l'àmplia obertura, quadrada, amb perímetre remarcant amb una faixa ressaltada, de l'establiment. A la dreta hi ha el portal de l'edifici, proporcionalment més petit. En l'edifici hi destaca especialment la decoració neoclàssica que representen els frontons clàssics que hi tant sobre el portal de l'edifici com sobre les dues balconeres del darrer pis.

L'accés a l'establiment està formada per una vidriera triple de fusta, força recent, en la que la fulla central és la pròpia porta i en els laterals hi ha dos fixes que serveixen d'aparador de diverses begudes. Sobre la vidriera hi ha un envidrament horitzontal de sis vidres sobre muntants de fusta que en aquest cas sí que és correspon a part de l'antiga porta del celler.

L'únic rètol de l'establiment està en el tendal situat sobre l'accés, de tela, en el que s'hi llegeix "BODEGA ITURRE".

L'accés està protegit per una persiana metàl·lica que està decorada amb un dibuix realitzat amb pintura en aerosol que representa una ampolla de vi vessant en un copa i una bota amb beguda i menjar, tot presidit per la unió de la ikurriña i la senyera. A la part inferior també hi ha el nom de la bodega.

INTERIORS

L'interior de l'establiment és format per un únic espai, de reduïdes dimensions, on a la part davantera hi ha la pròpia bodega i a la part posterior la rebotiga o magatzem. L'establiment compta amb un altell, d'us privat pel propietari, que compta amb una part que conserva paviment hidràulic aproximadament de la dècada de 1930.

Entrant a mà dreta hi ha una barra folrada de làmines de fusta, no antiga, situada a mà dreta, darrera la qual hi ha un moble prestatgeria en el que hi ha ampolles, vasos i copes i productes que ofereix el celler.

A mà esquerra hi ha quatre taules de fusta, també recents, i una bota dreta, per consumir, amb tamborets. La part inferior d'aquesta paret està coberta per diverses teles típiques de farcell; a la part superior hi ha quatre lleixes de fusta en les que hi ha exposades un centenar de diferents antigues ampolles de vi i de licor, sense obrir, la majoria amb desenes d'anys.

Cap al fons de la bodega hi ha dues neveres, de factura recent, i més prestatges de fusta amb ampolles de vi a la venda. El sostre el llis i el paviment de terratzo.

De la bodega destaca la conservació d'un doble bastiment de fusta que suporta dues filades de botes de vi, situat sobre la barra. Es tracta de 5 botes de vi de 375 l. a la part superior i 6 botes de vi de 325l. a la part inferior. Totes contenen vi a granel que està a la venda i servit a través d'aixetes situades a la paret lateral del fons de la barra.

L'establiment està compta amb decoració a base d'alguns elements de promoció de productes, dibuixos de la pròpia bodega realitzats per Joshemari Larrañaga i retalls de premsa; disposa d'una petita maqueta que reproduceix amb exactitud l'establiment, realitzada per un client.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds.
CELLER	Vi negre, blanc, ganesa, moscatell, ranci, vermut.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici original del lloc degué ser construït en el darrer quart del segle XIX. Aquest immoble constava de planta baixa i pis i l'any 1926 es va sol·licitar llicència per construir una galeria en el primer pis ¹¹¹ .
Segons les referències de Cadastre, l'edifici actual data de l'any 1929.
Com a bodega, l'establiment consta l'any 1958 a nom de Eusebio Magriñá ¹¹² .
L'any 1973 l'establiment s'anomenava "Bodega Cerdeña" ¹¹³ .
L'any 1986 va passar a mans de Jaume Gasol, que va denominar el celler com "Bodega Jaume". Jaume Gasol és el pare dels germans Gasol, reconeguts jugadors de basquet ¹¹⁴ .
Des del gener de 2012 la bodega és propietat de Juan José Mardones Iturre, que ha posat el seu segon cognom a la bodega ¹¹⁵ .

¹¹¹ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-35827/1926

¹¹² *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 12.

¹¹³ *La Vanguardia*, 22 de març de 1973, p. 22.

BIBLIOGRAFIA

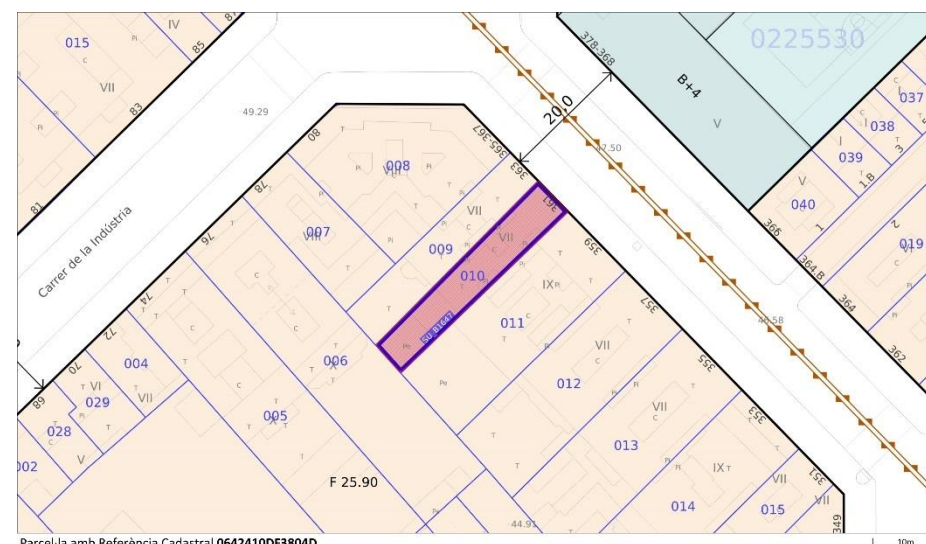
Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), *Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona*, Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.

Dionysos, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 12.

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-35827/1926

PLÀNOL DE SITUACIÓ

Parcel·la amb Referència Cadastral 0642410DF3804D

¹¹⁴ <http://mededebebe.com/bodega-iturre-sardenya-361/> i Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), *Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona*, p. 83-84.

¹¹⁵ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Juan José Mardones.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

VERMUTERIA DEL TANO

[17]

DADES GENERALS

Denominació	VERMUTERIA DEL TANO		
Adreça	C. de Bruniquer, 30 C. de Joan Blanques, 15-17		
Districte/Barri	06. Gràcia		
Ref. Cadastral	9941409DF2894B		
Coordenades (ETRS89)	X	429861	Y 4584025
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000			

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres cantoner	Local baixos cantoner
N. plantes actual	PB+1	PB+altell
Època	1860	1939
Estil	Popular classicista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020.
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 80 anys.
Exteriors	Porta antiga, comuna.
Interiors	Columna de ferro colat. Sostre de revoltons sobre bigues de fusta, parcial. Antiga nevera, d'obra. Conservació d'antigues botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa en un edifici cantoner de planta baixa i pis i té accés tant pel carrer de Bruniquer com pel carrer de Joan Blanques. La bodega conserva algunes de les antigues botes de vi i un cert caràcter d'antigor.

EXTERIORS

L'edifici on s'emplaça la bodega és d'estil popular amb tocs classicistes, format per una planta baixa i pis en la cantonada entre els carrers de Bruniquer i de Joan Blanques. La finca es prolonga pel c. de Joan Blanques a través de dos locals en planta baixa (núm. 15), sense interès.

L'edifici es caracteritza especialment per les dues portes de l'establiment, d'arc escarser i vasa d'adorn ressaltada perimetral, i per la barana balustrada del terrat, sobre el primer pis. Les dues façanes són llises, pintades, i hi destaca la manca d'eixos compostius en les obertures, totes situades en llocs diversos i de mesures diferents, possiblement a resultes de diverses reformes. Excepte les portes de l'establiment, la resta d'obertures de l'edifici, tant portes com finestres, són de llinda recta i compten amb un marc perimetral pintat. La façana és coronada per una senzilla cornisa de motllura de faixa, sobre la que hi ha la balustrada.

Les dues portes de l'establiment són vidrieres de fusta, antigues, amb una fulla practicable com a porta i una fulla fixa idèntica però més ample. Sobre aquestes fulles hi ha un doble envidrament horitzontal amb bastiment també de fusta, batent, de la mateixa època que la porta. La part entre aquest envidrament superior i l'intradós de l'arc està cegat amb planxes. L'establiment està retolat amb dues petites plaques de plàstic col·locades en la part cegada de cadascun dels accessos. Hi indica "Vermuteria del Tano".

INTERIORS

L'interior de l'establiment és format per una sala principal, situada entrant per ambdós accessos, una sala més petita situada al sud-oest i la rebotiga, situada al fons al sud.

Entrant pel c. de Bruniquer, a mà esquerra, després de l'accés pel c. de Joan Blanques, hi ha la barra, possiblement de la dècada de 1970 però reformada. Actualment té el sobre de fusta i el frontal folrat de làmines també de fusta. Antigament el frontal estava folrat amb làmines de plàstic

blanques i blaves, colors del R.C. Espanyol, del qual l'antic propietari era aficionat¹¹⁶. Al costat de la barra hi ha una antiga nevera de gel, d'obra, folrada amb rajoles vidrades de color marfil, i la paret enfront la barra està folrada d'un enrajolat vidrat de color verd, típic de la dècada de 1970.

L'espai de la sala és ocupat per diverses taules rodones i rectangulars, de ferro amb sobre de marbre, amb cadires de ferro d'estil tradicional, totes de factura força recent. La sala té un arrambador de cauxú o similar. Entre aquesta sala i la petita següent hi ha una estreta escala que puja al pis superior, tota ella amb caixa de fusta; enfront l'escala destaca una petita columna de ferro fos que suporta una jàssera.

La sala petita correspon a l'antic celler on hi havia les botes. Actualment en l'espai hi ha dues taules, idèntiques a les restants, i una lleixa a la paret oriental, per consumir. Destaca en aquesta sala la conservació d'algunes petites botes de vi i part d'altres botes, retallades com a ornament, suportades en bastiments de fusta. En una lleixa es conserven les mesures per vendre el vi a doll.

El sostre de la sala és d'obra, llis, mentre que el de la sala petita conserva un sostre de revoltos sobre bigues de fusta de perfil motllurat. El paviment del local és de terratzo, clar.

L'establiment està decorat amb diversos i variats cartells, fotografies i pintures a la tempera; hi destaca una col·lecció d'antics rellotges despertadors, en bona part facilitats pels clients i veïns, així com altres d'ulleres o d'esquelles.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats calents.
CELLER	
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, màquina de tabac.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici data aproximadament de la segona meitat del s. XIX. Segons les dades cadastrals data de 1860.
Es diu que la bodega té orígens de l'any 1927 com a botiga d'olis i vins ¹¹⁷ .
L'establiment consta com a mínim des de l'any 1939, quan està a mans de Ramon Enrich Silvestre. L'establiment es situava en el núm. 26 del c. Bruniquer, que correspon a l'actual núm. 30. L'any 1949 segueix sent regentat per Ramon Enrich ¹¹⁸ .
Com a mínim des de l'any 1958 la bodega va passar a mans de Pere Esteve ¹¹⁹ . Aleshores s'anomenava "Bodega Esteve" i tenia malnoms com "Can Llaunes", "Can Mosques", "Ca la Guarra" i "Can Misèries" ¹²⁰ .
El Sr. Esteve va mantenir la bodega fins l'any 1991, quan la va traspasar a l'actual propietari, Sr. Cayetano Gabernet Maldonado, antic treballador de l'establiment. El Sr. Gabernet va mantenir la venda de vi a granel durant els tres primers anys. El nom actual de la bodega va ser

¹¹⁶ Segons informació de l'actual propietari, Sr. Cayetano Gabernet, i antiga fotografia que ell mateix conserva.

¹¹⁷ Ajuntament de Barcelona, *Comerços amb història del Districte de Gràcia*, document digital, 2015; <http://mededebebe.com/la-vermuteria-del-tano-joan-blancs-17/>

¹¹⁸ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 1281 i 1281/1949.

¹¹⁹ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 11.

posat primer popularment, en referència al nom del propietari, i després oficialment¹²¹.

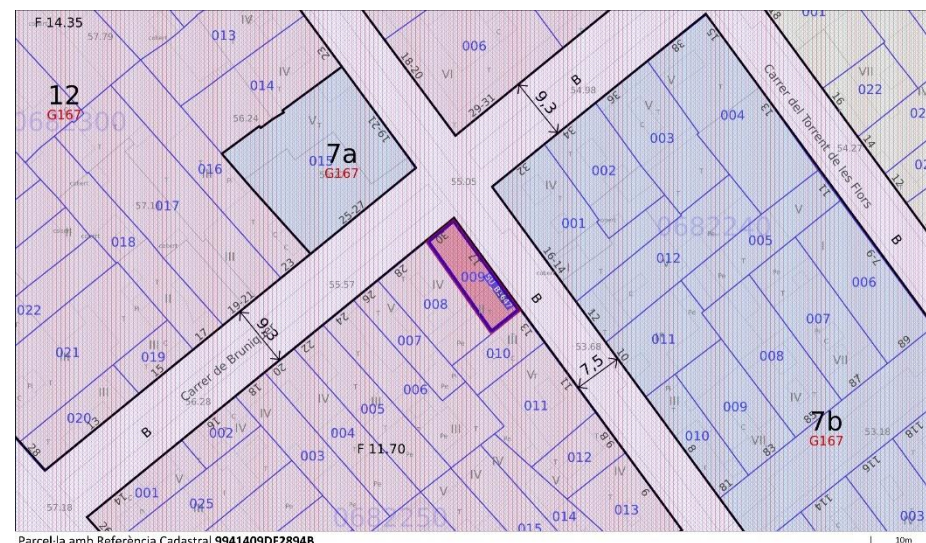
BIBLIOGRAFIA

Ajuntament de Barcelona, <i>Comerços amb història del Districte de Gràcia</i> , document digital, 2015.
Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), <i>Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona</i> , Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.
<i>Dionysos</i> , núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 11.
Torrents, Anna; "La ruta del vermut", <i>La Vanguardia</i> . Què fem, 19.08.2011.
http://www.independent.cat/2011/07/21/la-vermuteria-del-tano-ja-es-oficial/

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 1281.
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 1281/1949.

PLÀNOL DE SITUACIÓ

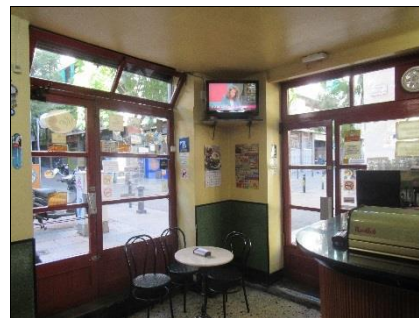

Parcel·la amb Referència Cadastral 9941409DF2894B

¹²⁰ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Cayetano Gabernet.

¹²¹ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Cayetano Gabernet i <http://mededebebe.com/la-vermuteria-del-tano-joan-blancs-17/> i <http://www.independent.cat/2011/07/21/la-vermuteria-del-tano-ja-es-oficial/>

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA CAL PEP

[18]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA CAL PEP		
Adreça	C. de Verdi, 141		
Districte/Barri	06. Gràcia		
Ref. Cadastral	9344805DF2894C		
Coordenades (ETRS89)	X	429270	Y 4584268
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000			

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos esquerra
N. plantes actual	PB+2	PB+altell
Època	Ca. 1875 / 1948	1950
Estil	Classicista / Racionalista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020.
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	
Interiors	Sostre de revoltons, sobre biguetes de ferro. Antic altell de fusta. Conservació d'antigues botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa a la planta baixa d'un edifici entre mitgeres de dos pisos l'aspecte del qual sembla respondre a una evolució arquitectònica i el celler conserva una atmosfera d'antigor a través de la conservació d'alguns elements antics i d'una característica decoració.

EXTERIORS

L'edifici es compona de planta baixa i dos pisos i destaca per la divergència d'estils entre la planta baixa i els pisos.

La planta baixa és d'estil neoclàssic romàntic, propi del segle XIX, amb el portal d'arc de mig punt centrat i destacat per un fals adovellat realitzat a través de regates. A cada costat del portal hi ha les obertures rectes de dos locals comercials. La paret és llisa, amb fals carreuat incís, i pintada.

De les plantes superiors destaca un sobresortit central d'obra, a manera de galeria, que ocupa els dos pisos, i els dos laterals realitzats amb obra vista de maó. Disposa d'una composició de quatre eixos d'obertures, rectes, una a cada lateral i dues centrades en la galeria, que trenquen amb l'ordre de la planta inferior. Els pisos s'inicien amb una motllura amb una banda estriada simulant un dentellat i acaben amb una cornisa suportada per permòdols, coronada per una barana d'obra.

La divergència d'estils i de composició entre plantes pot respondre al manteniment de l'obra original de darreries del s. XIX a la planta baixa i una refacció de mitjan s. XX a les plantes superiors.

L'establiment disposa d'un porta de fusta envidrada, de factura recent, formada per la fulla central practicable i dos laterals fixes en diagonal, formant un rebedor exterior. A sobre hi ha un doble vidre horitzontal, batent, també amb muntants de fusta. Entre aquests vidres i la porta hi ha el rètol de l'establiment, de plàstic, de duu escrit "CA'L PEP. BAR BODEGA".

INTERIORS

L'interior de l'establiment és constituït per una llarga sala rectangular, al centre de la qual hi ha un altell, i al fons hi ha la cuina i part de magatzem.

De l'establiment destaca especialment la profusa i heterogènia decoració que folra totes les parets, la majoria objectes antics de la segona meitat del segle XX. Hi ha des de col·leccions d'eines de varis oficis, domèstiques, antigues mesures, cartells variats de les dècades de 1970 i 1980, rajoles, cendrers, etc. Penjant del frontal de l'altell es conserva un antic salvavides mariner, circular, que

duu escrit “Bodega Pepe”, que ja estava al mateix lloc en la dècada de 1980.

Entrant a mà esquerra es conserven els bastiments de suport de les botes de vi, que avui dia encara n'hi ha de petites. A mà dreta, els prestatges també són els antics, plens d'ampolles i d'objectes. El moble de fusta que serveix de mostrador, arrambat a la dreta també de les dècades de 1970 o 1980, amb el sobre canviat¹²².

A la part central destaca l'altell, amb escala de fusta, sota el que hi ha un bastiment amb tres botes de vi d'uns 220 l i enfront tres botes dretes, per consumir. Al fons de la sala hi ha diverses taules de fusta, algunes també antigues i prestatges amb col·leccions de ceràmica, vidre o trofeus.

El sostre de l'establiment és de revoltos recolzats en biguetes de ferro. El paviment és recent, de rajoles de gres. La nevera del local és de factura recent, no conserva l'antiga.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats calents, plats freds.
CELLER	Vi negre, ganesa, blanc, moscatell, oporto i vermut
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, màquina escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici original del lloc va ser construït aproximadament entre el tercer i darrer quart del segle XIX, durant el creixement del barri. En un plànol de 1889 l'edifici apareix dibuixat ¹²³ .
L'any 1894 Francisco Samsó sol·licita permís per pintar la façana ¹²⁴ .
Segons les dades cadastrals l'edifici data de 1948. És probable que l'edifici actual correspongui a una refacció de l'edifici original. Els revoltos sobre biguetes de ferro de l'establiment indiquen que difícilment correspongui a l'obra original.
Es diu que l'establiment va ser inaugurat el 1937 ¹²⁵ o 1941 ¹²⁶ pel tal Pep, Josep Barberán ¹²⁷ , que donà nom a l'establiment. Informació no recolzada per documentació.
De l'any 1950, posterior a la probable reforma de l'edifici, consta la llicència per bodega a nom d'Àngela Clarasó Viñas ¹²⁸ .
De l'any 1952 consta una llicència per la venda d'ultramarins i comestibles a nom de la mateixa Àngela Clarasó ¹²⁹ .
L'any 1955 Lluís Elies i Rams sol·licita la reparació de la vorera de l'edifici ¹³⁰ .
L'any 1958 consta com a botiga de vins a nom d'Àngeles Clarasó ¹³¹ .
De l'any 1962 hi ha una nova llicència per bodega a nom d'Àngela Clarasó ¹³² .
En les darreres dècades l'establiment va estar a càrrec de Josep Barberán, anomenat Pep o Pepe, que donà nom a la bodega ¹³³ .

¹²² L'aspecte de la dècada de 1980 es pot observar en diverses fotografies que l'establiment conserva penjades.
¹²³ Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. C02.03 C02.03 Subcol·lecció de plànols urbans zonals. Núm. reg. 25093. Plano General de Alineaciones de la Villa de Gracia.
¹²⁴ Arxiu Municipal del Districte de Gràcia. 6.7 Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 1894 478
¹²⁵ <https://www.timeout.cat/barcelona/ca/restaurants-cafes/bar-bodega-cal-pep>
¹²⁶ <http://www.enocasioneseobares.com/bares/bodega-cal-pep/>
¹²⁷ Segons l'actual propietari, Sr. Rafael Ortiz, que també diu que la bodega data de 1937.

Des del 2008 la bodega és regentada per Rafael Ortiz Moreno, que ja hi treballava des de l'any 1985¹³⁴.

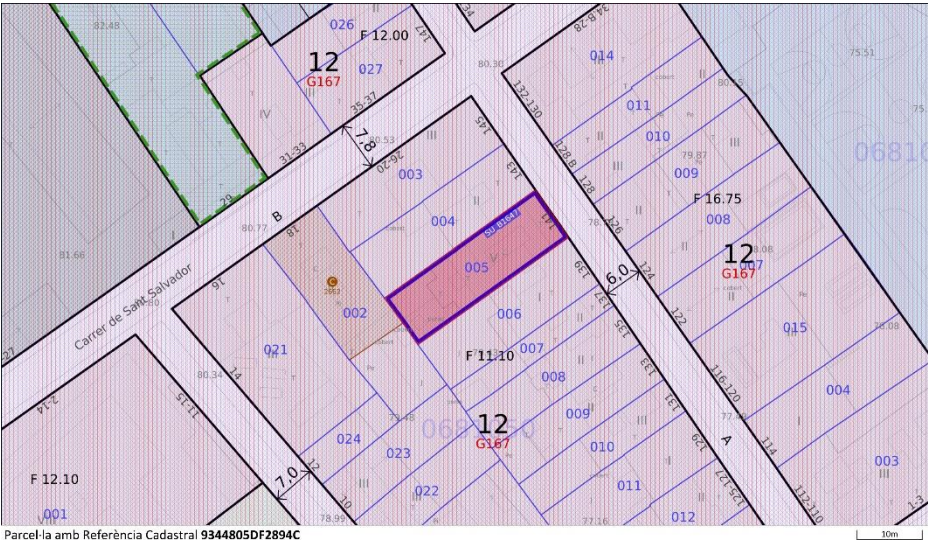
BIBLIOGRAFIA

Dionysos, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 10.
Winterhalder, A., “El ocaso de las bodegas”; <i>La Vanguardia. Vivir Barcelona</i> , 7.01.2002.
http://www.enocasioneseobares.com/bares/bodega-cal-pep/
https://www.timeout.cat/barcelona/ca/restaurants-cafes/bar-bodega-cal-pep

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal del Districte de Gràcia. 6.7 Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 1894 478
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 18762.
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q136 Foment / Interior. Núm. exp. I-3282

PLÀNOL DE SITUACIÓ

¹²⁸ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 18762.
¹²⁹ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 18762.
¹³⁰ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q136 Foment / Interior. Núm. exp. I-3282
¹³¹ Dionysos, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p.10.
¹³² Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 18762.
¹³³ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Rafael Ortiz.
¹³⁴ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Rafael Ortiz.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA CASAS

[19]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA CASAS		
Adreça	C. de la Providència, 91		
Districte/Barri	06. Gràcia		
Ref. Cadastral	9846117DF2894F		
Coordenades (ETRS89)	X	429776	Y 4584434
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000			

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos
N. plantes actual	PB+2	PB+altell
Època	Ca. 1870	1960
Estil	Classicista / Racionalista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020. El propietari no permet fer fotografies.
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	
Interiors	Sostre de revoltos, sobre bigues de fusta, parcial. Conservació de botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment, situat en la planta baixa d'un edifici entre mitgeres, conserva un cert aire d'antigor però no conserva elements rellevants.

EXTERIORS

L'edifici es compon de planta baixa i dos pisos, amb el front del local de la planta baixa avançat del plom de façana dels pisos, que estan enretirats de la línia de carrer.

L'edifici, construït en la segona meitat del segle XIX, sembla haver sofert diverses reformes. Els pisos s'organitzen a través de tres eixos d'obertures. El segon pis conserva la factura original, neoclàssica, amb les finestres guarnides amb vasa d'adorn ressaltada de la que pengen unes perles en cada lateral. A sobre cada finestra hi ha respiralls el·líptics amb guarniments vegetals. Més amunt, coronant la façana, hi ha una cornisa motllurada i a sobre una barana llisa. Per contra, les finestres del primer pis semblen haver estat modificades, essent més amples que les del segon pis, sense contorn remarcant i sobre la llinda disposen d'un caixó volat de factura més recent.

La planta baixa, on hi ha l'establiment, sembla haver sofert també moltes reformes, ja que malgrat conservar un sostre antic de revoltos amb bigues de fusta, l'aspecte és les darreres dècades del segle XX. Hi ha quatre obertures, una finestra a l'esquerra, l'accés a l'habitatge i dos locals, totes rectes i sense cap tret rellevant.

L'accés de l'establiment és a través d'una vidriera sobre muntants de fusta, d'entorn el tercer terç del segle XX, amb la porta practicable centrada i dos laterals més estrets al costat. Està protegida per una persiana metàl·lica. Conserva el marxapeu del llindar antic, de marbre blanc.

L'establiment no disposa de rètol, sinó que està únicament indicat en el front del tendal que cobreix l'accés. Hi duu pintat "BODEGA NADAL".

INTERIORS

L'interior de l'establiment és constituït principalment per dues sales, una situada enfront la porta i l'altra al fons, separades per una jàssera i part d'un paret mitgera.

En el primera sala destaca la conservació de l'antic sostre de revoltos recolzats sobre bigues de fusta. A l'esquerra hi ha la barra, d'alumini, recent, darrera la que hi ha una nevera també d'alumini. A la dreta hi ha diverses taules, de ferro amb el sobre de fusta, i una bota dreta, per consumir. Sobre aquestes destaca la conservació d'un bastiment de fusta que suporta part d'antigues botes

de vi.

La sala del fons disposa d'un fals sostre, recent, i l'espai és ocupat per diverses taules, sense res destacable,

Entre ambdues sales hi ha un bastiment d'acer que suporta diverses botes de vi, en ús, que és proporcionat a través d'un entubat amb aixetes situades en el lateral de la paret mitgera.

El paviment de l'establiment és de terratzo. La decoració és formada per diversos cartells publicitaris de begudes i alguns records.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats calents, plats freds.
CELLER	Vi negre, ganesa, blanc, dolços.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, màquina de tabac, màquina escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

Segons les referències cadastrals, l'edifici data de 1870.
Hi ha constància de l'existència d'un botiga en el lloc l'any 1925 ¹³⁵ .
La bodega va ser establerta l'any 1960 ¹³⁶ per la família Casas. Avui dia és regentada per Antoni Casas, segona generació, amb el recolzament del fill, tercera generació ¹³⁷ .

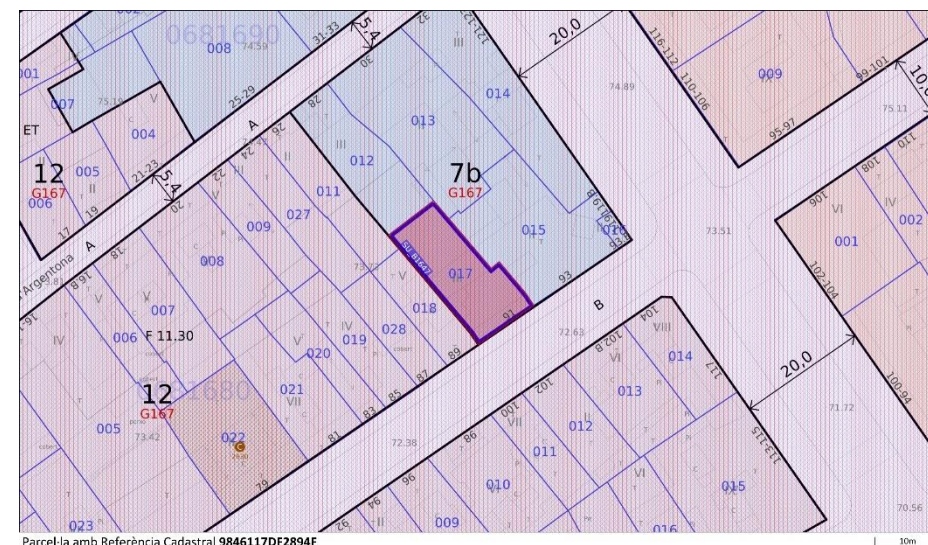
BIBLIOGRAFIA

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), <i>Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona</i> , Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.
<i>La Vanguardia</i> , 15 de setembre de 1925.
Vilallonga, Isabel de; "Las bodegas se resisten a desaparecer"; <i>La Vanguardia</i> , Revista, 25 de març de 2007
https://cat.elpais.com/cat/2019/07/12/estilo/1562928396_264305.html
http://mededebebe.com/bodega-casas-providencia-91/

DOCUMENTACIÓ

--

PLÀNOL DE SITUACIÓ

Parcel·la amb Referència Cadastral 98461170F2894F

¹³⁵ *La Vanguardia*, 15 de setembre de 1925, p. 26.

¹³⁶ Segons informa una placa de fusta penjada en el propi establiment.

¹³⁷ https://cat.elpais.com/cat/2019/07/12/estilo/1562928396_264305.html

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

138

¹³⁸ Totes les fotografies procedeixen de:
<https://es.foursquare.com/v/bodega-casas/>
<https://www.facebook.com/bodegacasas/>
<https://www.google.com/maps/>

BODEGA COSTA BRAVA

[20]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA COSTA BRAVA		
Adreça	C. de l'Alzina, 58		
Districte/Barri	06. Gràcia		
Ref. Cadastral	9545201DF2894F		
Coordenades (ETRS89)	X	429391	Y 4584371
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000			

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres cantoner	Local baixos esquerra
N. plantes actual	PB+2	PB
Època	Ca. 1940	Ca. 1958
Estil	Racionalista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020. L'establiment està en obres, no pot efectuar-se la visita.
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 80 anys.
Exteriors	Portes vidrieres i bastiments de fusta, antics, comuns.
Interiors	Paviment de rajoles hexagonals. Conservació de botes de vi. Antiga nevera, de fusta.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa en un edifici racionalista de mitjan segle XX i de l'antiga bodega en roman poc més que el paviment, que confereix cert aspecte d'antigor al local.

EXTERIORS

L'edifici es un bloc cantoner de planta baixa i quatre pisos, de factura moderna, del que en destaca principalment el volum sobresortint de la part central de les dues façanes, edificat a manera de tribuna, i el canvi de parament entre els laterals d'aquesta paret central, que són d'obra vista de maó, i la resta de l'edifici, que presenta un carreuat de pedra artificial. Els pisos presenten cinc eixos d'obertures en cada façana, tres a la franja central i una cada lateral d'aquesta. Malgrat el racionalisme de l'obra, totes les obertures mostren una reminiscència neoclàssica a través de perímetres ressaltats, suportats per mènsules i en alguns casos (pis principal i finestres de la tribuna) amb tarja o mitges esferes estriades en la llinda.

La planta baixa presenta quatre obertures en cada façana, rectangulars, les dues centrals més estretes que les laterals. Totes són pertanyents a locals comercials, tret d'una que el portal de l'edifici.

L'establiment ocupa les dues obertures meridionals de la façana occidental, del carrer de l'Alzina. En la de l'esquerra hi ha una porta vidriera de dos fulles, amb vidre horitzontal a la part de sobre. Ala de la dreta correspon a la porta de la bodega, amb una fulla batent a l'esquerra, que és la pròpia porta, una fulla fixa a la dreta i també un vidre batent horitzontal a sobre. La porta és de fusta, relativament antiga.

A la part superior de l'obertura esquerra hi ha el rètol de l'establiment, de plàstic, en caixó de perfils d'alumini. S'hi llegeix "BAR BODEGA COSTA BRAVA".

INTERIORS

L'interior de l'establiment està format per una sala i al fons la rebotiga, on hi ha la cuina.

En la sala hi ha una desena de taules, de fusta rodones i de ferro amb sobre de marbre, relativament antigues. Entrant a la dreta hi ha la barra, reformada, i al darrera lleixes amb ampolles de licors. Al fons del local es conserva una antiga nevera de fusta, sobre la que hi ha un petit moble amb quatre petites botes de vi. A l'esquerra de la nevera hi ha una prestatgeria on hi ha col·locades

tres botes de vi en vertical. Les botes, sense ús, són el restant de l'antiga bodega.

Destaca el paviment d'aquesta sala, de rajoles hexagonals, datable aproximadament de mitjan segle XX. El sostre de l'establiment és fals i recent. La decoració està formada principalment per diversos quadres de pintures.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds.
CELLER	
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'any 1958 consta un celler de vins regentat per Joan Circuns ¹³⁹
L'any 2004 va passar a mans de l'Albert ¹⁴⁰ .
L'any 2011 va passar a mans d'en Xavi Batlló ¹⁴¹

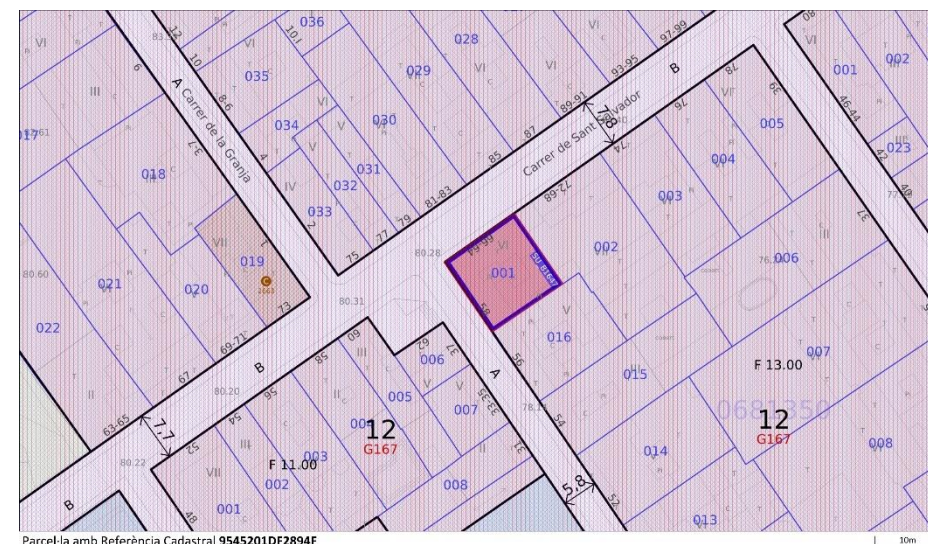
BIBLIOGRAFIA

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), <i>Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona</i> , Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.
<i>La Vanguardia</i> . Què fem. 11 de maig de 2012, p. 5
https://theobjective.com/further/bodegas-gracia-barcelona/
https://www.timeout.cat/barcelona/ca/musica-nit/costa-brava

DOCUMENTACIÓ

--

PLÀNOL DE SITUACIÓ

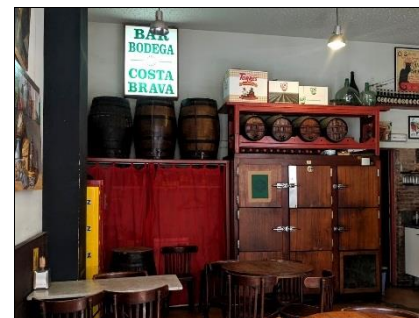

¹³⁹ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p.10.

¹⁴⁰ <https://www.timeout.cat/barcelona/ca/musica-nit/costa-brava>

¹⁴¹ <https://theobjective.com/further/bodegas-gracia-barcelona/>

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

142

¹⁴² Totes les fotografies procedeixen de:

<https://theobjective.com/further/bodegas-gracia-barcelona/>
<https://www.facebook.com/barbodegacostabrava/>
<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/musica-nit/costa-brava>
<https://www.google.com/maps>

BODEGA MANOLO

[21]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA MANOLO		
Adreça	C. del Torrent de les Flors, 101		
Districte/Barri	06. Gràcia		
Ref. Cadastral	9745310DF2894F		
Coordenades (ETRS89)	X	429648	Y 4584402
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000			

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos
N. plantes actual	PB+2	PB
Època	1881	Ca. 1950
Estil	Popular / Classicista	
Autor	Eudald Pagès / Ramon Jané	

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020
DATA REVISIO:	

IMATGES PRINCIPALS

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	Portes vidrieres i bastiments de fusta, antics, comuns.
Interiors	Rosetó central de l'antic sostre de guix motllurat.
	Conservació de botes de vi sobre bastiments antics.
	Antiga nevera, d'obra.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa en un edifici d'estil parcialment popular i parcialment classicista romàntic del segle XIX i conserva diverses característiques de l'antic celler.

EXTERIORS

L'edifici és de planta baixa i pis, amb parament llis a la planta baixa i estriat a la planta pis. No hi ha simetria en el eixos de les obertures. La divergència entre els estils i la composició de cada planta respon a dues obres diferents acreditada per la documentació.

La planta baixa presenta dues obertures: a l'esquerra el portal de l'edifici, estret i d'arc escarser, i el de la dreta, ocupat per l'establiment, ample i de llinda recta. Ambdós disposen d'una vasa d'adorn ressaltada pintada de color ocre i entre els dos accessos hi ha una falsa obertura amb el mateix perímetre ressaltat.

La planta pis presenta tres finestres balconeres que s'obren a un balcó corregut amb la llosana motllurada. Les finestres tenen també el mateix perímetre ressaltat, amb els angles superiors, en aquest cas, ornamentats amb una flor. En el coronament de l'edifici destaca un fris amb requadres que presenten motius florals, situat entre una motllura de taló i la cornisa també motllurada. En el fris hi ha tres respiralls amb motius vegetals.

A l'exterior l'establiment disposa d'una vidriera de fusta, antiga, amb el panell inferior de plafó. És de tres fulles, la central lleugerament més ample, que és la pròpia porta. A sobre hi ha una tarja amb vidre horitzontal, batent, també sobre un antic bastiment de fusta.

El rètol de l'establiment està penjat a la paret de la façana i és de factura recent; un dibuix sobre un perfil d'acer que duu escrit "BODEGA MANOLO".

INTERIORS

L'interior de l'establiment està format principalment per dues sales i, al fons, la cuina.

La primera sala, enfront la porta, disposa d'un espai a la dreta amb dues taules metàl·liques, a l'esquerra hi ha la barra, possiblement l'antiga reformada, amb el sobre de marbre i el frontal folrat amb làmines de fusta. En la paret darrera la barra hi ha diverses lleixes amb licors i a sobre destaca la conservació d'un bastiment de fusta que sustenta una desena de petites botes de vi antigues, en desús.

A la paret esquerra, després la barra, hi ha un altre bastiment, doble, que sustenta dues filades de 5 botes de vi d'uns 300 l. Contenen diversos vins que són venuts a granel. Seguidament hi ha un moble prestatgeria amb nou petites botes dretes. Enfront les botes grans, en la paret esquerra, es conserva una antiga nevera d'obra, amb diverses portes de fusta.

La sala del fons correspon a un menjador on hi ha diverses taules de fusta i de ferro amb sobre de marbre. Les parets disposen d'un alt arrambador de fusta, de cautxú o similar i de tesselles vidriades. Les parets d'aquest espai estan decorades amb diversos quadres, dibuixos i fotografies antigues. Entre ambdues sales hi ha una lleixa amb una col·lecció d'antigues ampolles de vi.

En la primera sala destaca la conservació del rosetó central de l'antic sostre de guix, format per un entrellaçat amb motius florals. El sostre no conserva les motllures perimetral. El sostre de la sala del fons és fals i recent. El paviment de tot l'establiment és també recent, de rajoles de gres.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats calents, plats freds.
CELLER	Vi negre, blanc, daurat.
CLIENTELA	Àmplia i variada,
ALTRES	Màquina de cafè

INFORMACIÓ HISTÒRICA

De l'any 1881 és la sol·licitud per edificar una casa de planta baixa, realitzada a nom de Pablo Amat Bosch. El mestre d'obres era Eudaldo Pagès Comas ¹⁴³ .
Del mateix any 1881 és també la sol·licitud per edificar el primer pis, presentada per Àngela Molist. El mestre d'obres era Ramon Jané ¹⁴⁴ .
L'any 1909 consta que en el baixos de l'edifici la Sra. Josefa Sans donava classes particulars de primera ensenyança a noies ¹⁴⁵ .
L'any 1921 consta una fusteria en el lloc que actualment ocupa la bodega ¹⁴⁶ .
L'any 1958 consta un celler de vins regentat per Pere Sabaté ¹⁴⁷ .
L'any 1961 la bodega va ser traspassada a Manuel Quirós Venero, que va proporcionar el nom a l'establiment. En la dècada de 1990 els seu fill va prendre el relleu ¹⁴⁸ .
Actualment és propietat de Manuel José Quirós Julià, fill de Manuel Quirós, i de la seva esposa Sílvia Casals ¹⁴⁹ .

¹⁴³ Arxiu Municipal del Districte de Gràcia. 6.7 Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 1881 29
¹⁴⁴ Arxiu Municipal del Districte de Gràcia. 6.7 Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 1881 337.
¹⁴⁵ Ajuntament de Barcelona, *Anuario estadístico de la ciudad de Barcelona*, Año VII, 1908, p. 191.
¹⁴⁶ La Vanguardia, 3 de desembre de 1921, p.21.

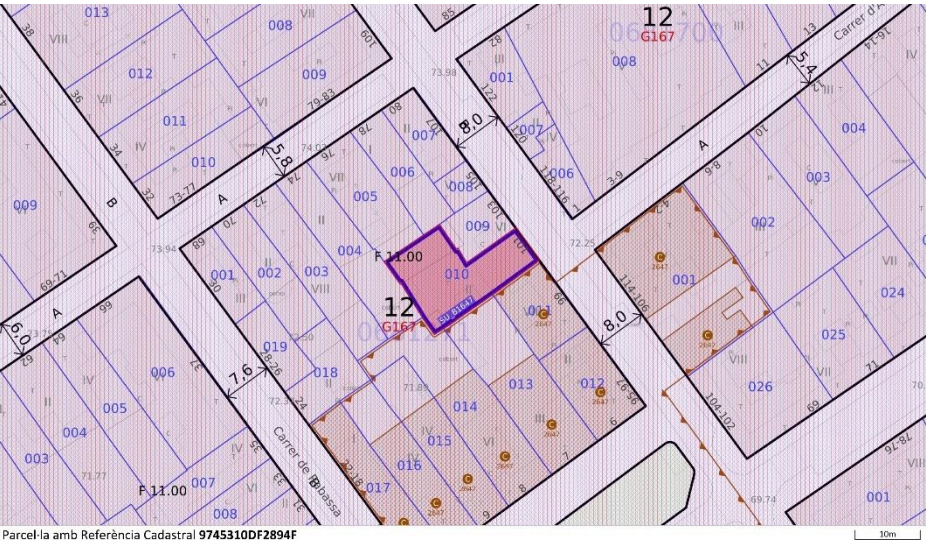
BIBLIOGRAFIA

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), <i>Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona</i> , Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.
Vilallonga, Isabel de, "Las bodegas se resisten a desaparecer"; <i>La Vanguardia</i> , Revista, 25.03.2007.
Col·lectiu 5 a la taula, "Antigua bodega de barrio"; <i>La Vanguardia</i> , <i>Vivir</i> , 18 de juliol de 2008.

DOCUMENTACIÓ

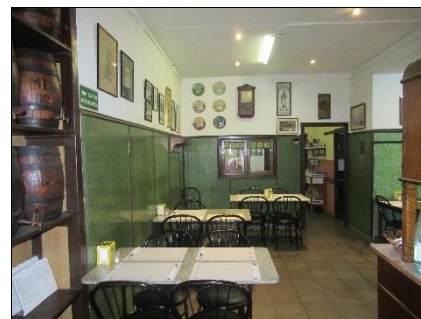
Arxiu Municipal del Districte de Gràcia. 6.7 Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 1881 29
Arxiu Municipal del Districte de Gràcia. 6.7 Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 1881 337.

PLÀNOL DE SITUACIÓ

¹⁴⁷ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p.13.
¹⁴⁸ Informació facilitada pels actuals propietaris, M. Quirós i S. Casals.
¹⁴⁹ Informació facilitada pels actuals propietaris, M. Quirós i S. Casals.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA QUIMET

[22]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA QUIMET
Adreça	C. de Vic, 23
Districte/Barri	06. Gràcia
Ref. Cadastral	9435304DF2893E
Coordenades (ETRS89)	X 429341 Y 4583412
Planejament	
Qualificació	
PEPPA 2000	

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos esquerra
N. plantes actual	PB+3	PB
Època	Ca. 1875	1953
Estil	Classicista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	Portes vidrieres i bastiments de fusta, antics, comuns.
Interiors	Paviment de rajola hidràulica, parcial. Sostre motllurat. Antiga nevera, d'obra. Conservació de botes de vi sobre bastiments antics.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa en un edifici d'estil popular amb trets del classicisme romàntic del segle XIX i conserva significatius elements de l'antic celler.

EXTERIORS

L'establiment es situa en un edifici de planta baixa i tres pisos, en el que destaca una façana notable racional malgrat les característiques d'un estil popular amb tocs classicistes. La façana es compon per quatre eixos d'obertures, totes amb vasa d'adorn perimetral lleugerament ressaltada, però totes amb formes rectes, sense més ornamentacions. Les llosanes dels balcons són també rectes. El toc clàssic el proporciona el carreuat de vores llises dels pisos superiors, no a la planta baixa, que és llisa, i la cadena cantonera dels laterals.

A la planta baixa hi ha dues grans obertures, de locals, la de l'esquerra, que ocupa la bodega, de llinda recta però amb un fals arc escarser marcat. La de l'esquerra és d'arc escarser. Aproximadament al centre hi ha la porta d'accés als habitatges.

En primer i el segon pis hi ha 4 eixos d'obertures: dues finestres amb balcó en els laterals i dues finestres comunes al centre. En el tercer pis hi ha únicament dues finestres rectangulars, amb l'eix longitudinal col·locat horitzontalment, situades en els marges laterals. L'immoble és coronat per una cornisa motllurada i una barana d'obra.

La porta de l'establiment és de fusta, antiga, formada per tres fulles vidrieres, amb plafó a la part inferior. La fulla central, més ample, és la pròpia porta, que conserva un antic tirador de barra. A la part superior de la porta hi ha una tarja de fusta de quatre panells, també antiga. El marxapeu és de marbre blanc i antic. Una persiana metàl·lica enrotllable protegeix l'accés.

El rètol de l'establiment és de plàstic, sobre caixó de perfils d'alumini. S'hi llegeix "BAR BODEGA QUIMET".

INTERIORS

L'interior de l'establiment està format principalment per una única sala. Al fons hi ha la cuina i el magatzem.

La sala és ocupada per una desena de taules, de ferro amb el sobre de marbre, amb cadires

metàl·liques, i també per una bota de vi dreta i una lleixa de fusta, per consumir, amb tamborets.

Entrant a mà dreta hi ha la barra, relativament antiga, amb sobre de marbre. Darrera la barra hi ha lleixes amb licors i a sobre hi destaca un bastiment de fusta que sustenta tres grans botes de vi, una de mitjana i cinc de més petites. Seguidament hi ha una antiga nevera d'obra, amb portes de fusta, i després dues antigues portes de fusta per a petits espais, un dels quals assenyala el bany.

A la paret esquerra hi ha en primer lloc una prestatgeria amb ampolles de vi a la venda i seguidament un bastiment que suporta 5 botes de vi petites. Al fons d'aquesta paret també hi ha un petit espai tancat per una antiga porta de fusta.

Destaca en l'establiment la meitat oriental d'aquesta sala, enfront la porta, on es conserva l'antic paviment de rajoles hidràuliques, amb dibuix geomètric, i els sostre motllurat amb rosetó central de motius florals i geomètrics, del que penja una antic llum de sis braços. Del sostre d'aquesta antiga habitació també es conserva el perímetre motllurat.

En canvi la meitat occidental de la sala presenta un paviment de ceràmica de gres i els sostre no conserva motlures. L'establiment està decorat amb diversos quadres, ampolles de vidre i entre d'altres, amb cartells diversos. Les parets disposen d'un arrambador de làmines de fusta.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats calents, plats freds.
CELLER	Vi negre, blanc, daurat, generosos, vermut.
CLIENTELA	Àmplia i variada,
ALTRES	Màquina de cafè

INFORMACIÓ HISTÒRICA

Consta que l'any 1917 hi havia una botiga en l'edifici ¹⁵⁰ .
En el mes de novembre de 1953 es concedeix llicència d'obertura d'una bodega a José Plaza González ¹⁵¹ .
En el mes de desembre de 1954 es traspasa el celler a Joaquim Vendrell Vendrell, que donarà el nom a la bodega ¹⁵² .
L'any 1960 es legalitza la instal·lació d'una nevera i un electromotor ¹⁵³ .
Cap a l'any 1970 el fill de Joaquim Vendrell, Eugeni Vendrell i Soler, comença prendre el relleu, per després fer-se'n càrrec, fins l'any 2010 ¹⁵⁴ .
L'any 2010 la bodega és traspassada als germans David i Carlos Montero, que segueixen essent els propietaris ¹⁵⁵ .

¹⁵⁰ *La Vanguardia*, 30 de juny de 1917.

¹⁵¹ *Gaset municipal de Barcelona*, Any XL, núm. 84, 30 de novembre de 1953, p.1231.

¹⁵² *Gaset municipal de Barcelona*, Any XLI, núm. 51, 20 de desembre de 1954, p.1086.

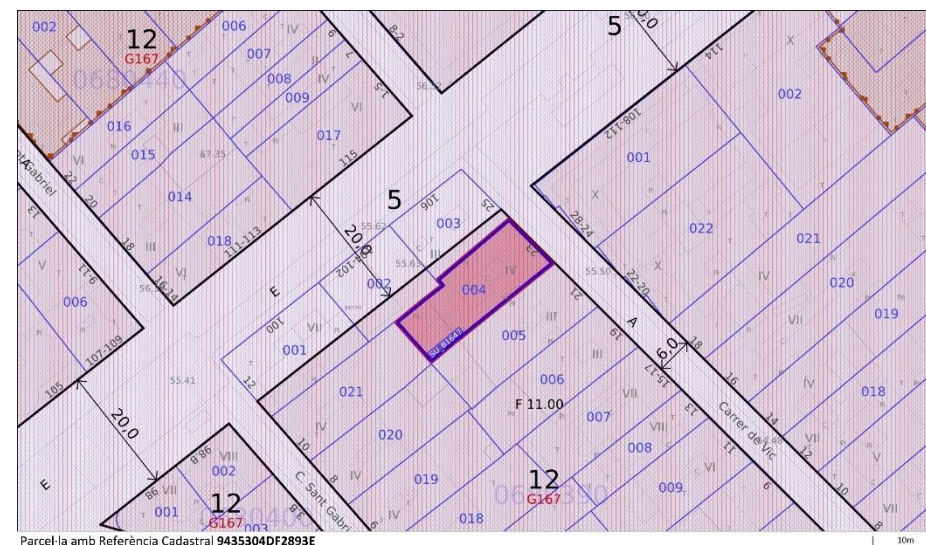
BIBLIOGRAFIA

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), <i>Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona</i> , Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.
Sancho, Xavi, "El retorn de la bodega"; <i>El País, Quadern</i> , 16.09.2010.
<i>Gaset municipal de Barcelona</i> , Any XL, núm. 84, 30 de novembre de 1953, p.1231.
<i>Gaset municipal de Barcelona</i> , Any XLI, núm. 51, 20 de desembre de 1954, p.1086.
<i>L'Independent de Gràcia</i> , núm. 347, 11 de juny de 2010, p. 15.

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 152893

PLÀNOL DE SITUACIÓ

¹⁵³ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 152893.

¹⁵⁴ Sancho, Xavi, "El retorn de la bodega"; *El País, Quadern*, 16.09.2010.

¹⁵⁵ *L'Independent de Gràcia*, núm. 347, 11 de juny de 2010, p. 15.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

CAN ROS

[23]

DADES GENERALS

Denominació	CAN ROS
Adreça	C. de Roger de Flor, 303
Districte/Barri	06. Gràcia
Ref. Cadastral	0241303DF3804A
Coordenades (ETRS89)	X 430141 Y 4584056
Planejament	
Qualificació	
PEPPA 2000	3218 - Conjunt Especial de l'Eixample

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres cantoner	Local baixos esquerra
N. plantes actual	PB+6	PB
Època	1932	1939
Estil	Noucentista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	
Interiors	Sostre de revoltons, parcial. Conservació de botes de vi sobre bastiments antics, amb pilars de fusta.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment forma part d'un gran edifici cantoner d'estil noucentista i, malgrat les reformes realitzades, manté algun tret de l'antiga bodega.

EXTERIORS

L'antiga bodega es situa en la planta baixa d'un edifici característic de l'Eixample Barceloní, situat en el xamfrà entre els carrers de Roger de Flor i de la Travessera de Gràcia. L'immoble és de sis pisos i destaca per la simetria dels eixos compositius, la gran quantitat de finestres, el coronament a través d'un frontó central curvilini en cadascuna de les façanes, sobre la barana, guarnit amb acroteris i les copes a manera de pinacle al cim dels angles.

De l'edifici cal assenyalar la combinació de formes restes i sinuoses, com la divergència entre el balcó corregut i recte de la planta principal i el balcó corregut sinuós del darrer pis, la utilització de pedra artificial per tots els guarniments de façana, com les mènsules que suporten les llosanes dels balcons, les vases d'adorn de totes de les finestres o les balustrades dels esmentats balcons correguts. En els angles de l'edifici hi ha plaques de pedra blanca que reinterpreten cadenes cantoneres. La façana s'organitza a través de 3 eixos d'obertures en el carrer Roger de Flor, 5 eixos en el xamfrà i 2 en la Travessera de Gràcia. Totes les finestres són de llinda recta. La façana dels pisos està arrebossada i insinua un carreuat marcat.

En la planta baixa hi ha un total de 7 obertures destinades a locals comercials, ben proporcionades respecte les dimensions i els eixos compositius, totes de llinda recta però simulant un carreuat d'arcada, i una obertura central, en el xamfrà, d'arc de mig punt, que és el portal de la finca. La planta baixa disposa d'un parament carreuat encintat.

L'establiment ocupa les dues obertures de la planta baixa de la façana del c. Roger de Flor. Els tancaments són tots formats per vidrieres de muntants d'alumini, sense elements antics. Exteriorment, de l'antiga bodega es conserva únicament el marxapeu de marbre.

Els rètols són recents, de plàstic metacrilat o similar. Es situen sobre cadascun dels accessos i en el primer s'hi llegeix "BAR BODEGA" i en el segon "Can Ros. Des de 1970".

INTERIORS

L'interior de l'establiment està format per dues sales i al fons la cuina. Entre les sales hi ha els banys.

En la primera sala, entrant a mà dreta, hi ha mitja dotzena de taules, de fusta, i a mà esquerra la barra. Part de les parets de la sala mostren el parament original, de maons, mentre que el sostre és fals, de plaques de guix. La barra és d'obra, folrada amb rajola ceràmica i sobre de marbre, tot recent.

Destaca especialment la conservació d'un bastiment de fusta angular, sobre la barra i entre les dues sales, que sustenta una dotzena de grans i antigues botes de vi, en us, que són l'element que remet a l'antiga bodega. El bastiment és suportat per una pilars de fusta amb capitell.

La sala del fons, ocupada també per diverses taules, destaca per la conservació del sostre de revoltos col·locats sobre biguetes de ferro. També s'observa parcialment el parament d'obra vista original.

Tot el paviment de l'establiment és de terratzo, possiblement de la dècada de 1970, i arreu hi ha un arrambador de rajoles ceràmiques, recent. La decoració de l'establiment és variada, amb records diversos, quadres amb antics bitlles moneda o elements de temàtica futbolística.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats calents, plats freds.
CELLER	Vi negre, blanc, daurat, moscatell, vermut.
CLIENTELA	Àmplia i variada,
ALTRES	Màquina de cafè, màquina de tabac.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici va ser construït l'any 1932, d'acord amb la tarja indicativa que hi ha en la façana. Eren terrenys de l'antiga masia de Ca l'Arquer, situada a l'oest i enderrocada a finals de 1934.
L'any 1935 consta una merceria en traspàs al núm. 303 del c. Roger de Flor ¹⁵⁶ .
L'any 1939 ja consta l'existència d'una bodega en el lloc ¹⁵⁷ .
L'any 1958 consta que la bodega és regentada per Ernesto Termes ¹⁵⁸ .
Entre els anys 1970 i 1971 la bodega va ser traspassada a Joan Ros, que proporcionà el nom actual la bodega. Joan Ros havia tingut una bodega al carrer Maria ¹⁵⁹ .
Els fills de Joan Ros progressivament es van incorporar a treballar en l'establiment, però finalment, cap a l'any 1992 se'n va fer càrrec únicament el fill Esteve Ros Casas, que es va jubilar l'any 2012.
Des d'aleshores l'establiment està a mans de cinc fills d'Esteve Ros, que també van començar a treballar progressivament al bar ¹⁶⁰ . L'establiment es gestiona actualment a través de la societat Bar Hermanos Can Ros, SL.

¹⁵⁶ *La Vanguardia*, 8 de març de 1935, p.34.

¹⁵⁷ *La Vanguardia*, 14 d'octubre de 1939, p.12

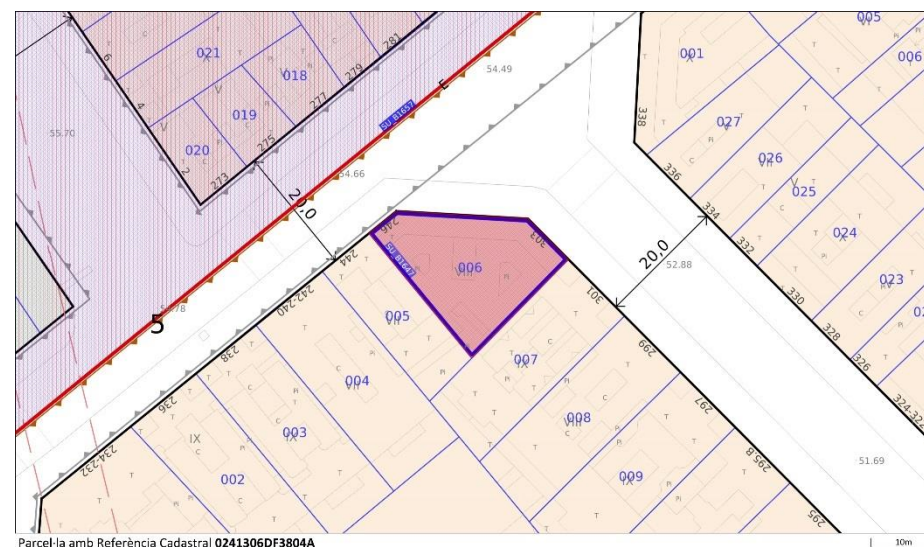
¹⁵⁸ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 14.

BIBLIOGRAFIA

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), <i>Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona</i> , Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.
<i>La Vanguardia</i> , 8 de març de 1935, p.34.
<i>La Vanguardia</i> , 14 d'octubre de 1939, p.12
<i>Dionysos</i> , núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 14.

DOCUMENTACIÓ

PLÀNOL DE SITUACIÓ

¹⁵⁹ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Cristian Ros Maldonado,

¹⁶⁰ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Cristian Ros Maldonado.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA MASSANA

[24]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA MASSANA		
Adreça	C. d'Horta, 1		
Districte/Barri	07. Horta-Guinardó		
Ref. Cadastral	0170406DF3807A		
Coordenades (ETRS89)	X	430049	Y 4586889
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000	2773 - Conjunt del carrer d'Horta 4760 - Conjunt de la vila d'Horta		

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres cantoner	Local baixos dreta
N. plantes actual	PB+1	PB
Època	s. XIX	1930
Estil	Popular	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Històric, anterior a 1960.
Exteriors	Porta de fusta, antiga, comuna.
Interiors	Sostre de revoltons i fals sostre antic motllurat. Antiga estructura de lavabo amb respiralls i armari raconer penjat. Arcs carpanells entre sales. Tota la fusteria antiga de l'establiment, principalment portes. Antiga nevera, de fusta. Conservació de botes de vi sobre bastiments antics, amb pilars de fusta.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa en la planta baixa d'una casa d'estil popular i manté bona part del seu caràcter històric.

EXTERIORS

La bodega està situada en la planta baixa d'una casa probablement construïda cap a primera meitat i mitjan del segle XIX. Es tracta d'un habitatge de planta baixa i pis que, pel sud, compta amb un barri, amb accés pel carrer del Tajo, núm. 2, que tanca la finca, on a l'interior hi ha diversos edificacions annexes i un petit pati. El portal del c. del Tajo és d'arc escarser, de maons, i a cada costat hi ha dues finestres.

La façana principal, la del c. d'Horta, és senzilla i amb escasses obertures. Presenta un acabat arrebossat pintat, amb el sòcol de color distingit. A la planta baixa hi ha dues finestres, sense emmarcaments, i l'accés a l'establiment, de llinda recta i remarcat per un emmarcament pintat. A la planta pis hi ha un balcó, amb llosana senzilla, i una finestra sobre l'eix d'una de les de la planta baixa. La façana és coronada per un ràfec pintat.

L'establiment conserva una porta antiga de fusta, de doble fulla, amb tres vidres a la part superior i plafó motllurat a la part inferior. La porta conserva un pany antic. El marxapeu és format per un graó de terratzo. En la façana, sobre la porta, hi ha el rètol de la bodega, que és de fusta, antic i pintat amb ombrejat. S'hi llegeix "BODEGA José Massana".

INTERIORS

L'interior de l'establiment és constituït per un entrada que amb funcions de celler i una sala al fons. Per l'esquerra hi ha la cuina i un pati amb edificacions annexes utilitzades com a magatzem.

Entrant a la dreta es conserva un antic bastiment de fusta, doble, amb suports de ferro, que suporta vuits botes de 400 l. dues de 60 l. i tres de més petites. Conserven el vi que es segueix venent a doll. A mà dreta hi ha una barra, antiga, de fusta, darrera la que hi ha una prestatgeria amb licors i les aixetes que ofereixen els vins generosos procedents d'una dotzena de petites botes, de 20 i 30 l. que hi ha a sobre, suportades per un altre bastiment de fusta amb tirants de ferro.

A l'angle nord-est d'aquesta primera sala es conserva una antiga nevera de fusta, de la marca Anglo. Entre la nevera i la barra hi ha la porta que condueix a la cuina, una doble vidriera de fusta, també antiga. El sostre d'aquesta primera habitació és l'original, de revoltos sobre bigues de fusta. El paviment és de terratzó.

La segona sala és ocupada per diverses taules de ferro amb el sobre de marbre i serveix de menjador. A l'esquerra disposa també d'una barra, angular, semblant a la primera, de fusta, amb el front folrat per làmines. A la dreta de la barra hi ha el bany, que és antic i compta amb respiralls circulars. Les parets d'aquesta sala disposen d'un arrambador de fusta, no molt antic. El sostre d'aquesta sala és fals, de guix, antic, possiblement amb entramat d'encanyissat. Està en molt mal estat en el moment d'efectuar-se la visita al lloc. Disposava d'una senzilla motllura perimetral. En la part superior de l'angle sud-oest hi ha penjat un antic armari raconer, sense portes. El paviment d'aquesta sala també és de terratzó, però més clar.

Aquesta habitació limita amb el petit pati interior de la finca a través d'un porta vidriera de fusta, també antiga. En el pati hi ha edificacions annexes amb tota la fusteria igual d'antiga.

Entre les dues sales, destaca també les obertures realitzades en la paret mitgera amb arc carpanell, que transmeten antiguitat a l'establiment.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats calents, plats freds.
CELLER	Vi negre, blanc, rosat, daurat, moscatell, generosos, vermut, vinagre.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, màquina de tabac, màquina escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

La bodega va ser fundada l'any 1930 per Pere Martí i Maria Xarau. Van arribar a Barcelona a finals del s. XIX. Pere Martí era llenyataire i carboner i en fer-se gran va decidir obrir el celler. El matrimoni vivia al núm. 3 del c. Horta, al costat de l'establiment. Maria Xarau era originària de Ripoll, motiu pel que tothom coneixia la bodega com "Can Ripollet" ¹⁶¹ .
Posteriorment la bodega va estar durant uns anys a mans del fill de Pere Martí, en Francisco Martí Xarau ¹⁶² .
Després de la Guerra Civil la bodega va passar a mans de la família Massana, procedent de Sant Pau de l'Ordal. Se'n va fer càrrec Josep Massana Cols, que va donar el nom actual a l'establiment. Treballaven amb ell la seva germana Maria i els seus cunyats Isidre ¹⁶³ .
A la mort de Josep Massana, l'any 1985, l'establiment el segueix portant la seva vídua, Carme Piqué Reverter, junt amb els seus cunyats Maria i Isidre.
L'any 1992 la Carme Reverter traspassa la bodega al seu nebot Jordi Massana i Massana, fill

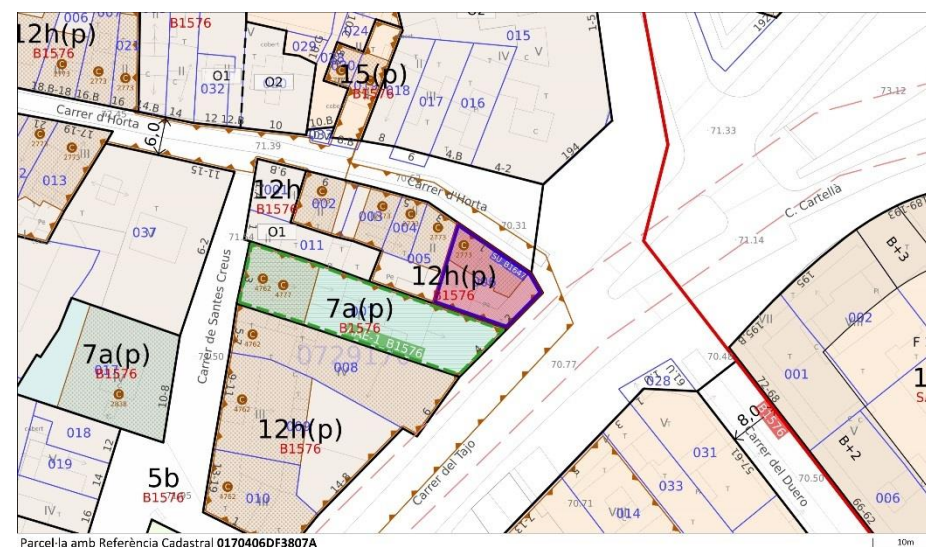
de l'Isidre ¹⁶⁴ .
A partir de l'any 1999, a la mort de Jordi Massana, el negoci el regenta la seva vídua, Crescència Ruiz Ortega.
A data d'avui la bodega segueix a mans de Crescència Ruiz i del seu cunyat Carles de la Prida, que ja treballava a l'establiment des de l'any 1996 ¹⁶⁵ .

BIBLIOGRAFIA

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), <i>Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona</i> , Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.
Vilallonga, Isabel de, "Las bodegas se resisten a desaparecer"; <i>La Vanguardia</i> , Revista, 25.03.2007
http://www.bodegamassana.com
https://memoriadelsbarris.blogspot.com/2014/02/can-massana-bodega-josep-massana.html

DOCUMENTACIÓ

PLÀNOL DE SITUACIÓ

¹⁶¹ <https://memoriadelsbarris.blogspot.com/2014/02/can-massana-bodega-josep-massana.html>

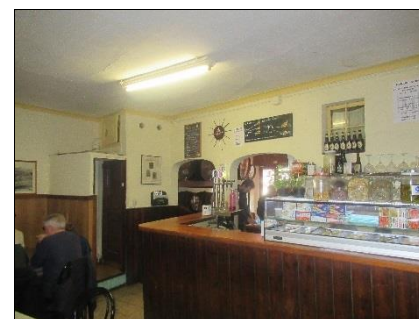
¹⁶² <https://memoriadelsbarris.blogspot.com/2014/02/can-massana-bodega-josep-massana.html>

¹⁶³ <https://memoriadelsbarris.blogspot.com/2014/02/can-massana-bodega-josep-massana.html>

¹⁶⁴ <http://www.bodegamassana.com/gui-som/?lang=ca>

¹⁶⁵ <http://www.bodegamassana.com/gui-som/?lang=ca>

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BAR LEPANTO

[25]

DADES GENERALS

Denominació	BAR LEPANTO		
Adreça	C. de Lepant, 440		
Districte/Barri	07. Horta-Guinardó		
Ref. Cadastral	0450701DF3805A		
Coordenades (ETRS89)	X	430392	Y 4584807
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000			

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres cantoner	Local baixos dreta
N. plantes actual	PB+10	PB
Època	1963	1973
Estil	Contemp. Escola de Barcelona	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	
Exteriors	Porta de fusta, antiga, comuna.
Interiors	Conservació de botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa en la planta baixa d'un edifici d'habitatges d'estil modern i pràcticament no disposa d'elements rellevants com establiment emblemàtic.

EXTERIORS

El bar està situat en el local de l'extrem sud de l'edifici, en la planta baixa. L'edifici és d'un estil arquitectònic adscribible en l'anomenada Escola de Barcelona. Es tracta d'un gran edifici de planta baixa i deu pisos caracteritzat per un parament d'obra vista de maons, unes faixes pintades de blanques que assenyalen cadascun dels pisos i els diversos balcons situats a l'interior del plom de les façanes.

L'edifici s'organitza a través de diversos eixos d'obertures de diverses mesures, totes de llinda recta i sense cap element ornamental. En la façana del xamfrà entre el c. de Lepant i la Ronda del Guinardó ressalten les diverses gàrgoles de pedra que sobresurten dels balcons. L'edifici és coronat per una barana d'obra pintada de blanc.

L'establiment es situa en el local dret dels tres que hi ha en la planta baixa de la façana del c. de Lepant. Es tracta d'un obertura de llinda recta, d'obra de maó vist com la resta de l'edifici.

En l'exterior, destaca la conservació de la fusteria antiga de l'establiment, formada per dues portes vidrieres de doble fulla, amb panells motllurats a la part inferior. Sobre les portes hi ha sengles targes envidrades, de fulles batents.

El nom de l'establiment està únicament indicat en el tendal situat sobre l'accés, que duu pintat "BAR LEPANTO".

INTERIORS

Per l'interior, l'establiment és constituït per la pròpia sala que conforma el bar i, al fons, espais destinats a cuina i banys.

La sala és aproximadament de planta quadrada i disposa de sis taules de ferro amb sobre de marbre. Entrant a la dreta hi ha la barra, d'alumini amb plafons ceràmics al frontal. Darrera la barra, en una paret enrajolada, hi ha diverses lleixes, de fusta i d'alumini, amb ampelles de licors.

En la paret oposada a la barra destaca una gran vitrina plena de trofeus, banderins, diplomes i

records del Club Amics Petanca Gaudí, nascut l'any 1979¹⁶⁶, que històricament ha tingut la seu en aquest establiment i segueix tenint-la.

En la paret del fons, enfront l'accés, destaca la conservació de set antigues botes de vi, de mida mitjana, actualment sense ús, que són l'únic element que remet a l'antiga bodega. Les botes estan col·locades sobre un bastiment de ferro.

El sostre de l'establiment és d'obra, enguixat, i el paviment és de terratzo, fosc. Les parets de la sala compten amb un arrambador de ceràmica.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats calents, plats freds.
CELLER	
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

Segons les dades cadastrals l'edifici va ser construït l'any 1963.
El bar-bodega va ser inaugurat l'any 1973 i fins l'any 2019 va estar regentat per Emilio Rodríguez i la seva esposa Teresa ¹⁶⁷ .
L'any 2019 va ser traspassat a Manuel Hernández Montalbo i Victoria Ojeda Castro, que són actuals propietaris del negoci ¹⁶⁸ .

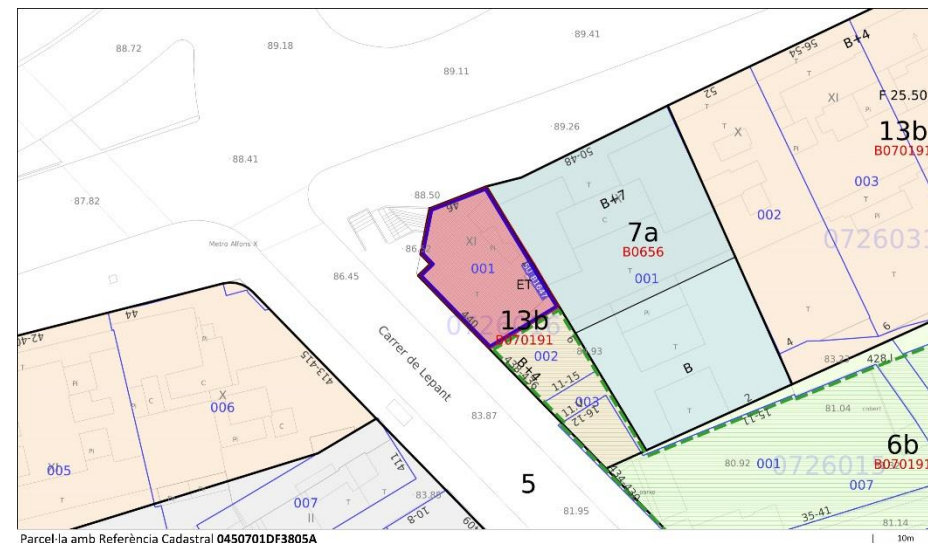
BIBLIOGRAFIA

https://beteve.cat/economia/bodega-massana-bar-bodega-lepanto-protégides/
https://www.laviejaciudad.travel/post/bar-bodega-lepanto-barcelona

DOCUMENTACIÓ

--

PLÀNOL DE SITUACIÓ

¹⁶⁶ <https://es-la.facebook.com/apgaudi/>

¹⁶⁷ Informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Victoria Ojeda.

¹⁶⁸ Informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Victoria Ojeda.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA EDUARDO

[26]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA EDUARDO		
Adreça	C. de Joaquim Valls, 66		
Districte/Barri	07. Horta-Guinardó		
Ref. Cadastral	1685418DF3818F		
Coordenades (ETRS89)	X	431511	Y 4588350
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000			

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos
N. plantes actual	PB	PB
Època	Ca. 1936	1950
Estil	Noucentista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	Exemple edificis originals del barri, escassament conservats.
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	
Interiors	Sostre de revoltons, sobre biguetes de ferro. Antiga nevera d'obra. Antiga barra d'obra, de quart de cercle. Conservació de botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa en un edifici de planta baixa d'estil noucentista i manté algunes característiques de l'antiga bodega.

EXTERIORS

La bodega està situada en un edifici entre mitgeres, únicament de planta baixa, que manté els seus trets originals.

La façana es compon per dues obertures: la porta, situada a la dreta, i una finestra, a l'esquerra. Ambdues obertures són de llinda recta i estan emmarcades amb una vasa d'adorn ressaltada, acabada en arc escarser i en la que s'hi ha pintat línies blanques simulant un carreuat.

Destaca en l'edifici el fris realitzat amb rajoles ceràmiques que tenen un dibuix escaquejat de quadres blancs i verds, situat entre una motllura i el ràfec. El ràfec també destaca per una decoració de petites esferes i dentellons. Tot és coronat per una barana que té un plafó de xarxa de peces ceràmiques de mig cercle.

L'accés de l'establiment està format per una vidriera d'alumini que forma un rebedor exterior, realitzat a base de dos panells fixes en els laterals i la porta al centre. Una persiana metàl·lica enrotllable protegeix l'accés. El rètol està col·locat en la part superior de l'accés i és una placa de plàstic en la que s'hi llegeix "BODEGA Eduardo. Desde 1954".

INTERIORS

L'interior de l'establiment és format per una única sala, aproximadament de 50m². Al fons hi ha la cuina i un pati.

En la sala destaca la notable alçada i el sostre de revoltons col·locats sobre biguetes de ferro. El paviment és de terratzo, de color clar, propi de la dècada de 1970 o inicis de la de 1980.

Entrant a mà esquerra hi ha la barra, de construcció força recent, d'obra, folrada amb rajoles de gres i amb el sobre de fusta. Darrera la barra hi ha un bastiment de fusta que sustenta set botes de vi de mides diverses. N'hi ha una de 700l. que es diu que té més de 70 anys. Les altres són de 360, 250 i 120l, procedents d'altres bodegues que en les darreres dècades han anat tancant. El bastiment i les botes són el testimoni de l'antiga bodega.

Entrant a mà dreta hi ha en primer lloc una bota dreta, amb objectes a sobre, tot com a decoració. Seguidament destaca la conservació d'una antiga nevera d'obra, folrada de rajoles ceràmiques de color verd, coronada per una franja granatosa, i amb vuit portes de fusta. Sobre la nevera hi ha una col·lecció de sifons i en les portes de fusta hi ha penjades antigues fotografies de la Prosperitat i Nou Barris. A la paret enfront la nevera hi ha una gran prestatgeria amb ampolles de vi a la venda.

A l'angle del fons a l'esquerra hi ha una barra de quart de cercle, amb el sobre de fusta i folrada amb les mateixes rajoles verdes i granatoses que la nevera, motiu pel que han de ser coetànies, d'entre les dècades de 1950 i 1960. Darrera la barra hi ha lleixes amb licors.

La resta de la sala és ocupada per dues taules rodones i una de rectangular, de ferro amb el sobre de fusta, i un parell de botes dretes, per consumir. També hi ha un parell de mobles prestatgeria amb més ampolles de vi.

L'establiment és decorat amb diversos quadres, cartells i objectes relacionats principalment amb la cultura del vi. Destaca una col·lecció, emmarcada i penjada, d'antics obridors d'ampolles.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds.
CELLER	Negre, blanc, daurat, generosos, vermut.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	

INFORMACIÓ HISTÒRICA

Segons les dades cadastrals l'edifici va ser construït l'any 1936. L'edifici podria ser lleugerament anterior, d'acord amb altres habitatges del carrer construïts en la dècada de 1920.
Anteriorment a ser bodega, sembla ser que l'establiment acollia un carboneria ¹⁶⁹ .
La bodega va ser fundada l'any 1954 per Eduardo Blesa, acompanyat per la seva dona Francisca Salina ¹⁷⁰ . Posteriorment va passar a mans del seu fill, també anomenat Eduardo ¹⁷¹ .
L'any 1957 José Ferrando Jané, probable propietari de l'edifici, va sol·licitar construir la vorera ¹⁷² .
L'any 1998 consta que està a mans de Nieves Lara ¹⁷³ .
Des de l'any 2001 la bodega està a mans d'Àngel Arruga i d'Àngeles Rios.

BIBLIOGRAFIA

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), *Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona*, Temes d'etnologia de Catalunya, 29,

¹⁶⁹ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Àngel Arruga.

¹⁷⁰ *La Prosperitat*, maig de 1998, p. 19. També <https://laproperitat100anys.wordpress.com/resum-reunions/comissio-del-centenari/acta-comissio-del-centenari-19-01-2019>.

Generalitat de Catalunya, 2018.

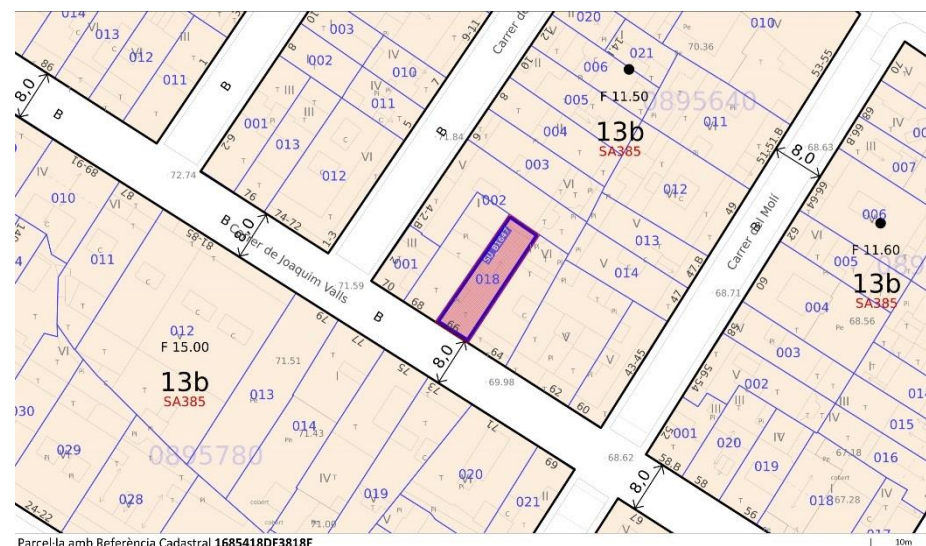
La Prosperitat, maig de 1998, p. 19.

<https://www.laviejaciudad.travel/post/bar-bodega-lepanto-barcelona>

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q143 Negociat d'obres públiques. Exp. 934/1957.

PLÀNOL DE SITUACIÓ

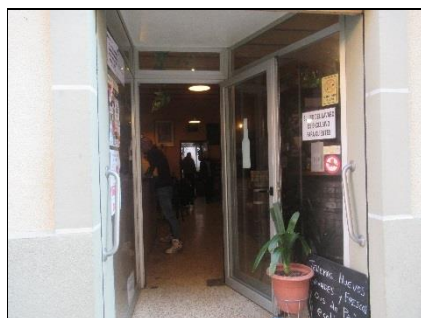

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

¹⁷¹ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Àngel Arruga.

¹⁷² Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q143 Negociat d'obres públiques. Exp. 934/1957.

¹⁷³ *La Prosperitat*, maig de 1998, p. 19

BODEGA LLUÍS

[27]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA LLUÍS
Adreça	C. de Pinar del Río, 74
Districte/Barri	09. Sant Martí
Ref. Cadastral	1462516DF3816C
Coordenades (ETRS89)	X 431380 Y 4586014
Planejament	
Qualificació	
PEPPA 2000	

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos esquerra
N. plantes actual	PB	PB
Època	1948	1956
Estil	Postguerra	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	Porta de fusta, antiga, comuna.
Interiors	Paviment de rajola hidràulica, amb decoració d'aigües. Nevera antiga, d'obra. Conservació de botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa en un edifici de planta baixa i tres pisos d'estil racionalista de postguerra i conserva bona part de característiques originals i el caràcter d'antigor.

EXTERIORS

La bodega està situada en el local esquerra de la planta baixa d'un edifici de tres pisos caracteritzat per un disseny racional amb elements ja evolucionats de la postguerra i trets encara d'èpoques precedents.

L'immoble destaca per la tribuna, de paret arrebossada, que ocupa gran part de l'espai central de la façana, en cadascun dels pisos, amb dues amplies finestres al front i dues finestres més petites als costats. En els laterals de la façana hi ha un eix de finestres amb el perímetre remarcant, a l'estil d'èpoques anteriors, sobre un parament d'obra vista pintat. Totes les finestres de l'edifici són comunes, de llinda recta.

Els pisos estan remarcats amb una motllura de filet que serveix de repulsiu de les finestres. L'edifici és coronat per un ràfec motllurat que disposa d'una barana de gelosia ceràmica.

A la planta baixa hi ha dos locals comercials en cada extrem i al centre el portal de l'habitatge, de porta estreta. Totes les obertures són comunes i el parament és arrebossat, amb un carreuat lleugerament marcat i pintat.

L'establiment conserva una porta vidriera antiga, probablement l'original, formada per tres fulles idèntiques amb el plafó inferior estriat. A sobre hi ha una finestra travessera, xarnera, també de fusta, amb tres vidres; en el vidre central hi ha un vinil que posa recorda el cinquantenari de l'establiment de l'any 2005.

El rètol de l'establiment està situat sobre l'accés i és una caixa de plàstic amb perfils d'acer en la que s'hi llegeix "BODEGA LLUÍS". A sobre hi ha un tendal també amb el nom de l'establiment en català.

INTERIORS

L'interior de l'establiment és format per un únic espai, rectangular, estret i allargat, ocupat en bona part per la botiga i al fons una zona de cuina i magatzem.

Entrant a mà dreta hi ha una espai utilitzat com a barra-mostrador, delimitat per una nevera d'alumini i on hi ha tres lleixes de marbre i una pica d'alumini. Hi destaca la paret revestida de rajoles vidrades de color blau, antigues. Seguidament hi ha un moble prestatgeria amb diverses ampolles de vi i de cava a la venda i al fons destaca una antiga nevera de gel, amb portes de fusta, amb la paret de fons aplacada també amb les mateixes rajoles de color blau.

A mà esquerra en primer lloc hi ha un antic armari de fusta, on hi ha el comptador, seguit per dues botes dretes i tres taules rodones, recents, per consumir. Sobre aquest espai hi ha lleixes de fusta amb ampolles a la venda. Seguidament hi ha un bastiment de fusta, triple, que sustenta 12 grans botes de 225 l. de les que es ven vi a granel. En un extrem del bastiment es conserven dues petites botes originals de la dècada de 1950, ornamentades amb un plafó de fusta decorat.

Destaca la conservació del paviment de rajoles hidràuliques originals de l'edifici, de color verd groguenc, amb decoració d'aigües. El sostre és pla, d'obra.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds.
CELLER	Negre, blanc, daurat, generosos, vermut.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

De l'any 1906 consta un sol·licitud de llicència per la construcció d'una casa al lloc, a nom de Juan Busquets. Segons els plànols, signats per Lluís Domènech i Montaner, la casa era únicament de planta baixa ¹⁷⁴ .
De l'any 1948 consta la concessió d'una llicència d'obres a José Salse pel número 44 del carrer de Pinar del Río ¹⁷⁵ . Ja que aquesta data concorda amb la de les indicada pel Cadastre per la construcció de l'edifici, la llicència ben probablement correspon a la construcció de l'immoble actual. Les obres van eliminar l'edifici preexistent.
L'establiment va ser fundat l'any 1955 per Lluís Barberà Rigola ¹⁷⁶ . La llicència d'obertura de la bodega porta data de 23 de gener de 1956 ¹⁷⁷ . Un document municipal d'activitats a nom de Lluís Barberà duu també la data de 1956 ¹⁷⁸ .
Consta que l'any 1958 l'establiment està a mans de José Salse ¹⁷⁹ . L'actual propietari explica que, efectivament, Josep Salse era el propietari de l'edifici i que va tenir la bodega un parell d'anys, abans de passar a la família Barberà. La informació és confusa respecte els documents.
De l'any 1958 és una llicència per la instal·lació d'un cambra frigorífica i motor en la bodega, atorgada a Lluís Barberà ¹⁸⁰ . La cambra és probablement l'encara existent en l'establiment.
En la bodega hi va col·laborar ben aviat la filla de Lluís Barberà, Maria del Pilar Barberà García,

¹⁷⁴ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Fo-2800/1906.

¹⁷⁵ Ajuntament de Barcelona, *Gaseta municipal de Barcelona*, Any XXXV, núm. 45, 8 de novembre de 1948, p. 1029.

¹⁷⁶ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Xavier Garcia Barbarà i els seus pares, Sra. Maria del Pilar Barberà i Roque Garcia.

¹⁷⁷ Document original emmarcat i penjat en l'establiment.

i el seu marit, Roque Garcia Peña, que a la mort del Sr. Barberà l'any 2000, es van fer càrrec de l'establiment¹⁸¹.

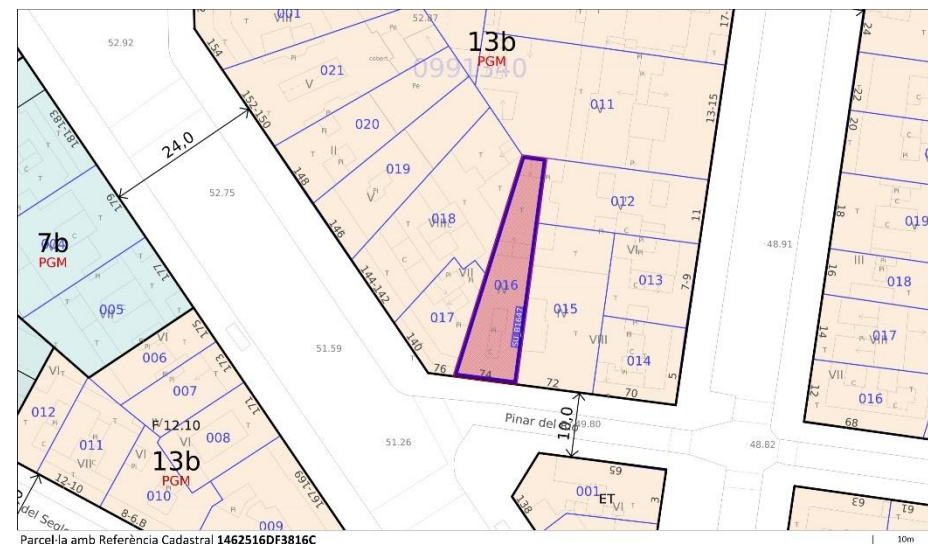
Actualment la bodega és regentada per Xavier Garcia Barbarà, fill de la Sra. Barberà i del Sr. Garcia¹⁸².

BIBLIOGRAFIA

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Fo-2800/1906
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 24668
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 132473

PLÀNOL DE SITUACIÓ

¹⁷⁸ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 24668

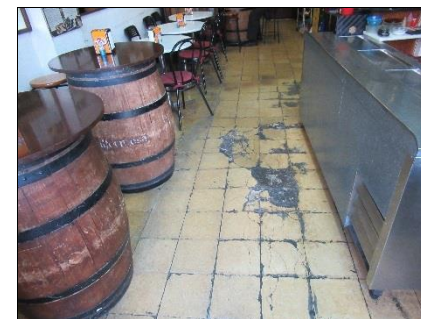
¹⁷⁹ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 13.

¹⁸⁰ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 132473

¹⁸¹ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Xavier Garcia Barbarà i els seus pares, Sra. Maria del Pilar Barberà i Roque Garcia.

¹⁸² Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Xavier Garcia Barbarà.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA CAROL

[28]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA CAROL		
Adreça	C. d'Aragó, 558		
Districte/Barri	10. Sant Martí		
Ref. Cadastral	2044101DF3824C		
Coordenades (ETRS89)	X	431865	Y 4584254
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000	3221 – Conjunt Especial de l'Eixample		

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres cantoner	Local baixos
N. plantes actual	PB+2	PB
Època	Ca. darrer quart s. XIX	1924
Estil	Classicisme romàntic	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	
Interiors	Sostre de revoltons, sobre bigues de fusta. Conservació de botes de vi. Porta de fusta del bany, antiga, comuna.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa en un edifici d'estil classicista i conserva escasses característiques de l'antic establiment, malgrat la preservació d'un cert ambient d'antigor.

EXTERIORS

El bar bodega està situat en un edifici de planta baixa i dos pisos d'estil classicista romàntic. La façana, angular, en el xamfrà els carrers d'Aragó i de la Independència, presenta 3 eixos d'obertures: una en el c. d'Aragó i dues en el xamfrà. Les obertures són totes de llinda recta i són un dels elements destacats de l'edifici, ja que presenten un emmarcament amb pedra artificial plenament neoclàssic: pilastres amb capitells compostos, llinda i llindar amb motius triangulars i ornamentació floral.

L'altre element destacat en la façana són les dues grans faixes blanques que assenyalen els pisos i la cadena cantonera simulada, també blanca. La resta de la paret és arrebossada i pintada; en la planta baixa hi ha marcat un fals carreuat. De l'immoble també cal destacar els permòdols que sostenen les llosanes dels balcons i la cornisa. Tot és coronat per una barana d'obra, en part balustrada, i per un badalot a la coberta que afronta amb el pla de façana.

A la planta baixa hi ha tres obertures, totes de llinda recta i amb vasa d'adorn ressaltada. La de l'esquerra, més gran, correspon a la de l'establiment, al centre hi ha el portal de l'edifici i a la dreta hi ha una obertura partida en porta, secundària, i finestra.

L'accés a l'establiment es format per una vidriera d'alumini, amb la porta a l'esquerra, un vidre aparador a la dreta i una tarja de finestra corredissa a sobre. El rètol és una caixa de plàstic amb perfils d'alumini que indica "BAR BODEGA Carol".

INTERIORS

L'interior de l'establiment és constituït per una sala principal, de sostre elevat, i un espai de cuina i magatzem situat a l'esquerra; al fons hi ha el bany.

Entrant a la dreta hi ha la barra, d'alumini, amb el frontal enrajolat. La barra és prolongada per un tram d'obra de maons, amb el sobre d'alumini, tot recent. Aquest espai segueix amb una nevera també d'alumini i un moble prestatgeria amb ampelles de vi a la venda. En la paret darrera la barra hi ha lleixes amb ampelles de licors.

Entrant a la dreta l'espai és ocupat per tres botes dretes i una taula, per consumir, amb tamborets de fusta. A sobre hi destaca un bastiment de bigues d'acer que sustenta cinc grans botes de vi, algunes en ús, que són el testimoni de l'antiga bodega.

Al fons hi el bany, que conserva una porta de fusta antiga, i hi destaca una part sobresortit de planta entresol, amb el forjat de revoltos sobre bigues de fusta. El sostre de l'establiment també és l'original de l'edifici, de revoltos col·locats sobre bigues de fusta. El paviment és de terratzo, de color clar, propi d'entre la dècada de 1970 i de la de 1980. Les parets de sala disposen d'arrambadors de factura recent. A l'establiment s'hi accedeix a través d'un llindar i graó que conserven lloses de marbre, de certa antiguitat.

En l'establiment hi destaca la col·lecció de centenars de clauers de temàtica diversa que pengen de les bigues i de la paret frontal de la planta entresol.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds.
CELLER	Negre, daurat.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, màquina escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici presumiblement data d'entorn el darrer quart del segle XIX, d'acord amb l'estil arquitectònic i els materials utilitzats. Les referències cadastrals indiquen que la construcció és de 1930, data que probablement correspon a una reforma.
En l'any 1924 en l'adreça consta que hi ha un bar anomenat "els Valensians" ¹⁸³ .
En l'any 1930 hi consta l'existència d'una botiga d'olis i sabons ¹⁸⁴ .
L'any 1939 l'establiment ja consta com a bar, a nom de Vicenta Gargallo Gargallo ¹⁸⁵ .
L'any 1949 el bar segueix a mans de la mateixa Sra. Gargallo ¹⁸⁶ .
Entre els anys 1961 ¹⁸⁷ i 1969 ¹⁸⁸ la bodega, que ja consta com a tal, busca empleats per repartir vi.
A mitjan de la dècada de 1980 la bodega va passar a mans de Lola i el seu marit Manolo. El nom de l'establiment, Carol, és en record de la filla d'ambdós. Van realitzar obres en l'establiment, entre les quals la col·locació de la barra ¹⁸⁹ .
L'any 2015 la bodega va passar a mans d'Albert Garcia Moyano i de Shawn Stocker ¹⁹⁰ .

¹⁸³ *El Diluvio*, 21 de desembre de 1924, p.29.

¹⁸⁴ *La Vanguardia*, 16 de març de 1930, p.41.

¹⁸⁵ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 781

¹⁸⁶ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 781/1949

¹⁸⁷ *La Vanguardia*, 22 de novembre de 1961, p.42.

BIBLIOGRAFIA

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), *Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona*, Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.

La Prosperitat, maig de 1998, p. 19.

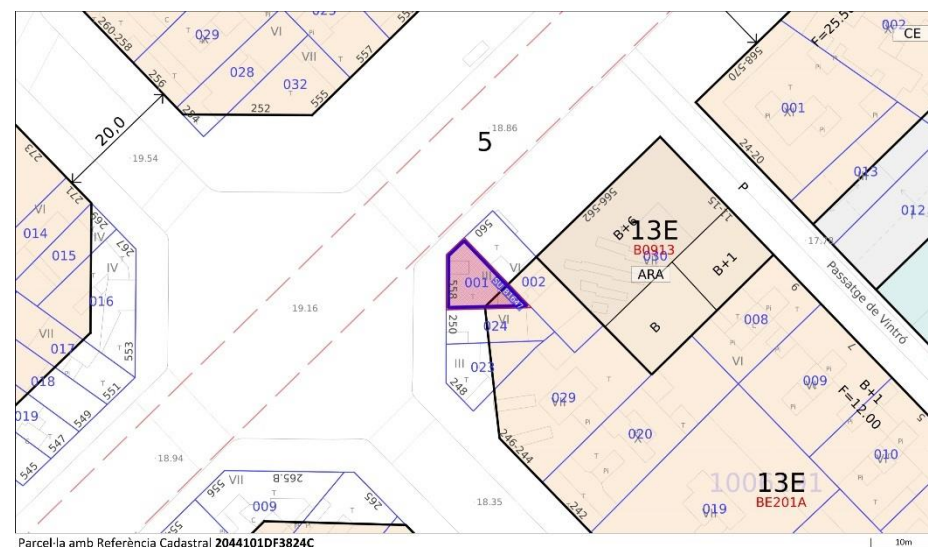
<https://www.laviejaciudad.travel/post/bar-bodega-lepanto-barcelona>

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 781

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 781/1949

PLÀNOL DE SITUACIÓ

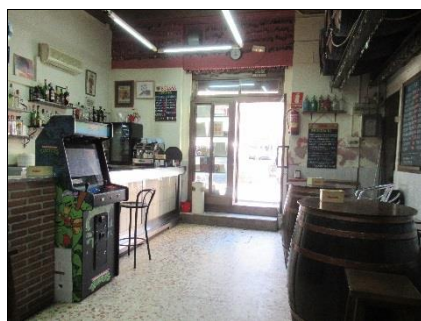
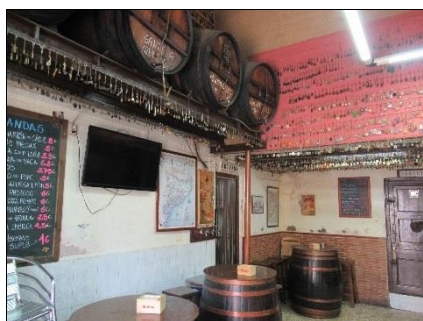
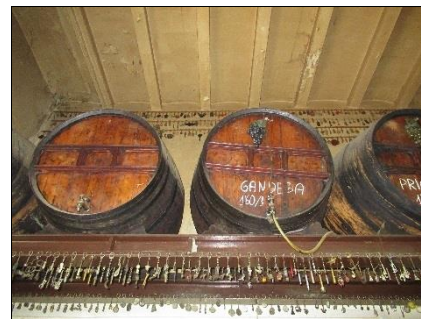

¹⁸⁸ *La Vanguardia*, 18 de juny de 1969, p.70.

¹⁸⁹ <http://mededebebe.com/bodega-carol-arago-558-bcn/> i també <https://theobjective.com/further/bodegas-barrio-del-clot-barcelona/>

¹⁹⁰ <https://theobjective.com/further/bodegas-barrio-del-clot-barcelona/>

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA FERMÍN

[29]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA FERMÍN
Adreça	C. de la Indústria, 273
Districte/Barri	10. Sant Martí
Ref. Cadastral	1553819DF3815D
Coordenades (ETRS89)	X 431508 Y 4585086
Planejament	
Qualificació	
PEPPA 2000	3221 – Conjunt Especial de l'Eixample

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos
N. plantes actual	PB+5	PB + altell
Època	1930	Ca. 1950
Estil	Noucentista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

Exterior

Interior

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	
Interiors	Porta de fusta del bany, antiga, comuna. Altell: pis i sostre de revoltos, original. Conservació de botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa en un edifici d'estil noucentista i conserva algun element de l'antiga bodega.

EXTERIORS

L'establiment es situa en la planta baixa d'un edifici de cinc pisos realitzat amb estil propi de les dècades de 1920 i 1930. La façana es caracteritza per quatre eixos d'obertures en els pisos, separades per una franja vertical que simula un carreuat. Franges semblants també es situen en els extrems de la façana, a manera de cademat.

A excepció del darrer pis, totes les finestres són balconeres, de llinda recta, amb vasa ressaltada i amb una tarja a la part superior amb decoració floral. Les del darrer pis són d'arc de mig punt, amb clau ressaltada. Destaquen els balcons correguts del primer i l'últim pis, amb barana balustrada. La resta de balcons són de doble finestra amb barana de ferro. L'edifici es corona per una barana també de balustres, partida per un frontó curvilini situat al centre.

A diferència de la façana dels pisos, que té un acabat pintat amb carreuat insinuat, la planta baixa mostra un parament de carreuat vist, de pedra artificial, marcat a través de franges simulant un encoixinat. La planta baixa disposa de tres obertures, ordenades en el conjunt de la façana però sense seguir el eixos de les dels pisos superiors. Totes són d'arc carpanell i les dues laterals, ocupades per locals comercials, són més amples que la central, que és la porteria.

L'establiment es situa en el local esquerra (oest) i en l'accés hi ha una porta de fusta de tres fulles practicables, de factura recent però d'estil rústic. A la part de sobre hi ha un tarja de vidre. El rètol de la bodega es situa davant aquesta tarja i és de metall, també de factura recent. Indica "BODEGA FERMÍN".

INTERIORS

L'interior de l'establiment és format per una sala i un espai al fons destinat a cuina, barra i part de sala. A l'esquerra d'aquest espai del fons hi ha el bany, que conserva una antiga porta de fusta. Sobre aquest espai del fons hi ha un altell.

En la sala, de reduïda mida, hi ha 5 taules de ferro amb sobre de marbre. A la dreta hi ha l'escala, metàl·lica i recent, per accedir a l'altell. Al costat de l'escala hi ha una primera barra, que serveix de mostrador, i dues màquines. La barra està folrada amb rajola ceràmica, de factura recent. En la paret de la dreta, revestida de rajoles, hi ha diverses lleixes de fusta amb ampelles de vi i

altres productes a la venda. Més amunt hi ha un bastiment format per dues bigues de fusta que sostenen 9 grans botes de vi, d'uns 200 i 300 l., que és venut a granel.

A la dreta de l'espai del fons hi ha la barra, també recent, amb el sobre d'alumini i el frontal decorat amb les mateixes rajoles que el mostrador, de motius geomètrics. Aquesta barra va ser col·locada cap a l'any 2013¹⁹¹. Enfront hi ha mig envà d'obra vista que serveix per separar aquest espai de la cuina. A l'esquerra hi ha la paret del bany, amb una lleixa de fusta per consumir.

Sobre aquest espai hi ha un altell, de forjat pla de maons sobre bigues de fusta, presumiblement antic. El sostre de l'altell és de revoltos col·locats sobre bigues de ferro. En canvi, el sostre de la sala principal és pla i d'obra. Tot el paviment de l'establiment és nou, de rajoles de gres, col·locat en la dècada de 1980¹⁹². En la dècada de 1990 es va reformar part de la botiga, proporcionant-li l'aspecte més modern¹⁹³.

La bodega està decorada amb diversos quadres, cartells i objectes tant de temàtica vinícola com de record personal.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds.
CELLER	Negre, blanc, daurat, ranci, xerès, vermut, vinagre
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	Màquina de cafè, màquina escurabutxaques.

INFORMACIÓ HISTÒRICA

La sol·licitud de llicència per la construcció de l'edifici data de 1930, promogut per Natala Cierco. Els plànols de l'edifici mostren l'espai de l'establiment ja com a "Tienda" i també són dibuixats l'espai que ocupa el bany i l'altell¹⁹⁴. Hi ha un possible antecedent d'un casa únicament de baixos sol·licitada construir l'any 1909 per José Cierco¹⁹⁵.

La bodega és anterior a que passés a mans de la família Roig¹⁹⁶. El canvi de numeracions dels edificis del carrer dificulta obtenir coneixement d'aquests antecedents.

L'any 1964 la bodega va passar a mans de Fermín Roig, que proporcionà el nom a l'establiment¹⁹⁷.

Aproximadament cap a l'any 1989 la bodega va passar a mans dels fills de Fermín Roig, Fermín, Josep i Rosa. Posteriorment i fins avui és regentada únicament per Rosa Roig Fabregat¹⁹⁸.

BIBLIOGRAFIA

¹⁹¹ Segons informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Rosa Roig.

¹⁹² Segons informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Rosa Roig.

¹⁹³ Segons informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Rosa Roig.

¹⁹⁴ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-46200/1930

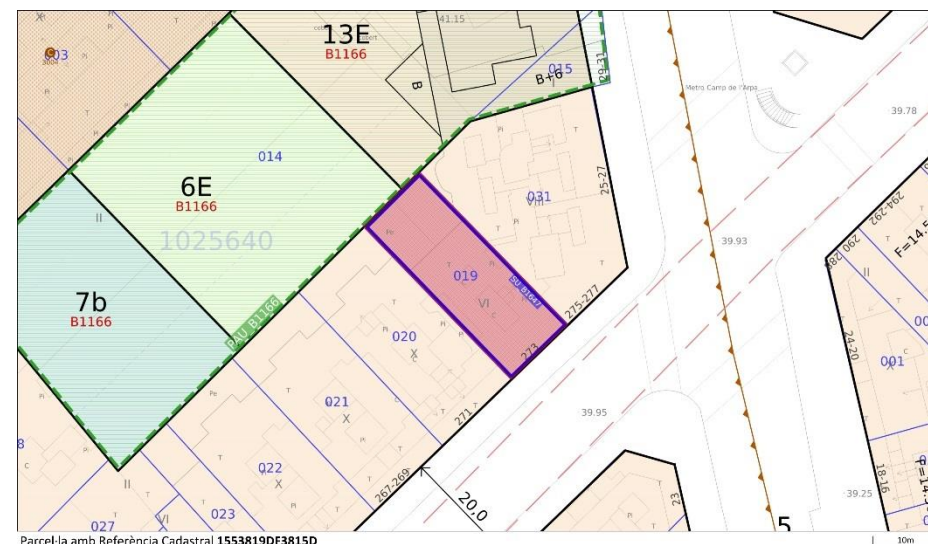
¹⁹⁵ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-12120/1909

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-12120/1909

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-46200/1930

PLÀNOL DE SITUACIÓ

¹⁹⁶ Segons informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Rosa Roig.

¹⁹⁷ Segons informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Rosa Roig.

¹⁹⁸ Segons informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Rosa Roig.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA SOPENA

[30]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA SOPENA		
Adreça	C. del Clot, 55		
Districte/Barri	10. Sant Martí		
Ref. Cadastral	2245110DF3824E		
Coordenades (ETRS89)	X	432143	Y 4584350
Planejament			
Qualificació			
PEPPA 2000			

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos
N. plantes actual	PB+3	PB + altell
Època	1865	1901 / 1927
Estil	Classicista	
Autor	Antoni Rovira i Trias	Família Guixer

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	D'arquitecte reconegut
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys. D'empresa històrica
Exteriors	Porta vidriera de fusta original, de tendència modernista. Retolació dels vidres, original, de tipografia modernista.
Interiors	Conjunt del mobiliari original, fet a mida, motllurat. Porta vidriera entre botiga i rebotiga. Paviment hidràulic. Pilastres rebotiga. Conservació de botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa en un edifici del segle XIX, d'estil classicista, i conserva bona part de les característiques de l'establiment històric, tant elements arquitectònics com mobiliari.

EXTERIORS

L'establiment es situa en la planta baixa d'un edifici que forma un conjunt unitari amb l'immoble contigu, núm. 53, del mateix carrer, amb el que comparteixen l'obra original i entre elements rellevants el portal, l'escala i la composició de la façana.

La façana, senzilla, popular, però amb tocs clàssic, es compon de tres eixos d'obertures, amb el central, d'obertures més estretes, corresponent al portal i l'escala de l'edifici. A cada banda d'aquest hi ha un altre eix que correspon al propi de cada finca i es caracteritza un obertura a cada planta amb finestra balconera, amb balcó de llosana senzilla. Totes les finestres estan decorades amb un adorn perimetral en la part superior, guarnit amb motius florals. Destaca també en la base de les finestres de l'eix central una mena de jardineres sostingudes per permòdols amb relleu vegetal. La façana està coronada per una cornisa motllurada i a sobre hi ha una barana d'obra. Al centre del coronament, en el pla de façana, seguint l'eix central d'obertures, hi ha un badalot. El conjunt de la façana presenta un parament carreuat, pintat en la finca núm. 55. La finestra del primer pis de la finca núm. 53 respon a una modificació posterior.

La planta baixa, també carreuada, presenta dues àmplies obertures de llinda recta, una a cada costat del portal de les finques. El parament de la part corresponent al núm. 53 han estat modificat, mentre que en el núm. 55 és l'original.

L'establiment es situa en el local dret de l'edifici, en el núm. 55. Destaca la conservació de la vidriera de fusta antiga, de tres fulles, essent la central la porta, en la que destaca la forma còncava - convexa dels extrems. Els plafons de la part inferior de les fulles estan motllurats. A sobre hi ha una rellevant la tarja envidrada, adaptada al perfil semicircular del coronament de la porta, en la que hi roman l'antiga retolació amb tipografia d'estil modernista. Hi diu "Licores. Alcohols. Anisados". Sobre l'accés hi ha el rètol de l'establiment, pintat sobre fusta, en el que es llegeix "BODEGA SOPENA"

INTERIORS

L'interior de l'establiment correspon a una crugia estreta i llarga en el que hi ha dos espais separats per una antiga porta vidriera i corredissa, també amb faixes sinuoses, a l'estil de façana. Els vidres són glaçats, guarnits amb barres i compten amb una "B" a l'esquerra i una "G" a la dreta, inicials de Bonaventura Guixer. La part davantera correspon a la botiga i la part posterior a la rebotiga.

La botiga destaca per la conservació de les antigues prestatgeries de fusta, fetes a mida, que ocupen la totalitat de les parets. És tracta d'un mobiliari unitari del que en destaca el coronament amb fris i motlures de la part superior, la vitrina situada entrant a mà esquerra i la part envitrada entrant a la dreta. El moble mostrador també forma part del mateix conjunt, tot i que el sobre de marbre ha estat canviat en els darrers anys. Tot aquest moble està ple d'ampolles de vi, licors i cervesa a la venda i al fons a l'esquerra hi destaca una dotzena de botes de vi, de 125l, que és venut a granel.

A destacar també la conservació del paviment original de la botiga, que és una composició de rajoles ceràmiques octogonals i quadrades guarnit amb petites rajoles amb blasons. El sostre és pla, d'obra. En la rebotiga també destaca la conservació d'alguns elements antics, dels que destaca el guarniment classicista de les pilastres que sostenen una jàssera.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds.
CELLER	Negre, blanc, daurat, ranci, moscatell, vermut.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	

INFORMACIÓ HISTÒRICA

L'edifici actual correspon a una construcció de 1865 promoguda per Mariano Cortés i projectat per l'arquitecte Antoni Rovira i Trias ¹⁹⁹ . L'edifici es va construir sobre una casa preexistent.
L'any 1880 Julio Casanova sol·licita afegir portes noves a la casa i a la botiga ²⁰⁰ .
Com a mínim des de l'any 1901 consta com a taberna, regentada per Ignacio Salvador ²⁰¹ .
Com a mínim des de l'any 1906 la botiga ja consta com a Taverna ²⁰² .
L'any 1919 l'Ajuntament de Barcelona autoritza a Emilio Nadal a netejar botes davant l'establiment ²⁰³ .
A l'any 1925 consta com bar ²⁰⁴ .
L'any 1927 ja consta com a botiga de Buenaventura Guixer Casals; per la botiga s'indica el núm. 41 del c. del Clot ²⁰⁵ . L'any 1934 s'indica el núm. 55 ²⁰⁶ . Els Guixer tenien una coneguda fàbrica de licors al c. Pere IV, 216. Els elements de valor històric de l'establiment corresponen a una

¹⁹⁹ Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí. 6.7. Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 0646_00_1865

²⁰⁰ Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí. 6.7. Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 0078_00_1880

²⁰¹ Anuario-Riera. Guía práctica de industria comercio de España, Barcelona, 1901, p. 348.

²⁰² El Diluvio, Any XLVIII, núm. 216, 4 d'agost de 1906, p.18.

²⁰³ Ajuntament de Barcelona, Gasetta municipal de Barcelona, Any VI, núm. 8, 20 de febrer de 1919, p.183.

reforma que va realitzar Bonaventura Guixer, cap de família, adequant l'antiga taverna.
En el 1958 segueix regentat per la societat Buenaventura Guixer e Hijos. ²⁰⁷
L'any 1980 l'establiment va passar a mans d'Agustín Sopena Nacenta, que li proporcionà el nom actual. Des de l'any 1990 el negoci és regentat per la seva vídua, Pilar Murillo Ruiz, amb l'ajuda del seu fill ²⁰⁸ .

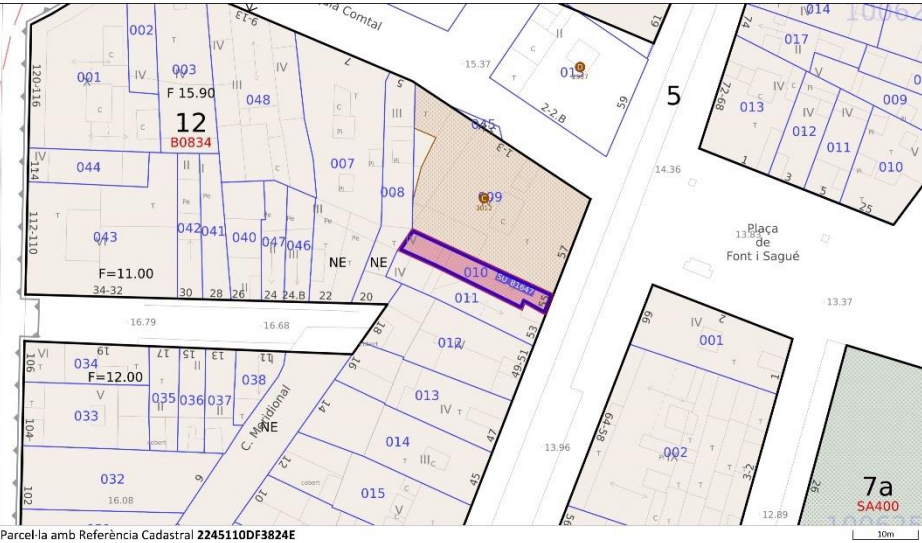
BIBLIOGRAFIA

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona, Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí. 6.7. Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 0646_00_1865
Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí. 6.7. Llicències d'obres particulars. Núm. exp. 0078_00_1880

PLÀNOL DE SITUACIÓ

Parcel·la amb Referència Cadastral 2245110DF3824E

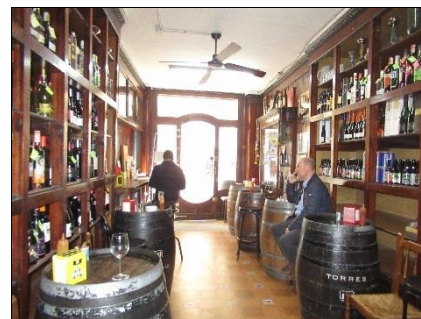
²⁰⁴ La Vanguardia, 9 de setembre de 1925, p. 18.

²⁰⁵ Poble Nou, núm. extraordinari, setembre de 1927 i també El Diluvio, 12 de novembre de 1922, p.22.

²⁰⁷ Dionysos, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p.4.

²⁰⁸ Informació facilitada per l'actual propietària, Sra. Pilar Murillo Ruiz.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

BODEGA J. CALA

[31]

DADES GENERALS

Denominació	BODEGA J. CALA
Adreça	C. de Pere IV, 460
Districte/Barri	10. Sant Martí
Ref. Cadastral	3851105DF3835B
Coordenades (ETRS89)	X 433670 Y 4585017
Planejament	
Qualificació	
PEPPA 2000	

	EDIFICI	ESTABLIMENT
Tipus	Entre mitgeres	Local baixos esquerra
N. plantes actual	PB+1	PB
Època	1922	Ca. 1927
Estil	Noucentista	
Autor		

CATEGORIA:	
DATA VISITA:	Febrer de 2020
DATA REVISIÓ:	

IMATGES PRINCIPALS

ELEMENTS PRESUMIBLES D'INTERÈS

Edifici	
Establiment	Antiguitat de més de 60 anys.
Exteriors	Porta vidriera de fusta, antiga, comuna. Rètols de fusta.
Interiors	Sostre de revoltons, sobre biguetes de ferro. Arrambador de ceràmica, antic. Bastiments de fusta i prestatgeria. Nevera de gel amb plafó de marbre. Conservació de botes de vi.
Aspecte social	Clientela del barri.

DESCRIPCIÓ

L'establiment es situa en un edifici noucentista i conserva bona part de les característiques de la bodega històrica, tant estructuralment com respecte elements mobles.

EXTERIORS

L'establiment es situa en el local esquerre d'un edifici de planta baixa i pis d'estil noucentista. En la façana de l'immoble hi destaca una tribuna central amb finestres d'alumini, probablement formada amb posterioritat a la resta de l'edifici ja que en trenca la composició i ornamentació.

La façana està composta per cinc eixos d'obertures, tant a la planta baixa com en el primer pis, tots simètrics, per bé que les de baix lleugerament més amples i sense comptar amb elements decoratius. Les finestres del pis, de llinda recta, estan emmarcades per una vasa ressaltada amb la llinda coronada per una motllura. Totes les finestres són balconeres i s'obren a una balcó corregut que té barana de ferro. La façana finalitza amb un fris on hi ha quatre respiralls el·líptics ornamentats amb motius vegetals i a sobre una cornisa de motllura senzilla. A dalt hi ha una barana d'obra, entrada del pla de façana, possiblement afegida posteriorment. En la planta baixa totes les obertures són comunes, sense guarniments i ocupades per comerços, excepte la central, que la porta de l'habitatge. Tot el parament de la façana està arrebossat i pintat.

L'establiment es situa en el local esquerre, del que en formen part les dues obertures septentrionals. De l'accés en destaca la fusteria probablement original, amb plafons motllurats a la part inferior i envitraments partits a la superior, coronat tot per targes cegades. A sobre de les dues obertures hi ha una tarja d'obra en el que hi ha sengles rètols de fusta, antics, pintats, en els que indica "BAR" i "BODEGA".

INTERIORS

L'interior de l'establiment està format per una sala que constitueix la botiga i al fons diversos espais que formen, entre d'altres, magatzem i cuina.

La bodega, de sostre alt, es caracteritza per l'excel·lent conservació de diversos antics bastiments de fusta que suporten desenes de botes de vi de diverses mesures. En la paret esquerra hi ha un bastiment de bigues de fusta, suportat per pilars també de fusta, que sosté una desena de grans botes de 400 l. Més avall hi ha un altre bastiment, independent, també antic, que suporta una desena de botes de 90 i 120 l. Al centre hi ha un tercer bastiment amb una vintena

d'antigues botes de licors, de 30 i 60 l., actualment sense us. Enfront aquestes botes hi ha la barra, angular, que va ser instal·lada pels actuals propietaris.

En la paret dreta hi ha, primer, una lleixa i tres botes dretes, per consumir, amb la paret completament folrada per cartells, fotografies i objectes de temàtica taurina i futbolística. Més cap al fons hi ha un moble de fusta, també antic, en el que també s'hi conserven 13 antigues botes de vi. A sobre hi ha una vitrina amb ampolles de vi. Tant a la paret dreta com a l'esquerra hi ha un arrambador de ceràmica amb motius florals, antic, probablement original.

En la rebotiga i visible des de la sala es conserva una antiga nevera de gel, d'obra, amb les portes de fusta, que excepcionalment disposa a la part central d'un plafó i una lleixa de marbre en el que hi ha dues aixetes. Una aixeta proporcionava aigua freda i l'altra cervesa²⁰⁹.

El sostre de l'establiment és l'original, de revoltons sobre bigues de ferro. El sòl existent és un entarimat de fusta, antic, que no permet conèixer les característiques del possible paviment. Destaca la col·lecció de centenars de clauers de temàtica diversa que pengem dels bastiments per les botes.

SERVEIS I CLIENTELA

SERVEIS	Begudes, plats freds.
CELLER	Negre, blanc, daurat, ranci, moscatell, vermut.
CLIENTELA	Fonamentalment del barri.
ALTRES	

INFORMACIÓ HISTÒRICA

De l'any 1921 és una sol·licitud de llicència d'obres a nom de José Roca Roselló de tancar provisionalment els solars situats en el c. de Pere IV 456-462 ²¹⁰ . Josep Roca tenia una parada de fruita i verdura al mercat del Clot ²¹¹ .
L'edifici degué ser construït entre l'any 1921 i el 1929, potser l'any 1922 d'acord amb les referències del Cadastre, ja que de l'any 1929 es té constància de la construcció d'un claveguer ²¹² . ES diu que el negoci existeix des de 1927 ²¹³ .
L'any 1941 consta una botiga de comestibles al núm. 460 del c. de Pere IV a nom de Joaquina Ballarí ²¹⁴ . De l'any 1949 hi ha una llicència d'activitat al núm. 460 del c. Pere IV per la venda d'ultramarins i comestibles, a nom de Joaquina Ballaró Torras ²¹⁵ . La numeració deixa el dubte respecte si la botiga correspon al mateix establiment o si correspon al local situat en la porta dreta de l'edifici.
L'any 1958 consta l'establiment com a bodega, regentada per Ramón Roca ²¹⁶ .
L'any 1972 segueix constant com a Bodega Roca ²¹⁷ . El darrer propietari de la família Roca, fins l'any 1981, va ser Ricardo Roca Mestres ²¹⁸ .

²⁰⁹ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Juan Antonio González.

²¹⁰ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-23388/1921.

²¹¹ Ajuntament de Barcelona, *Gaseta municipal de Barcelona*, Any IV, núm. 25, 20 de juny de 1917, p.4

²¹² Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-43022/1929.

²¹³ Vendrell, Ramón; "Buenas anchoas en Detroit"; *El Periódico*, 8 de juliol de 2016.

L'any 1981 l'establiment va passar a mans de la família Cala, que el segueix regentant i que va donar el nou nom a la bodega. Actualment duu el negoci Juan Antonio González Cala, segona generació d'aquesta família.

BIBLIOGRAFIA

Fàbregas Oliveras, Bernat (Coord.), <i>Entre el celler i la taverna. Un recorregut per les bodegues de barri de la ciutat de Barcelona</i> , Temes d'etnologia de Catalunya, 29, Generalitat de Catalunya, 2018.
Jolonch, Cristina, "La hora del vermut", <i>La Vanguardia</i> , <i>Vivir</i> , 10 de novembre de 2013.
Vendrell, Ramón; "Buenas anchoas en Detroit"; <i>El Periódico</i> , 8 de juliol de 2016.

DOCUMENTACIÓ

Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-23388/1921.
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q127 Obres Majors. Núm. exp. Eix-43022/1929.
Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 17037.

PLÀNOL DE SITUACIÓ

²¹⁴ *La Vanguardia*, 9 de febrer de 1941, p. 3

²¹⁵ Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Q122 Activitats. Núm. exp. 17037.

²¹⁶ *Dionysos*, núm. 65, novembre-desembre de 1958, p. 8.

²¹⁷ *La Vanguardia*, 26 d'octubre de 1972, p. 2

²¹⁸ Informació facilitada per l'actual propietari, Sr. Juan Antonio González.

FOTOGRAFIES REPRESENTATIVES

